Huỳnh Minh Thảo - Vũ Kiều Châu Loan

LỜI MẸ KỂ

Câu chuyện của những người mẹ có con là người đồng tính

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI

MỤC LỤC

LỜI CÁM ƠN 4

MẸ THỦY: "GIẤC MƠ" 6
MẸ CHÂU: "TÔI TỰ HÀO VỀ CON TÔI" 15
MẸ DUNG: "CON TÔI SẼ ĐƯỢC HẠNH PHÚC" 24
MẸ HẠNH: "GIA ĐÌNH LÀ CUỘC ĐỜI" 31
MẸ LY: "MÃI YÊU CON, MÃI BÊN CON" 39
MẸ MAI: "CHỈ CẦN CON HẠNH PHÚC" 53
MẸ MỘNG: "SẺ CHIA CÙNG CON" 62
MẸ NGÂN: "MỌI CHUYỆN SẼ ỔN" 70

PHỤ LỤC 1 82
PHỤ LỤC 2 104

LỜI CÁM ƠN

"LỜI MẸ KỂ" là dòng chảy thời sự của tám cuộc đời – tám câu chuyện của những người mẹ có con là người đồng tính. Những câu chuyện đó mô tả trần trụi ký ức, cảm xúc, băn khoăn và cả niềm tự hào đối với những người con của họ.

Để có thể tạo nên thành công cho cuốn sách này, ICS chân thành cảm ơn các phụ huynh. Tuy chỉ hiện diện qua những cái tên, câu chuyện của họ đã cho thấy những khó khăn, thách thức không chỉ của một gia đình mà còn của cả một cộng đồng.

ICS cũng gửi lời cảm ơn sâu sắc đến các bạn Thiên Bình, Hữu Ngân vì những đóng góp quý báu trong quá trình thu thập dữ liệu và chấp bút ban đầu cho những câu chuyện trong cuốn sách này.

Hy vọng rằng, các câu chuyện ở đây có thể truyền cảm hứng tới những phụ huynh khác, cũng như cộng đồng LGBTI+ trên những chặng đường phía trước.

Cuốn sách này có thể được tải về miễn phí tại: www.thuvien.lgbt

"Những con người LGBT (đồng tính nữ, đồng tính nam, song tính, chuyển giới) chính là do những con người dị tính sinh ra. Họ có thể là con ta, là cháu ta, là bạn bè, đồng nghiệp, là bà con lối xóm. Họ đều là những con người bằng xương, bằng thịt như nhau. LGBT không phải là bệnh, cũng không phải biến thái. Đó là một điều hết sức tự nhiên của tạo hóa, sinh ra đời vốn dĩ là đã hình thành như vậy rồi. Không cách gì thay đổi được. Chỉ còn có một cách duy nhất là hãy cố gắng hiểu, đồng cảm, thương yêu và nâng đỡ, để cùng dìu dắt nhau vui sống, làm việc tốt cho bản thân, cho gia đình và cho xã hội. Tôi tha thiết được đón nhận sự chia sẻ, đồng cảm của tất cả mọi người, hãy cùng lên tiếng.

Vì bảo vệ quyền con người cho cộng đồng LGBT cũng chính là bảo vệ quyền con người cho những ông bố, những bà mẹ và cho tất cả những phụ nữ có thiên chức làm mẹ."

(Mẹ Thủy, PFLAG Việt Nam)

MẸ THỦY: "GIẤC MƠ"

Để kể câu chuyện của mình, tôi thật sự không biết phải bắt đầu từ đâu. Kể lại một phần của cuộc đời mình, nghĩa là ta một lần nữa được sống lại những niềm vui, niềm hạnh phúc, và cũng đồng nghĩa với việc một lần nữa ta phải đối diện với nỗi đau và mất mát. Cuộc đời con người là thế, thời gian có thể làm nhòa đi những kí ức đớn đau trong tâm hồn, nhưng cũng có khi lại càng khắc sâu thêm những vết thương cào xé. Cuộc đời là hiện thực, không phải là một giấc mơ. Và chúng ta thường có xu hướng đau khổ hơn hiện thực, chẳng phải sao?

Tôi đã đi chặng đường ấy hơn 10 năm. Cái đêm bắt đầu cho những thay đổi, những sóng gió trong gia đình chúng tôi, mãi mãi tôi không thể nào quên được. Từng lời nói, cử chỉ của chồng, của con chính là những kí ức đầu tiên trong cuộc hành trình ấy.

Buổi tối, sau tiệc họp mặt với một người bà con Việt kiều, chồng tôi trở về nhà, chếnh choáng say. Thằng D. đã ngủ ở nhà người bà con ấy, nó say quá không thể về được. Chồng tôi nhìn tôi dò xét một lúc lâu rồi chậm rãi: *"Bà ơi! Chuẩn bị tinh thần tôi kể cái này cho nghe."* Lúc đó, tôi biết ông ấy còn đủ tỉnh táo để làm chủ được bản thân, và những điều ông ấy sắp nói ra hoàn toàn nghiêm túc. Hiểu chồng, tôi biết ông ấy đã không đủ can đảm để đối mặt với sự thật nên đã tìm đến rượu. Có lẽ những điều chồng tôi sắp nói ra, bản thân ông ấy cũng không thể chịu đựng được. Khi uống rượu, một vài giác quan sẽ yếu đi, một vài cảm xúc sẽ bị lu mờ. Phải chăng đó là một cách hiệu quả để chúng ta trốn tránh những nỗi đau?

Tôi thấy hơi chột dạ, trong lòng có một chút lo lắng, bất an. Chuyện gì mà tôi phải chuẩn bị tinh thần để đón nhận? Cả cuộc đời làm vợ, làm mẹ vốn chỉ quẩn quanh xó bếp, chợ búa, trường học của con cái, và chăm sóc gia đình. Những công việc ấy đã thành thói quen, niềm vui, niềm an ủi và trách nhiệm, đã lặp đi lặp lại hằng ngày, theo một quy trình rất ổn và bền chặt suốt mười mấy năm qua. Mọi chuyện đến giờ vẫn tốt đẹp và tôi cảm thấy an tâm, không phải lo lắng điều gì. Trong phút chốc,

tôi tìm lại trong trí nhớ về những tháng ngày đã qua để xem xét những biến cố mà có thể chồng tôi sắp nói đến, nhưng những chuyện đó giờ đã qua rồi. Khoảng năm 1996, chồng tôi gặp tai nạn, cuộc sống của chúng tôi chìm nổi, bấp bênh, không còn được no đủ, sung túc như trước. Khi đó, tôi đang làm giáo viên Tiểu học, nhưng phải bỏ nghề nghiệp đã theo đuổi hơn 13 năm để dành nhiều thời gian hơn cho gia đình. Tôi đã phải làm đủ thứ công việc, từ làm bánh cho trường học, bán bánh trước cửa nhà, bán nước trên vỉa hè cho đến mát-xa. Có lúc, tôi phải dậy từ tờ mờ sáng để đi mát-xa cho khách ở tận Long Thạnh Mỹ. Có lúc, tôi phải thức khuya làm bánh để kịp hôm sau buôn bán. Những ngày đói kém, nhọc nhằn ấy đã không còn nữa. Chồng tôi bình phục và việc làm ăn của chúng tôi lại đủ để trang trải cuộc sống cho cả gia đình. Con chúng tôi được đến trường, điều kiện sinh hoạt và học tập không hề thiếu thốn.

"Đêm ấy, chúng tôi đã thức trắng. Chồng tôi im lặng, đăm chiêu."

Nhưng trước thái độ của chồng, tôi không khỏi băn khoăn. *"Làm ơn, đừng để chuyện gì xảy ra."* - tôi nhủ thầm.

Chồng tôi nhắc lại một vài sự việc về thằng D. Rằng có lần, ông ấy vô tình thấy con nói chuyện thân mật với một người đàn ông trên mạng. Không chỉ một lần, mà là nhiều lần. Không chỉ với người đàn ông đó, con tôi còn giao du với những người đàn ông khác. Chồng tôi cũng thử gặng hỏi, *"Con có xác định được con thích con trai hay con gái không?"* Vài lần như thế, thằng D. cũng chỉ bảo: *"Con chưa xác định được."*, *"Con cũng chưa biết."*

"Nhưng nó đã thừa nhận rồi bà ạ. Chính miệng nó nói, nó thích đàn ông. Nó chỉ yêu đàn ông."

Đêm ấy, chúng tôi đã thức trắng. Chồng tôi im lặng, đăm chiêu. Còn tôi cũng theo đuổi những dòng suy nghĩ riêng của mình. Con tôi ở gần tôi đến thế, nhưng sao tôi lại không biết những điều chồng tôi nói? Tại sao lại xảy ra những chuyện này?

Mẹ con tôi rất gắn bó, thân thiết với nhau và con tôi dường như chia sẻ với tôi tất cả mọi điều. Thằng bé ngoan ngoãn, thật thà. Đi học về là phụ giúp công việc gia đình và rất ít khi chơi bời hay la cà. Thành tích học tập của thằng bé luôn luôn rất tốt. Chưa bao giờ thằng bé để tôi phải lo lắng, phiền muộn về nó. Tôi luôn đinh ninh rằng mình là người hiểu con nhất, nhưng lần đầu tiên trong cuộc đời, tôi cảm thấy không hiểu được thằng bé. Trong lòng tôi đè nặng những câu hỏi lớn: Tôi phải làm gì với con mình đây? Ngày mai, khi chúng tôi mặt đối mặt, sự thật đối diện với sự thật, tôi sẽ phải làm gì? Tôi sẽ đánh mắng con? Không. Một người mẹ và một người từng là nhà giáo như tôi, đó tuyệt đối không phải là cách làm. Năm ấy, con trai tôi đang học lớp 12, chuẩn bị thi vào Đại học, tôi cũng không thể để những chuyện này làm ảnh hưởng đến việc học và tương lai của con. Tôi thật sự không biết phải làm gì. Tôi nhìn về phía chồng và cũng tự hỏi lòng mình. Rồi ông ấy sẽ đối xử với con như thế nào? Những kì vọng của ông ấy về con sẽ ra sao? Hơn nữa, mối quan hệ giữa tôi và họ nội vốn không được hòa thuận, làm sao tôi có thể đối diện với họ. Và nếu hàng xóm biết được chuyện này, họ sẽ nghĩ về chúng tôi ra sao?

Con cái cũng là máu thịt của mình. Sẽ có những lúc những bậc làm cha, làm mẹ như chúng ta ngồi nhìn lại và cảm thấy ân hận vì những gì mình đã làm với con. Chỉ là chúng ta sợ hãi, không muốn thừa nhận điều đó. Chỉ là lòng tự trọng của chúng ta quá cao nên chúng ta luôn nghĩ mình đúng, không muốn nhìn nhận mình đã sai, chúng ta nghĩ mình làm cha mẹ nên con cái phải đi theo những gì chúng ta mong mỏi. Từng đường đi nước bước chúng ta đã vạch sẵn cho con, mà mong mỏi bọn trẻ đi theo con đường ấy.

"Chúng tôi đã hành động một cách mù quáng,
để rồi nhìn thấy con bị trói chặt, đau đớn."

10 năm, với một số người, nó chỉ như cái chớp mắt, chẳng là gì so với một cuộc đời. Nhưng đối với tôi, đó là những chuỗi ngày chịu đựng và trượt dài của những sai lầm. Tôi đã luôn tự đổ lỗi cho bản thân, cho cái nghiệp mình phải gánh chịu. 10 năm, mẹ con tôi đau khổ, dằn vặt. 10 năm, tôi và con tôi đã xa cách, lạnh nhạt với nhau,

chúng tôi như hai chiếc bóng lặng lẽ trong căn nhà. 10 năm, chúng tôi đã đánh mất nhiều điều đáng quý trong cuộc sống vốn rất ít ý nghĩa này. 10 năm, tôi đã phải trả một cái giá rất đắt. Tôi ước giá như người gánh chịu là mình chứ không phải là con.

Đó là khi tôi bất lực, cam chịu, nhìn chồng nói những lời làm tổn thương thằng bé. Ông ấy đã không tiếc lời chỉ trích, la rầy con. *"Mày là đồ sâu bọ."* Ông ấy trở nên lạnh lùng và khắt khe với con. Tất cả những lỗi lầm dù lớn, dù nhỏ của con, ông ấy cũng đều đổ lỗi cho việc thằng bé là người đồng tính. *"Tại mày pê-đê nên mới gây nên chuyện." "Tại mày pê-đê nên mới chuyển chỗ làm."* Còn con tôi chỉ biết câm lặng. Đó là khi, trong một lúc nóng giận, tôi đã quát lên rằng,*"Đem chúng bay bắn bỏ hết đi"* khi thấy bạn cùng giới đến nhà chơi. Để rồi sau đó chỉ là một lời đáp: *"Tụi con có làm gì đâu sao bắn bỏ tụi con?"*

Đó là những lần chúng tôi tìm cách để "chữa" đồng tính cho con, để con trở lại làm một người đàn ông "bình thường". Hết đưa con đến bệnh viện để thử máu, xét nghiệm hoóc-môn, đến việc chạy chữa theo những lời đồn đại. Đưa con xuống tận Đồng Tháp gặp thầy cúng để đuổi "người nữ" ra khỏi cơ thể. Chúng tôi đã hành động một cách mù quáng, để rồi nhìn thấy con bị trói chặt, đau đớn. Chẳng khác nào người mẹ này đã đưa con mình đến một cuộc hành quyết nhẫn tâm, khi mà con tôi chẳng gây hại cho bất kì ai. Khi mà con tôi chỉ là một người đồng tính.

"Nó trong sáng và vô tội."

Và còn những sai lầm không thể nào sửa chữa, bù đắp được. Áp lực và sự ghẻ lạnh từ phía gia đình đã khiến con tôi tự tử một lần, hai lần phải nhập viện tâm thần. Chứng rối loạn cảm xúc lưỡng cực đã khiến con tôi phải dùng thuốc trong suốt quãng đời còn lại.

Không thể nào bào chữa rằng vì thương con nên tôi đành phải làm vậy. Tôi đã sai trong cách yêu thương thằng bé. Và tôi phải bừng tỉnh khỏi cơn mê muội này. Tôi phải sửa sai và bù đắp cho con, dù tôi biết rằng chỉ tình yêu thương đúng cách có lẽ

vẫn không thể nào bù đắp nổi cho những tổn thương mình đã vô tình gây ra. Tôi dần chấp nhận những điều mới mẻ. Tôi tìm hiểu nhiều hơn từ những trang mạng, từ trong những tài liệu khoa học bây giờ được mọi người lan truyền. Tôi may mắn được biết đến ICS. Tôi mong mình có thể hiểu nhiều hơn về con mình. Tôi muốn bảo vệ con mình, vì con tôi xứng đáng được hưởng những quyền con người, được yêu thương và được sống thật với chính mình.

Tôi đã giết nửa đời con.

Mới hiểu được rằng, đồng tính không phải là bệnh, không thể nào "chữa" được. Đồng tính cũng là một điều hoàn toàn tự nhiên. Xu hướng tính dục không nói lên tất cả những gì thuộc về một người mà chỉ là một phần của tính cách. Nó không gây hại cho xã hội, cho dân số, cho cái chúng ta gọi là truyền thống. Nó trong sáng và vô tội.

Câu chuyện 10 năm ấy, tôi không chắc mình có thể nói hết được qua những trang viết này. Tôi cũng không chắc mình có thể nhớ hết tất cả những gì đã xảy ra.

Tôi đã 56 tuổi rồi.

Ở tuổi của tôi, có lẽ người ta thường nghĩ đến khung cảnh yên bình nhất trong cuộc đời con người: con cái chúng ta có sự nghiệp, có gia đình, có hạnh phúc, và chúng ta thì có cháu để ẵm bồng, chăm nom. Chúng ta sẽ ngồi hằng ngày bên khung cửa, đọc báo, đợi con cháu về nhà sum họp và cùng ăn bữa cơm gia đình. Chúng ta sẽ làm vườn, đan len, viết sách hay làm những việc mà thời còn trẻ chúng ta chưa có cơ hội làm được. Chúng ta sẽ yên tâm đợi một kết thúc êm ả nhất và rời khỏi "cõi tạm" này.

Ở tuổi của tôi, nếu không có được ít nhất một trong những điều đó, thì cuộc đời đã sống sẽ trở nên phí hoài, vô nghĩa. Chúng ta sẽ tự trách mình, rằng mình đã làm gì trong suốt khoảng thời gian qua. Có thể chúng ta có được địa vị, tiền tài, danh vọng, nhưng nếu không có được những điều ấy, chúng ta vẫn là những kẻ trống rỗng, cô đơn.

Ở tuổi của tôi, bạn sẽ hiểu, thật ra sống gần 60 năm như thế, nhưng chúng ta chỉ thực sự sống vỏn vẹn một phần ba cuộc đời. Và chúng ta chẳng sống vì ai khác ngoài con cái chúng ta. Con cái là điều ý nghĩa nhất của cuộc sống này. Vậy nên, đừng để khoảng thời gian đó đầy rẫy những nuối tiếc và ân hận.

"Bạn có thể tìm ra cách riêng của mình
khi đối mặt với việc con bạn là người đồng tính."

Tôi biết, bạn sẽ khó có thể chấp nhận được những điều này. Chúng ta thường có xu hướng lo sợ trước nhiều điều mới mẻ, chẳng phải sao? Chúng ta có thể đâm ra thù ghét, tẩy chay, thay vì khám phá và nhìn nhận đồng tính ở góc độ khác. Chúng ta đã được nuôi dưỡng, lớn lên và học hỏi trong một khuôn mẫu gò ép, do giáo dục, do tín ngưỡng, do văn hóa, do truyền thống tạo ra, và trong những khuôn mẫu này, chúng ta cố gắng tạo ra cái gọi là trật tự xã hội. Tâm hồn của chúng ta thích ứng, noi theo, bắt chước, rập khuôn, bởi vì có sự an toàn trong việc noi theo một khuôn mẫu nào đó. Điều này quá rõ ràng. Có thể bạn là một học giả, một chính trị gia lỗi lạc, nhưng phải chăng bạn luôn mang theo bên mình một nỗi lo sợ thầm kín, rằng nếu bạn không đến chùa chiền, đền đài, hoặc nếu bạn không thực hiện những việc bạn được người khác khuyên bảo thì một điều gì đó rất khủng khiếp có thể xảy ra với bạn. Thế nên tâm hồn bạn được dạy rằng nó cần phải bắt chước, cần phải tuân theo những khuôn mẫu mà xã hội tạo ra – vượt qua những kỳ thi, tốt nghiệp, lập nghiệp, lập gia đình, duy trì nòi giống, và cuối cùng là kết thúc. Nơi nào có sự so sánh, phân biệt, nơi đó nhất định có sự hỗn loạn.

Lúc này đây, con tôi đang ở rất xa, bươn chải làm ăn nơi xứ người. Trước khi đi, thằng bé bảo: *"Con sẽ cố gắng làm ăn để bù đắp cho ba mẹ. Có thể con không thể cho ba mẹ một nàng dâu. Con sẽ làm mọi điều ba mẹ mong muốn, nhưng đừng bắt con phải sống dối với bản thân mình, vì con sẽ không thể nào chịu đựng được điều đó nữa. Con sẽ cố gắng bù đắp cho ba mẹ."*

Tôi chẳng cần những điều ấy đâu, giờ chỉ mong con được tự do sống là chính mình, yêu người mình yêu, không bị xã hội kỳ thị, và công ăn việc làm tốt đẹp để có thể tự chăm sóc bản thân.

Bạn có thể tìm ra cách riêng của mình khi đối mặt với việc con bạn là người đồng tính. Bạn sẽ nhận ra điều gì là quan trọng và ý nghĩa với mình nhất. Có thể đó là tình yêu thương, sự khoan dung và bảo vệ của gia đình. Có thể sẽ phải trải qua những năm tháng khổ đau, nước mắt và chia li, như câu chuyện của gia đình tôi. Có thể khi bạn trải qua những điều này như tôi rồi, bạn mới có thể hiểu được.

"Nhưng giờ đây tôi đã có thể nói về con với tất cả mọi người,
rằng tôi tự hào về nó."

Đó là khi con bạn đã xa cách bạn rồi, sẽ có những lúc bạn bước vào căn phòng trống trải của con, tần ngần, nhìn chỗ con nằm, nhìn chỗ con ngồi mà bật khóc. Hay khi đi trên đường, ở một khúc cua nào đó, bạn chợt nhớ đến con nhưng về đến nhà đã không còn thấy bóng con.

Hay là trong ngày lễ Tốt nghiệp Đại học của con, bạn cũng như tôi, đã không đủ can đảm đến dự, chỉ vì những hằn học dành cho đứa con đồng tính của mình. Để rồi bạn không thể nào quay ngược lại thời gian, không thể nào có lại được kỉ niệm đó. Để rồi trong bức ảnh chụp con ngày lễ Tốt nghiệp chỉ mình con bạn đơn độc.

Ở tuổi 56, tôi đã đọc hết bản dự thảo Hiến Pháp, tôi chỉ hiểu được một điều cốt lõi nhất là Nhà nước ta luôn cố gắng thay đổi bổ sung sao cho Hiến Pháp ngày càng nâng cao đời sống cho toàn thể con người Việt Nam. Giờ mới biết đến Hiến Pháp là gì, đây là lần đầu tiên trong đời và có thể chỉ một lần này thôi, vì một Hiến Pháp có thể thay đổi cũng phải mười hoặc mười lăm năm. Nên tôi đã mạnh dạn đón nhận cơ hội này để xin được bày tỏ tâm tư, nguyện vọng của một người làm mẹ: *"Chúng ta được tạo hóa ban cho thiên chức làm mẹ, nhưng đâu được cho cái quyền sinh con theo ý muốn, và những đứa con ra đời cũng đâu có quyền chọn giới tính cho mình. Đã có nhiều trường hợp, khi người phụ nữ sinh toàn con gái thì bản thân người mẹ và người con gái đều không được họ nội yêu quý. Vậy trong trường hợp người phụ nữ sinh con trai, mà mãi gần 20 năm sau mới biết con mình đồng tính, có những người chồng đã tìm cách ly dị và lập gia đình mới. Hạnh phúc của người phụ nữ mong manh quá. Do vậy, tôi chỉ mong quyền lợi của người mẹ luôn được bảo vệ và được đảm bảo, dù sinh con trai, con gái, đồng tính nam, đồng tính nữ, song tính, chuyển giới, khuyết tật. Và điều mong mỏi lớn nhất là có thêm các định chế bảo vệ quyền cho những người con đồng tính nam, đồng tính nữ, song tính, chuyển giới và đặc biệt là phụ nữ và trẻ em. Có như vậy thì người phụ nữ mới cảm thấy yên tâm lúc mang thai, không phải lo lắng cho đứa con chào đời thuộc vào giới tính nào. Phụ nữ chúng tôi mới có đủ tâm trí, nghị lực nuôi dạy con cái tốt và cống hiến toàn tâm toàn ý cho xã hội được."*

Ở tuổi 56, dẫu biết cuộc đời không phải là một giấc mơ, nhưng tôi vẫn còn ấp ủ cho mình giấc mơ đó. Giấc mơ về sự bình đẳng và tình yêu thương. Để không còn ai bị tổn thương vì họ khác biệt. Chúng tôi mất hơn 10 năm để hiểu con, để lại những tổn thương không thể hàn gắn. Nhưng giờ đây tôi đã có thể nói về con với tất cả mọi người, rằng tôi tự hào về nó. Tôi đã có được sự đồng cảm, thấu hiểu từ chồng, từ họ ngoại, từ cả những người hàng xóm. Tôi có con gái, người đã luôn ủng hộ anh trai nó ngay từ lúc đầu. Tôi được tạo mọi điều kiện để lên tiếng nói của mình nhờ ICS, PFLAG, những bạn trong cộng đồng LGBT, những người ủng hộ. Tôi sẽ biến giấc mơ đó thành hiện thực, thành cuộc đời mà mỗi người trong số chung ta ai cũng có quyền được sống đúng với xu hướng tính dục và bản dạng giới của chính mình. Và tôi biết mình sẽ không đơn độc.

"Tôi sẽ biến giấc mơ đó thành hiện thực,
thành cuộc đời mà mỗi người trong số chúng ta
ai cũng có quyền được sống đúng với xu hướng tính dục,
bản dạng giới của chính mình."

MẸ CHÂU:
"TÔI TỰ HÀO VỀ CON TÔI"

Tôi hiện đang là giáo viên của một trường Trung học tại quận 3, thành phố Hồ Chí Minh (TP. HCM). Công việc suôn sẻ, được sự chia sẻ của chồng con, tôi đã tin rằng mình là người phụ nữ hạnh phúc nhất. Cho đến một ngày, tôi biết được sự thật: con mình là người đồng tính nam.

Con trai tôi sinh năm 1994, khi ấy là sinh viên của một trường Đại học tại TP. HCM. Là cậu con trai duy nhất trong gia đình gồm ba chị em, cháu có tính tình khá hiền lành và nhút nhát. Cũng vì lẽ đó, là một người mẹ, tôi luôn dành sự quan tâm cho cháu và thời gian để chia sẻ cùng cháu mọi chuyện: trường lớp, bạn bè,... Tôi tin rằng, điều đó sẽ giúp tôi hiểu cháu thêm để có mặt mỗi khi cháu cần. Và tôi cũng thường dạy các con tôi rằng: không điều gì có thể so sánh được với tình cảm gia đình. Bọn chúng rất ngoan, và lúc đó, tôi cảm thấy rất tự hào về gia đình của mình. Một sự tự hào đầy đẹp đẽ.

"Tay chân tôi rụng rời. Nhìn con ngủ, tôi đau như cắt."

Con trai tôi lớn lên với bản tính trầm tính, ít nói. Nên khi cháu bước vào tuổi dậy thì, tôi luôn cố gắng hỏi han con trai mình nhiều thứ nhất có thể. Bản thân tôi biết, đây sẽ là một giai đoạn khó khăn nếu cha mẹ không hỗ trợ kịp thời cho con cái biết những thông tin về sức khỏe giới tính. Tôi chuẩn bị quần áo, nói chuyện cùng con, lắng nghe những thắc mắc của con, rồi tìm kiếm thông tin để có thể cho cháu những điều đúng nhất về mình. Có thể nói, chúng tôi như hai người bạn thân của nhau. Tôi hay tâm sự với cháu nghe những lúc buồn, còn cháu khi cần luôn hỏi tôi, bất kể đó là điều gì.

Đến năm cháu 16 tuổi. Bạn bè mới, trường học mới và những biến đổi mới trong tâm lý của một cậu con trai phần nào đã làm cho cháu cảm thấy bị áp lực. Đêm đến,

ba mẹ con nằm cạnh nhau, đôi lúc, tôi thấy cháu khóc. Một cậu trai hiền lành, ít nói, nhưng khóc hẳn có điều gì làm cháu suy nghĩ. Một đêm, hai đêm rồi nhiều đêm, xót con làm cho tôi mang cảm giác bất an. Một đêm, tôi đợi cháu ngủ thật say, và tôi đã đọc trộm tin nhắn của con. Dù biết, điều đó thật bất lịch sự, nhưng tôi tin nó sẽ cho tôi biết con tôi đang trải qua chuyện gì.

Đọc tin nhắn của con xong, tôi cố nén cho mình không bật khóc. Tôi chới với ngồi tựa lên giường như thể mặt đất dưới chân mình đang biến mất và không còn cách nào trụ nổi. Những tin nhắn của con trai tôi và người thầy giáo sinh hiện ra đầy mùi mẫn. Nó không thể là tình cảm thầy trò. Đó chỉ có thể xuất hiện bởi hai người yêu nhau. Và là những người yêu nhau đang giận hờn nhau. Tay chân tôi rụng rời. Nhìn con ngủ, tôi đau như cắt. Tôi cảm thấy thật sự ghê sợ những gì tôi đã thấy.

"Tôi tự trách mình, tại sao lại có thể vô tâm trước những vấn đề của con cái như vậy được?"

Ngồi nhớ lại những lần cháu xin phép tôi đi ra ngoài chơi cùng bạn, tôi mới nhận ra mình thật sự đã kém tinh tế như thế nào. Bạn bè cháu, với tôi, cũng là con cháu trong gia đình. Đôi lần, cháu vẫn hay dẫn bạn bè trên lớp về chơi, tôi vẫn nấu ăn một món gì đó cho bọn trẻ. Rồi tôi cũng tâm sự với chúng mỗi khi cần. Với tôi, người mẹ không chỉ đơn thuần là người sinh ra và dạy dỗ con mình, mà còn phải là người chia sẻ cùng bạn bè của con. Nên những lần cháu xin phép đi ra ngoài, mà là đi bộ ra tận đầu hẻm, tôi cũng thắc mắc. Nhưng con trai tôi bảo là bạn ngại đến nhà không dám vào. Tôi cũng không thích can thiệp quá sâu đến con, nên cũng chỉ dặn dò con đi về đúng giờ giấc. Bây giờ thì nghĩ lại, nếu không có điều gì kì quặc, thì tại sao lại hẹn hò ngoài đầu hẻm? Phải đó là người giáo sinh trong điện thoại này không? Rất nhiều câu hỏi đặt ra như cào xé tim tôi. Tôi những tưởng tất cả sự việc tôi chứng kiến đêm đó đã giết tôi chết.

Và mặt khác, nói đến đây tôi mới để ý, rằng bạn bè cháu gần như là bạn nữ. Không một bạn nam nào. Như lần sinh nhật năm lớp 9, tôi có tổ chức cho cháu một

buổi sinh nhật trước khi chuyển cấp. Bạn bè đến tham dự lần đó đều là nữ. Đã vậy, ngay từ nhỏ, rất nhiều lần, cháu chỉ thích chơi những trò chơi nhẹ nhàng của các bạn nữ, không thích những gì mạnh bạo của bạn nam. Các dì cũng hay nhắc nhở tôi nên để ý, nhưng tôi từ chối đây đẩy. Vì với tôi, con trai tôi chỉ hiền chứ không thể như các dì nói được. Nói là nói vậy, tự dưng, trong đêm đó, những ký ức trở thành kinh khủng đối với tôi. Tôi tự trách mình, tại sao lại có thể vô tâm trước những vấn đề của con cái như vậy được? Làm sao tôi có thể tự hào mình là một bà mẹ giỏi khi ngay cả những biến đổi "kỳ quặc" xuất hiện trong con mà tôi lại không biết?

Kìm nén tất cả những suy nghĩ đang dày vò mình, tôi quyết định im lặng đến khi nào con tôi chấp nhận nói cho tôi sự thật.

Sáng hôm sau đó, tôi vẫn im lặng không nói ra những gì mình đã thấy. Dĩ nhiên, đã có những thay đổi trong cách ứng xử với con, bản thân tôi vẫn còn đang bị sốc. Con trai tôi vẫn không hề mảy may hay biết những chuyện tối qua. Cháu vẫn tươi cười, và chào tôi để đến trường như mọi ngày. Tôi đau lòng khi nhìn thấy con mình đang nói dối mình nhiều hơn mình tưởng.

"Tôi đã có thể nhìn thấy ánh mắt vừa ngỡ ngàng, vừa bị tổn thương của con trai mình diễn ra như một thước phim quay chậm."

Vài ngày sau đó, cháu vẫn đôi lần xin phép tôi cho ra ngoài đi chơi cùng bạn. Tôi im lặng đồng ý và cũng hỏi tại sao con không đưa bạn vào nhà. Vẫn câu trả lời cũ. Tôi đã rất tức giận khi biết cháu vẫn tiếp tục nói dối tôi. Lúc đó, tôi chỉ muốn gào thét lên cho cháu biết rằng tôi đã biết nhiều như thế nào, đọc được những tin nhắn như thế nào và đau đớn như thế nào.

Vào một đêm, khi con trở về nhà, tôi nói với con trai mình rằng, tôi muốn được trò chuyện cùng cháu. Tôi đem lại câu chuyện cũ về người bạn đợi nơi đầu hẻm, và tôi muốn cháu nói sự thật. Con trai tôi lúc đó trở nên bối rối, cháu ấp úng với việc "cậu bạn con ngại vào nhà". Tôi tra hỏi và nói với con trai tôi rằng tôi không tin

những gì cháu đang nói. Tôi đem việc tôi đã xem qua những tin nhắn của cháu với người giáo sinh, những giận hờn trong từng câu chữ đi theo sự nóng giận của tôi tuôn hết ra ngoài. Tôi đã có thể nhìn thấy ánh mắt vừa ngỡ ngàng, vừa bị tổn thương của con trai mình diễn ra như một thước phim quay chậm. Con trai tôi im lặng. Không kiểm soát được mình, tôi cầm vội lấy con dao, và cầm đưa về phía cháu, nói rõ ràng từng từ: *"Mày giết chết mẹ đi, chứ đừng như thế này"*. Tôi gào thét thật lớn như để cơn ấm ức của mình tiêu tan theo nó. Mấy ngày qua, là suốt mấy ngày tôi chịu đựng những lừa dối từ đứa con trai mà mình hết mực yêu thương. Đó là sự phản bội những kỳ vọng mà mình đã đặt ra cho cuộc đời của nó. Chứng kiến cảnh đó, con trai hoảng loạn. Có lẽ chưa bao giờ cháu cảm thấy mẹ mình hoảng loạn đến như vậy. Cháu kêu gào theo tôi, ôm lấy chân tôi và cầu xin tôi đừng làm những điều dại dột. Tôi còn nhớ những lời cháu nói khi đó: "Con xin mẹ, xin mẹ hãy tin con, con không phải là thứ bỏ đi, mẹ sẽ tự hào về con mà". Đêm đó, hai mẹ con tôi ôm nhau khóc. Trái tim tôi như tan nát khi con trai tôi đã không có một thái độ chối từ nào khi tôi nói về giới tính của con.

"Tôi cũng được biết thêm con tôi không mắc bệnh
– đúng như bản năng của người mẹ đã mách bảo cho tôi."

Sau đó, tôi lại hoang mang khi phải đối mặt với chồng mình. Làm sao để nói chuyện này cho anh hiểu mà không trở nên giận dữ như tôi đã làm với con hôm đó? Vì vốn dĩ, con trai tôi sợ cha từ nhỏ. Bản tính hiền lành của thằng bé luôn bị anh trách móc, la rầy. Còn về chồng tôi, vì tính tình có phần gia trưởng và những suy nghĩ còn cũ, tôi hiểu, nếu tôi nói cho anh nghe về đồng tính, anh sẽ vô cùng khinh miệt. Nhưng nếu để anh chờ đợi đến ngày anh phát hiện ra điều đó, con tôi càng gặp khó khăn. Thế là, tôi quyết định, dù khó khăn dường nào, tôi cũng sẽ nói ra cho anh hiểu. Và trong một buổi chiều không có các con ở nhà, tôi đã nói thật với anh những gì tôi biết. Vừa nói, cảm giác đau trong tôi vẫn còn âm ỉ. Nhưng trái với cảm xúc của tôi ban đầu, tôi có thể thấy chồng tôi hụt hẫng đến run người, nhưng anh đã không nổi giận và cáu gắt. Chồng tôi, vừa đóng vai trò người cha,

vừa là người trụ cột với vợ mình, nên với anh đây là một việc khó khăn. Anh chỉ an ủi tôi: *"Thôi thì, mình xem nó như bị một chứng bệnh nan y mà không cách nào chữa trị. Mình sẽ phải nuôi nó đến suốt cuộc đời."* Chồng tôi đã lựa chọn cách không can thiệp cũng như không quan tâm đến con nữa.

Nghe anh nói, mà lòng tôi còn đau hơn cả khi tôi trò chuyện với con. Là giọt máu tôi và anh sinh ra, nó đâu phải bệnh hoạn gì mà phải cam chịu. Tôi không đành tâm nhìn con tôi như vậy. Tôi đã tự trách bản thân mình rất nhiều khi biết được sự thật này. Đêm đó, tôi đã dành cả một đêm thức trắng để nghĩ về những tháng ngày nuôi dưỡng con, tôi đã có làm gì sai dẫn đến hậu quả này. Tôi nghĩ về cách tôi nuôi dạy con trai mình, hoàn toàn mẫu mực, không thể có gì xảy ra. Còn về ăn uống, hay là do cách cháu ăn uống sai nên nhiều "nữ tính" hơn? Hay là gia đình ngoại tôi có nhiều nữ giới nên cháu bị ảnh hưởng? Không thể, chắc chắn là không, vì cháu rất nam tính, ngoài tính tình hơi im lặng và hiền lành mà thôi. Vậy mà lúc bấy giờ, tôi nhớ lại những hồ nghi của mình, cũng như câu nói của chồng đã làm tôi quyết định mình phải làm một điều gì đó.

Tôi sinh con ra được, thì tôi sẽ có cách để chấn chỉnh những sai lầm của con mình!

Qua lời giới thiệu của vài người bạn thân và báo chí, tôi có hẹn với bên PFLAG – một hội dành cho cha mẹ, người thân của người đồng tính tại Việt Nam – vào khoảng cuối năm 2010. Lúc đó, tôi chỉ mang trong mình tâm trạng của một bà mẹ mong muốn thay đổi giới tính của con, để giúp con bớt đau khổ và chồng tôi cũng không cảm thấy khó chịu khi tôi chia sẻ với anh về điều này. Đó là một buổi trò chuyện giữa tôi, và thêm một người mẹ cũng có con đồng tính như con trai tôi, và nhiều bạn đồng tính trẻ khác. Tôi đã được chia sẻ chuyện của mình, tôi đã khóc khi mong tìm một cơ hội để chữa cho con trai tôi, và tôi phải làm gì để yêu thương con mình lại như xưa. Tôi đã gặp được may mắn. Tôi đã dốc hết lòng chia sẻ, các bạn trẻ đồng tính cũng hết lòng tâm sự. Các bạn chỉ cho chúng tôi – những người mẹ - về những nỗi đau mà con cái chúng tôi đang phải gánh chịu, và những lạc quan của tuổi trẻ các bạn – thứ mà chúng tôi luôn đau đáu khi nghĩ về con mình. Tôi cũng

được biết thêm con tôi không mắc bệnh – đúng như bản năng của người mẹ đã mách bảo cho tôi. Và con tôi cũng không cần chữa. Cái cháu cần là tình yêu thương của gia đình.

Càng nghe, tôi càng rơi nước mắt khi biết con tôi đã phải chịu đựng như thế nào. Và tôi thực lòng buồn khi tôi đã không chú ý đến cảm xúc của đêm tôi quát nạt cháu. Chưa bao giờ, tôi quên được mình đã từng làm tổn thương cháu. Tôi dù muốn dù không, phải thừa nhận cháu như cách cháu thừa nhận mình.

"Tôi muốn con tôi tự hào về tôi,
như tôi luôn tin tưởng và tự hào về cháu."

Cũng trong dịp đó, tôi cùng chị bạn – người đã có mặt với tôi trong buổi trò chuyện ngày hôm đó, đã được mời đến tham dự hội thảo tại Hà Nội để chia sẻ những trăn trở của mình. Hôm đó, đứng trước nhiều đại biểu, tôi đã kể câu chuyện của mình bằng tất cả trái tim của người mẹ. Đã khóc, đã có những khoảng lặng, đã có những tiếng vỗ tay như một lời chia sẻ. Lúc đó, tôi chỉ muốn gọi điện về cho gia đình tôi, cho con tôi để nói rằng tôi đang tự hào về việc mình làm như thế nào. Nhưng làm sao được, khi tôi chưa chuẩn bị tinh thần cho gia đình, nhất là tôi còn phải nói dối gia đình để tham gia hội thảo này bằng lý do "Công tác".

Tôi có thể nói dối mọi người. Nhưng tôi chưa bao giờ nói dối con tôi về việc mình đang làm. Tôi muốn con tôi tự hào về tôi, như tôi luôn tin tưởng và tự hào về cháu. Tôi nói để cháu hiểu rằng việc tôi muốn làm là bảo vệ con trai mình. Đáp lại với sự hồ hởi của tôi, cháu đã chọn giải pháp im lặng và có phần là chống đối. Tôi nghĩ rằng do cháu lo sợ.

Lúc bấy giờ cháu có quen một cậu bạn trai. Gia cảnh cậu này mặt nào đó có phần đáng thương: cha cậu trai đó từ bỏ gia đình khi biết giới tính của con trai mình,

mẹ cậu ta vì không chịu đựng được những khó nhọc đã tiến theo bước nữa. Hai lần đổ vỡ gia đình đã làm cho cậu ta trở nên tự ti và cảm thấy lúc nào mình cũng bị thua thiệt. Còn con trai tôi, vì quá yêu thương cậu ta nên đôi khi những hành động của cháu gần như đặt lợi ích của cậu bạn lên hàng đầu. Và tôi cũng nghĩ rằng việc cháu lo sợ là do một phần tác động của cậu bé này trong mối quan hệ của cả hai. Nhưng đó chỉ là những gì tôi nghĩ. Còn khi tôi càng cố gắng tìm hiểu xem việc gì đã làm cho con trai tôi sợ thì nó lại càng kịch liệt phản đối mạnh mẽ. Từ việc cháu nhắn tin cho tôi với những lời lẽ thật thiếu tôn trọng, đến đỉnh điểm là cháu đã đập nát máy tính xách tay của tôi, vì không muốn tôi tham gia bất cứ hoạt động nào để giúp đỡ cháu hay cộng đồng.

Chồng tôi lần đấy đã tát vào mặt con trai tôi vì hành động không tôn trọng mẹ. Còn tôi, là một người mẹ, tôi cảm thấy bị xúc phạm. Tôi khẳng định với con tôi rằng "Con sẽ không bao giờ biết những gì mẹ đã cảm thấy khi làm việc cùng những bạn như con đâu". Tôi đọc được trong mắt con tôi chịu thua sự kiên quyết của tôi.

Tôi hiểu, việc tôi nhìn nhận con, chấp nhận con chưa hẳn là đủ. Vì đối với con tôi, sự yêu thương của gia đình dường như chưa đủ lớn để con tôi có thể vững chãi hơn phía ngoài kia. Có một lần, khi năm cháu học 12, cô giáo chủ nhiệm đã mời tôi lên để nói về việc con tôi "bị lệch lạc giới tính" khi có biểu hiện thân mật với một cậu bạn trong trường. Ngay lập tức, tôi đã phản ứng trở lại để chỉ cho cô giáo ấy hiểu rằng, lời nói của cô trong trường hợp nào đó, nó sẽ làm xúc phạm danh dự của học trò. Khổ là vậy, ngay cả trong môi trường giáo dục cháu còn bị kỳ thị và khinh miệt.

Tôi chưa bao giờ trách cháu vì những phản ứng cháu đã làm. Vì tôi biết con mình, và tin tưởng nó biết làm điều gì là tốt nhất cho bản thân. Con trai tôi đang ra sức bảo vệ chính bản thân nó và người bạn mà nó chọn lựa. Và vì ai cũng có một thời tuổi trẻ để ra sức bảo vệ điều mình cho là đúng. Con tôi còn đang phải gánh chịu những lời bàn tán đầy khiếm nhã, những câu trêu ghẹo thiếu lễ độ và ánh mắt đầy kì lạ khi cháu và người bạn cháu ra đường. Báo chí dạo ấy dồn dập thông tin về các

vụ án mạng liên quan đến quan hệ đồng tính và đôi chỗ, dường như ít nhiều mang hơi hướng "quy chụp" liên đới. Nhưng tôi cũng chưa bao giờ vì điều đó mà cho phép mình dừng chân, không cho mình thực hiện những gì mình đang cho là đúng. Tôi chỉ có con tôi, và tôi phải cố gắng làm mọi điều trước hết là cho con tôi, và sau là những đứa trẻ như con tôi. Khi chúng buộc phải cô độc trong cuộc đời mình, đối với tôi, điều đó là vô lý. Tại sao chúng ta phải đi xin người khác cái mà chúng ta có quyền được hưởng mà đã bị họ tước đi? Tôi là một nhà giáo, tôi dạy cho con tôi và học trò tôi những giá trị của đạo đức. Và tôi cũng đang thực hiện những điều mà đạo đức tôi đồng ý.

Còn con tôi, tôi tin sẽ có một ngày, con tôi hiểu được những gì tôi đang làm, để có thể tự tin và không còn e dè trước mọi người.

Tôi luôn tin là như thế.

"Tôi chỉ có con tôi, và tôi phải cố gắng
làm mọi điều trước hết là cho con tôi,
và sau là những đứa trẻ như con tôi."

MẸ DUNG:
"CON TÔI SẼ ĐƯỢC HẠNH PHÚC"

Tôi vẫn còn nhớ rõ khoảnh khắc đó, dù đã hơn mười năm, khi tôi bước vào một hiệu sách lớn. Khi ấy, các cửa hàng sách vẫn chưa phổ biến, chưa được đầu tư mặt bằng và nhiều đầu sách như bây giờ. Nhưng tôi vẫn ôm hi vọng, trong số những cuốn sách được trưng bày, ít ra tôi có thể tìm thấy một câu trả lời, hay một điều gì đó có ích để tôi hiểu thêm về con mình. Dù với một người trình độ văn hóa chỉ đến lớp 9 như tôi, ít nhất tôi cũng có thể đọc và hiểu được một vài vấn đề. Tôi cần phải chấm dứt nỗi hoang mang này. Có lẽ tôi không biết mình phải bắt đầu từ đâu, nhưng tôi tin vào tri thức, tôi cũng biết đến cái gọi là khoa học, và đó cũng là điều duy nhất tôi có thể nghĩ đến lúc ấy.

"Phải, tôi có thể nói, mình gần như đã phát điên."

Một cách cẩn trọng và khẽ khàng, tôi hỏi người chủ hiệu sách để được chỉ dẫn: *"Chị có biết quyển sách nào nói về đồng tính không? Hoặc tôi phải tìm sách về giới tính ở đâu?"* Chị ta nhìn tôi một cách dò xét, và như thể tôi đọc được suy nghĩ của chị ta, tôi biết chị ta đang nghĩ gì. Rằng tôi có một đứa con trai là "pê-đê", bệnh hoạn cần phải được cứu chữa. Rằng tôi là một người mẹ vô dụng vì đã để con mình phát triển "không bình thường", giống như các anh chị của tôi đã mắng tôi như vậy. Chắc chẳng có ai trong cửa hàng nghe được câu hỏi của tôi, nhưng trong suốt khoảng thời gian tôi tìm sách ở đó, tôi có cảm giác dường như mọi ánh nhìn đều hướng về mình, xét nét, cười nhạo và khinh rẻ một cách kín đáo. Các anh chị của tôi đã quay lưng với tôi. Họ đều nghĩ rằng tất cả đều là lỗi của tôi, "con hư tại mẹ", rằng tôi đã nuôi dạy con không đúng cách, đã nuông chiều con tôi hư hỏng, đua đòi.

Khoảng thời gian đó đối với tôi chỉ có thể diễn tả bằng một từ: phát điên. Phải, tôi có thể nói, mình gần như đã phát điên. Là phụ nữ, dù có mạnh mẽ đến đâu cũng có những phút yếu lòng. Mọi chuyện cứ đổ dồn đến và tôi gần như ngã quỵ, tưởng như không thể chịu đựng được thêm nữa.

Chồng tôi khi ấy đã ngã bệnh trong một thời gian dài. Ông ấy không còn đủ sức làm việc, không thể kiếm thêm nguồn thu nhập nào cho gia đình. Năm đó, chúng tôi bị vỡ nợ, công việc làm ăn gãy gánh giữa đường. Mối làm ăn lớn không thành khiến chúng tôi điêu đứng. Mà điều đó không chỉ xảy ra với chúng tôi. Nhiều bạn bè của tôi cũng vì đầu tư vào mối làm ăn lớn với doanh nghiệp nước ngoài và thất bại; có người thì li dị, không thể giữ được hạnh phúc gia đình, có người thì tự vẫn... Rồi chỉ sau đó vài tháng, nhà chúng tôi bị giải tỏa. Số tiền bồi thường chỉ đủ để chúng tôi trả nợ và không thể nào mua được một căn nhà mới. Tôi cảm thấy may mắn vì mình vẫn còn trụ vững, chưa đến nỗi tuyệt vọng mà làm những chuyện dại dột, nhưng chồng tôi thì suy sụp hoàn toàn. Ông ấy có lẽ còn khổ não hơn tôi. Mọi chuyện xảy ra như một cơn ác mộng đáng sợ và dai dẳng. Tôi hiểu cảm giác của ông ấy. Chúng tôi đã rất khá giả, thành đạt và trong phút chốc chúng tôi trở nên trắng tay. Khi má tôi mất năm tôi 13 tuổi, ba tôi đi trại cải tạo, các anh chị không đủ khả năng để gồng gánh gia đình cũng như để nuôi tôi, tôi cũng phải từ bỏ cuộc sống sung túc, no đủ trước kia, kể cả việc học để tìm cách mưu sinh. Buôn gánh bán bưng, làm tất cả những việc gì mình có thể làm để tự nuôi mình. Năm đó đất nước vừa giải phóng, kinh tế còn chưa phát triển nên việc buôn bán ở chợ cũng lay lắt, cầm cự qua ngày.

"Tất cả những hi vọng của tôi dành cho thằng bé cũng tiêu tan."

Thất bại trong công việc cũng khiến tôi thấy có lỗi với các con phần nào. Cuộc sống của chúng tôi đã quá vất vả và chúng tôi lo sợ mình không thể vực dậy được để lo cho các con cuộc sống sung túc, thoải mái. May nhờ sự giúp đỡ, cưu mang của người thân, tôi cũng tìm được nơi ở cho gia đình và một công việc tạm đủ để trang trải

cuộc sống. Trong hoàn cảnh đó, tôi phải gắng gượng, không thể để mình gục ngã. Các con tôi vẫn chưa thể tự lập được, chúng sẽ bơ vơ và sẽ không có ai chăm sóc.

Khó khăn về tài chính chưa thể khắc phục được, những mối lo âu còn đang xoay quanh chuyện cơm áo gạo tiền thì tôi phát hiện con mình có những thay đổi. Đứa con trai lớn của tôi khi ấy chỉ 19 tuổi và đang chuẩn bị thi Đại học. Thằng bé đột nhiên hay đi chơi nhiều vào buổi tối. Trước giờ nó chẳng hay la cà ở đâu, tan học là về nhà phụ giúp ba mẹ.

Mẹ con tôi rất thân thiết, gần gũi với nhau. Tôi có hai cậu con trai, và chúng thường chia sẻ với tôi gần như tất cả mọi điều. Cái gọi là linh cảm của một người mẹ cho tôi biết dường như con trai lớn của tôi đang gặp phải khó khăn hay một điều gì khó nói, dù mỗi lần tôi lo lắng, gặng hỏi, thằng bé đều trấn an tôi, bảo rằng nó chỉ đi chơi với bạn học. Tôi biết thằng bé nói dối, nó đã có phần sợ sệt và lo lắng tôi sẽ phát hiện ra những gì nó đang làm. Sau khi xác nhận một vài điều với bạn học cùng lớp của con, tôi quyết định đi tìm sự thật.

"Nhưng khi đau khổ thì ngôn từ chẳng làm được gì."

Theo dõi con mình đến nơi thằng bé tụ tập cùng nhóm bạn mà nó nói, tôi hồi hộp và lo sợ. Phải làm sao nếu con tôi giao du với bạn bè xấu, hay bị uy hiếp làm chuyện gì đó? Chồng tôi chắc hẳn không thể ra mặt được trong lúc này, còn tôi thì đang quay cuồng, mệt mỏi với cảnh sống tạm bợ, lay lắt, một mình gồng gánh gia đình.

Có lẽ tôi đã không đủ can đảm để biết chuyện gì đang diễn ra nên đã nhờ một chú chạy xe ôm ở gần đó tìm hiểu. Chú ấy nhìn tôi, ngập ngừng, để tôi hiểu điều mà chú ấy sắp nói ra là sự thật và tôi cần phải đủ tỉnh táo để đón nhận. *"Tôi thấy con chị chơi với đám pê-đê trong xóm. Đây không phải lần đầu tôi thấy nó. Gần đây tụi nó thường hay tụ tập ở đây."*

Tôi lặng lẽ trở về nhà đợi thằng bé. Tôi đã nói chuyện với con một cách nghiêm túc và thẳng thắn. Và rồi cuối cùng sự thật đó cũng đến. Nghe chính miệng con mình thừa nhận, tôi cảm thấy như tất cả mọi thứ xung quanh tôi đang đổ sụp xuống, hoàn toàn tối tăm và đau đớn. Tất cả những hi vọng của tôi dành cho thằng bé cũng tiêu tan. Tôi chẳng kì vọng gì lớn lao ngoài việc nó được hạnh phúc, học hành nên người để cuộc sống sau này sẽ nhẹ nhàng, êm đềm với nó. Nhưng giờ đây, cuộc đời nó sẽ trở nên khốn khổ và lạc loài. Sẽ chẳng ai có thể chấp nhận được chuyện này. Ngay cả người làm mẹ nó là tôi cũng không thể chấp nhận được.

Tôi đã không thể chấp nhận con, vì tôi không nghĩ mình có thể đón nhận thêm bất kì điều gì khác vào lúc ấy. Tôi vẫn còn đang gắng gượng vượt qua cái thất bại đã đẩy cuộc sống của các con vào chỗ khó khăn, tạm bợ. Tôi đã tự huyễn hoặc mình rằng đó chỉ là một sự nhầm lẫn. Tôi sợ rằng nếu mình thật sự đón nhận điều đó, tôi sẽ không thể trụ vững được nữa, sẽ suy sụp hoàn toàn. Còn chồng tôi, nếu biết được chuyện này, có lẽ ông ấy sẽ không thể nào cầm cự thêm nữa, và sẽ ra đi vĩnh viễn, bỏ lại mẹ con chúng tôi.

"...mãi tìm kiếm một lời giải thích,
liệu tâm hồn chúng ta có còn thanh thản?"

Nhiều đêm thức trắng, tôi nghĩ đến chồng, đến con và suy xét lại những sự việc xảy ra trong cuộc đời mình. Mọi chuyện ập đến chỉ cách nhau vài tháng, trong cùng một năm. Hệt như tôi cứ rơi mãi trong một vực thẳm tối tăm. Liệu có còn điều gì tồi tệ hơn nữa sẽ ập xuống gia đình tôi hay không? Với chút lí trí, tỉnh táo cuối cùng, tôi biết mình sẽ phải tập trung vào con cái. Cảm giác bị người khác giựt nợ, nhà bị giải tỏa và chồng mình suy sụp với tôi có lẽ không khó khăn và nặng nề bằng lúc biết con mình là người đồng tính. Tôi có thể bươn chải, chật vật kiếm sống đủ để trang trải cuộc sống gia đình. Chừng nào còn sức lực, tôi còn có thể lao động và mưu sinh. Hơn nữa, tôi cũng có khá nhiều mối quan hệ có thể nhờ giúp đỡ, chỉ dẫn. Nhưng con tôi thì chỉ có mỗi mình tôi để chia sẻ, giúp đỡ nó vượt qua khó khăn này.

Kể từ sau những biến cố ấy, tôi thấy mình đã mải chạy theo cuộc sống mưu sinh và trong phút chốc, mình đã xao nhãng con cái. Tôi biết quá ít về con mình và hầu như không biết gì về đồng tính ngoài những điều không hay người người vẫn thường bàn tán. Bỗng nhiên tôi thấy mình chín chắn và già dặn hơn, biết đặt những câu hỏi nghiêm túc hơn. Trước đó, cuộc đời là một niềm vui, chúng tôi hăm hở làm ăn và nuôi dạy con cái, cuộc sống sung túc, đủ đầy. Nhưng rồi dường như những niềm vui ấy bỗng trở nên vớ vẩn và tầm thường. Mọi chuyện không còn giống như lúc xưa nữa. Đột nhiên tôi thấy mình nghiêm nghị một cách khủng khiếp. Tôi muốn biết ý nghĩa của tất cả mọi sự. Tại sao con tôi lại là người đồng tính? Tại sao tôi gánh phải chịu những khổ não này? Có lẽ nếu tôi biết được nguyên ủy của sự khổ đau này, tôi sẽ có thể thoát khỏi nó. Giống như việc tôi sẽ không ăn thứ gì nếu biết đó là chất độc.

Tôi tìm đọc tất cả các sách viết về giới tính, tâm lí của con trẻ, tất cả những gì có thể giúp tôi hiểu được việc con tôi đồng tính. Tôi đến viếng chùa chiền, tìm gặp các sư thầy và cũng trầm mình trong kinh sách thiêng liêng. Nhưng khi đau khổ thì ngôn từ chẳng làm được gì.

Trong lúc loay hoay tìm kiếm những thông tin về đồng tính, tôi may mắn nhận được sự tư vấn của hai người. Một người là bác sĩ, cũng là người thân của tôi. Anh ấy bảo rằng tôi không cần phải lo lắng về con mình vì nó không phải là trào lưu hay đua đòi. Đồng tính lúc bấy giờ là một điều khoa học vẫn còn đang tìm hiểu, nghiên cứu và không phải là một căn bệnh.

Người thứ hai đã giúp đỡ tôi về mặt tinh thần chính là nhà văn Bùi Anh Tấn. Sau khi đọc được những câu chuyện của anh viết về người đồng tính, tôi tìm cách để liên lạc với anh. Qua những cuộc trò chuyện trên điện thoại, dần dần tôi cảm thấy nhẹ lòng hơn. Anh ấy đã cho tôi rất nhiều lời khuyên hữu ích. *"Nếu chị nghĩ là chị vô phước cũng được, chị nghĩ là tại sao lại chỉ rơi vào gia đình chị cũng được, chị cứ việc đặt câu hỏi nhưng mà chị không nên tìm câu trả lời đó, chị chỉ nên chấp nhận."* Câu nói đó đã trở thành người bạn đồng hành của tôi, giúp tôi trở nên mạnh mẽ hơn. Đôi khi, người ta có thể tìm thấy niềm an ủi trong một lời giải thích

thỏa đáng. Một lời giải thích có thể làm cho nỗi buồn phiền yên nghỉ, nhưng liệu nó có thể đoạn diệt được những phiền não của chính mình? Liệu phiền não có thể bị loại bỏ bằng cách lãng quên? Và mãi tìm kiếm một lời giải thích, liệu tâm hồn chúng ta có còn thanh thản?

Giờ đây, các con tôi đã khôn lớn, gia đình tôi đã tìm lại cuộc sống ổn định và hạnh phúc với những gì mình có. Chồng tôi đã 60 tuổi nhưng vẫn có khả năng làm nghề may tại nhà. Tôi 55 tuổi, kinh doanh, lao động tự do. Đứa nhỏ đang làm việc cho một hãng viễn thông. Còn đứa con trai lớn của tôi 30 tuổi đang làm nhân viên văn phòng. Công việc của nó đôi lúc cũng gặp nhiều trở ngại khi đồng nghiệp biết được nó là người đồng tính. Con tôi đôi lần cũng phải chuyển chỗ làm do không thể chịu được áp lực, sự dòm ngó và thậm chí sự kì thị của những người nó gặp. Những lần như thế, tôi và em trai của nó luôn động viên, khích lệ nó. Em trai thằng bé là một người hiểu chuyện. Biết anh mình là người đồng tính, nó vẫn luôn tôn trọng, quan tâm và bảo vệ. Chồng tôi khi biết chuyện cũng chỉ im lặng, tuy không thể hiện rõ thái độ, nhưng tôi biết ông ấy vẫn thương con mình trên hết. Mặc dù lúc đầu, hai cha con cũng có những tranh cãi, xích mích, nhưng dần dần, tôi biết chồng mình cũng đã chấp nhận thằng bé. Sau tất cả những khó khăn, trở ngại, tôi nhận ra rằng, điều tôi cần vẫn luôn hiện hữu ngay trong trái tim mình, đó là một niềm tin vào tình yêu thương dành cho các con. Tôi vẫn luôn tin rằng con tôi sẽ được hạnh phúc. Tôi tin rằng xã hội rồi sẽ có một cái nhìn khác hơn về đồng tính, sẽ chấp nhận và bao dung hơn.

"Tôi tin rằng xã hội rồi sẽ có một cái nhìn khác hơn về đồng tính, sẽ chấp nhận và bao dung hơn."

MẸ HẠNH: "GIA ĐÌNH LÀ CUỘC ĐỜI"

Hạnh phúc gia đình đối với tôi là một trong những thứ quý giá nhất trên thế giới. Với một người sớm mất cha mẹ như tôi, cuộc sống bây giờ với ba đứa con trưởng thành và một người chồng đã là tuyệt vời. Nhưng có lẽ, để có được điều đó, chúng tôi đã cùng nhau trải qua nhiều chuyện khó khăn.

"Có vẻ, ông cũng không khác gì tôi, bất ngờ đến mức im lặng."

Một buổi sáng, khi tôi vẫn tiếp tục công việc bán hủ tiếu thường nhật của mình, con gái của tôi gọi điện. Trong cuộc gọi vội vã, tôi nghe giọng cháu vừa thổn thức vừa nói *"Thằng út, nó cãi nhau với ba, bỏ nhà đi rồi mẹ ơi."* Ngay lúc đó, tay chân tôi bủn rủn vì nghe tin sét đánh. Thằng con trai của chúng tôi, một thằng sinh viên năm hai không nghề nghiệp, lại bỏ nhà ra đi. Tôi lúi húi nhờ người trông tiệm và vội lấy xe về nhà để xem chuyện gì đã xảy ra. Thường ngày, hai cha con ít khi nào va chạm do biết tính khí không hạp. Nhưng chuyện cha con cãi nhau là thường tình, ai đời lại bỏ nhà ra đi khi cha mình la như vậy cơ chứ. Vừa giận vừa lo, tôi chạy như bay về nhà. Không rõ trên đường đi tôi đã khóc như thế nào. Chỉ biết là lúc đó, tôi đã rất chới với khi lo sợ mất đi đứa con yêu thương của mình.

Về đến nhà, tôi chạy ngay lên phòng con. Mọi thứ có xáo trộn đôi chút, quần áo vẫn còn để lại vài bộ. Nhưng balô mà cháu hay mang thì con trai tôi đã mang đi. Tôi gọi điện thoại vào số của con, hi vọng nó đi chưa xa. Nhưng không có tín hiệu trả lời. Tất cả vang lên bên tai tôi là tiếng chuông văng vẳng. Tôi chạy vội xuống nhà để hỏi xem chồng tôi thật sự chuyện gì đã xảy ra. Có vẻ, ông cũng không khác gì tôi, bất ngờ đến mức im lặng. Chồng tôi bảo hai cha con đã có một cuộc cọ cãi, và ông đã đuổi nó đi. Nhưng trong thâm tâm ông, chưa bao giờ, ông muốn đuổi đứa con hai vợ chồng dứt ruột sanh ra. Tôi vừa nghe chồng tôi kể, vừa khóc. Tôi thấp thỏm lo sợ điều gì xấu sẽ xảy ra với con trai chúng tôi.

Đối với một phụ nữ đã ngoài 50 như tôi, tôi chỉ hi vọng sao cho cuộc sống của mình trôi qua êm đềm với gia đình đầy đủ. Nỗi mất mát người thân từ bé đã gây cho tôi ít nhiều những tổn thương. May mắn thay, cũng như bao người phụ nữ khác, tôi cũng có được một cuộc hôn nhân kéo dài 34 năm. Với nhiều buồn vui, nhưng đối với tôi, gia đình này là tất cả tài sản quý nhất mà tôi có. Con trai tôi là một người đồng tính. Điều đó phần nào làm tôi đau lòng nhưng không thể tước đoạt tình yêu tôi dành cho nó. Tự nhiên lúc đó, tôi ngồi nhớ lại những ngày tháng mang thai con.

"Mọi thứ hoàn toàn vỡ vụn trước mặt."

Những năm còn trẻ, tôi đi làm cho một hãng dược. Mức lương công nhân viên chức phần nào giúp chúng tôi trang trải được kinh phí chăm lo cho hai cô con gái đầu. Nhưng bên chồng tôi là người Hoa. Với áp lực về vấn đề duy trì nòi giống và những gánh nặng đè trên vai chồng tôi, chúng tôi quyết định sẽ sinh thêm một thằng con trai. *"Nhất nam viết hữu, thập nữ viết vô"* cơ mà. Lúc ấy, tôi đã đắn đo rất nhiều, vì khi ấy, chế độ hai con đang được khuyến khích. Nếu có con thứ ba, tôi có nguy cơ bị mất chức, mất việc, mất chế độ sau nhiều năm tôi làm việc và phấn đấu. Nhưng tình yêu với gia đình đủ lớn để tôi quyết định sẽ giúp cho gia đình có thêm tiếng cười. Tôi quyết định cùng chồng tôi gieo hi vọng cho đứa con thứ ba. May mắn thay cho chúng tôi, đó là một cậu con trai khá khỉnh.

Chồng tôi từ khi có con trai trở nên hứng khởi hơn, như thể vừa trải qua một niềm vui rất lớn trong cuộc sống. Còn tôi, gia đình đông con nên vất vả hơn tí nhưng không bằng niềm vui mà chúng tôi có được. Từ khi con còn bé, chúng tôi đã đặt gần như hi vọng cả vào con, lớn lên sẽ lấy một cô dâu hiền chăm lo cho cha mẹ, là một người thành đạt và có trách nhiệm với gia đình. Vậy đấy, đủ viễn cảnh chúng tôi vẽ nên cho cậu con trai út của mình. Vậy mà một ngày, tôi đau đớn khi nhận ra con mình là một người đồng tính. Mọi thứ hoàn toàn vỡ vụn trước mặt.

Năm cháu vào đại học, tôi cho phép cháu quyền tự do riêng tư như để cho con thấy, mình đang xem con như một cậu con trai trưởng thành. Nhưng có lẽ, tôi đã

quá buông lỏng, nên việc cháu về nhà trễ mỗi tối trở thành một thói quen không kiểm soát được. Có nhiều hôm, cháu về nhà tận khuya làm tôi muôn phần lo lắng. Vì khi ấy, tôi không cảm thấy được, cháu có việc gì quá quan trọng để trở về nhà tận 11 giờ đêm. Nhắc nhở con một lần, hai lần, nhưng không được. Tôi đã lựa chọn một cách làm khác. Vì là hai mẹ con có sự đồng cảm với nhau từ nhỏ, cháu luôn quấn quýt lấy mẹ, nên tôi nghĩ sẽ là tốt cho con nếu tôi chia sẻ thật lòng. Tôi thắc mắc với con về những gì tôi nghĩ, và tôi cũng thẳng thắn nói với cháu cảm giác của cháu khi tôi về khuya. Trong một lúc, cháu đã ấp úng và nói rằng *"Con đi cà phê với bạn bè"*. Là một người mẹ, tôi đủ nhạy cảm nhận ra con mình có điều chi che giấu. Tôi nói, tôi muốn đi cà phê cùng bạn bè của con (nhân tiện nói ở đây, mẹ con tôi có thể xem nhau như là một người bạn, điều gì con tôi cũng có thể chia sẻ cùng tôi). Thời điểm đó, tôi cũng muốn xem bạn của con tôi kết giao là loại người nào.

"Rồi tổ tông, ông bà có chê cười;
dòng họ có chê bai gia đình tôi?"

Quán cà phê buổi tối vắng khách chỉ có tôi và con trai. Tôi gợi chuyện mình mong được gặp bạn của cháu. Và cuối cùng, có lẽ không thể thuyết phục được tôi, cháu buộc phải gọi điện cho bạn bè mình đến. Hôm đó, có thể xem là một ngày định mệnh với tôi, vì từ khi gặp bạn của con mình trở về, lòng tôi mang một nỗi bất an nhất định. Hai người bạn của con trai tôi gặp tối đó mang cách ứng xử của một người đồng tính. Con trai tôi có thể là người đồng tính – nỗi lo lắng duy nhất xuất hiện.

Từ hôm đó về nhà, tôi theo dõi cháu kĩ càng hơn. Từ dáng đi, cách ăn mặc và cả cách ứng xử, tôi còn yêu cầu cháu chấm dứt việc ra về quá khuya để cha mẹ khỏi mong cửa. Để đáp lại sự chia sẻ thật lòng của tôi, con trai út tôi đã giữ đúng lời hứa, đi học, về sớm và vui vẻ. Không khí gia đình tôi trở lại như xưa, nhưng với tôi chưa bao giờ là đủ. Tôi luôn tự hỏi, làm thế nào để tôi có thể cảm thấy yên tâm khi cháu vẫn giao du với những người bạn như vậy? Liệu có khi nào, do chơi cùng những người bạn đồng tính, cháu sẽ trở nên giống họ? Rồi tổ tông, ông bà

có chê cười; dòng họ có chê bai gia đình tôi? Với cháu là đồng tính, ai sẽ là người nối dõi? Rất rất nhiều câu hỏi được đặt ra làm tôi hoang mang. Tôi, một phụ nữ của gia đình, phát hiện ra một sự thật ghê gớm nhất của gia đình. Làm sao tôi có thể chia sẻ?

"Con cái nhiều khi ít khi nghĩ đến lòng cha mẹ,
tôi nghĩ và trách cháu như vậy."

Thú thật, khi ấy, lòng tôi hồ nghi là chính yếu. Nhưng hồ nghi càng lâu càng gợi cho người ta sự tò mò, thôi thúc muốn biết chính xác câu chuyện xảy ra là như thế nào. Tôi hay dò hỏi con về những người bạn của mình, nhưng khéo léo, cháu đều dẫn mọi thứ sang một câu chuyện khác và im lặng. Tôi trở nên ấm ức. Tôi đem chuyện này tâm sự cùng chồng, hi vọng người trụ cột trong gia đình có thể là người giải quyết những khúc mắc. Nhưng tôi đã làm một điều dại dột, hôm đó, tôi nhìn thấy sự thất vọng đến kinh ngạc hiện rõ trên gương mặt ông.

Như hôm con tôi bỏ nhà ra đi, tôi cảm thấy mình phải có một phần trách nhiệm cho việc cự cãi của hai cha con. Vì rõ ràng sau lần tôi kể cho ông nghe về băn khoăn của mình, mối quan hệ này đã trở nên căng thẳng. Và đỉnh điểm là lần này. Cả ngày hôm đó, gia đình tôi đứng ngồi không yên. Tôi thì như bị trơ trọi, ngồi trong phòng con, miệng luôn cầu xin cho con trai của tôi được bình yên vô sự. Thế là không khí cả nhà kéo dài sự mệt mỏi đến chiều, thì tôi nhận được cuộc điện thoại. Đó là của con trai tôi.

"Đọc cuốn nhật ký ấy,
tôi mới hiểu con trai mình mệt mỏi như thế nào."

Con trai tôi nói là sẽ đi vài ngày cho chồng tôi nguôi giận sẽ trở về, dặn tôi cứ yên tâm. Con cái nhiều khi ít khi nghĩ đến lòng cha mẹ, tôi nghĩ và trách cháu như vậy. Việc đứa con mình yêu thương bỏ đi, cứ như thể ném cha mẹ xuống một vực đau khổ, mà dặn cha mẹ hãy yên tâm. Cháu nói sẽ đi ở nhà một người bạn, sẽ đi học

đầy đủ. Tôi nghe điện thoại xong, cúp máy và hi vọng. Đó là những gì tôi cần làm lúc này. Tôi hi vọng con trai mình sẽ ở nhà những người thật sự đàng hoàng. Vì nếu có chuyện gì, chính tôi sẽ là người ân hận suốt cuộc đời mình.

Trong những hôm cháu vắng nhà, nếu không đi bán là tôi lại lên phòng cháu dọn dẹp. Tôi chỉ mong con khi trở về là thấy phòng của mình cũng tinh tươm, sạch sẽ như thể cha mẹ luôn mong muốn con ở nhà. Con tôi là một người tinh ý, tôi tin là cháu hiểu.

Có một hôm, tôi đang dọn dẹp thì vô tình tôi lại nhặt được cuốn nhật ký của cháu. Đọc đến mỗi trang, tôi thấy trong cháu là cả một câu chuyện dằn vặt về chính bản thân mình. Cháu không thể có tình cảm với con gái, ngay cả khi cháu đã thử, vào năm lớp 12.

Năm đó, lớp cháu có một bạn nữ vô cùng thích cháu. Một bữa nọ, con trai tôi về kể, có một bạn nữ gửi cho cháu một sợi dây chuyền đôi. Cô bé ấy nói rằng, nếu như ngày họp lớp cuối cùng, con trai tôi đeo sợi dây ấy, cô bé sẽ không theo lời gia đình ra nước ngoài học. Còn không thì cô bé vẫn giữ ý định ban đầu và xin con trai tôi mang trả lại sợi dây. Cháu về kể với tôi, vừa cười vừa lo lắng, không biết liệu nên ứng xử làm sao. Tôi chỉ khuyên cháu hãy làm theo thứ mà cháu cho là ổn và đúng ý cháu nhất. Cháu ậm ừ và mân mê sợi dây chuyền ấy một lúc rồi xin phép tôi về phòng. Kết quả đã làm cho tôi bất ngờ đến nghi ngờ, khi cháu đã trả lại sợi dây chuyền ấy, và cô bé đã sang nhà tôi khóc với tôi một buổi trời. Cô bé ấy không phải xấu, nếu không nói là tốt. Vậy mà điều gì ở cô ấy mà con trai tôi chưa một lần chú tâm? Mãi đến bây giờ tôi mới hiểu, con trai tôi, đã cố gắng rất nhiều trong mối quan hệ đó, một mối-quan-hệ-thử. Đọc cuốn nhật ký ấy, tôi mới hiểu con trai mình mệt mỏi như thế nào. Cháu gần như loay hoay trong mối quan hệ đó. Cháu đã bị dằn vặt. Và hơn ai hết, đọc những dòng đầy tuyệt vọng của con, sự sụp đổ của tôi ngay phút chốc đã biến thành tình yêu con đầy tha thiết. Tôi cần phải giúp con vượt qua khoảng thời gian này.

Sau lần phát hiện ra cuốn nhật ký của cháu, tôi hiểu ra thêm nhiều việc, về tâm tư, tình cảm và nỗi lo sợ của con. Vậy mà tôi lúc nào cũng nghĩ mình có thể hiểu hết về cháu. Tôi tìm cách tâm sự với chồng tôi, nói về con và vấn đề của con mỗi ngày một ít. Tuy ban đầu, ông có vẻ khó chịu, nhưng dần dà, chồng tôi đã gần như không còn phản ứng vì những điều đó nữa.

"Tôi tìm cách tâm sự với chồng tôi,
nói về con và vấn đề của con mỗi ngày một ít."

Một tuần trôi qua, một hôm, có hai người nhận là bạn của con trai tôi đến xin gặp mặt. Nhìn dáng vẻ trưởng thành của họ, tôi cũng cảm thấy yên tâm phần nào khi những ngày qua con trai mình đã ở nhờ nhà họ. Một người là thông dịch viên, còn một người nối nghiệp kinh doanh gia đình. Họ đến xin phép cho con trai út tôi trở về nhà. Họ cũng bảo đảm rằng trong suốt một tuần qua con trai tôi đi học đều đầy đủ và ăn uống đàng hoàng. Tôi mừng đến muốn rơi nước mắt. Nhưng chuyện này cũng hãy còn liên quan đến cha của cháu, nên tôi cũng gọi cho ba của cháu để đưa ra quyết định. Những người trưởng thành đều có những điểm chung để hiểu nhau, tôi nghĩ vậy. Chồng tôi vẫn ngồi yên đó, lắng nghe và tỏ như thể chưa có chuyện gì xảy ra, dù tôi biết trong lòng ông rối bời. Hai người bạn của cháu ra sức thuyết phục. Còn tôi, luôn đặt những câu hỏi về nghề nghiệp của các cháu để cho chồng tôi an tâm về vấn đề của con mình. Bất kể giới tính nào cũng có những thành công nhất định, vì nó nằm ở bản thân mỗi người. Cuộc nói chuyện kéo dài nhưng không có một sự khó chịu nào. Con trai tôi trở về nhà sau đó vài giờ. Tôi vui mừng nhìn thấy con mình đến phát khóc. Đến lúc đó, tôi mới thực sự yên tâm rằng con mình đã bình an trở về.

Con trai tôi là một người bướng bỉnh trong việc chấp nhận những điều bình thường khác. Cháu luôn cố gắng, nỗ lực để theo đuổi ước mơ của bản thân mình, dù nó cần bao nhiêu thời gian. Như năm thứ hai đại học, cháu xin tôi chuyển sang học ngành diễn viên bên trường Sân khấu Điện ảnh. Để rồi, miệt mài trên giảng đường suốt bốn năm, cháu lại thi tiếp vào ngành Đạo diễn.

Rồi lại đi xin diễn ở các sân khấu lớn nhỏ khác nhau, rồi tự lập nhóm riêng để diễn. Cứ như vậy, đôi lúc tôi thấy như con mình đang trưởng thành hơn qua từng ngày. Mỗi một bước thang cháu đạt được, con trai tôi gần như dành mọi sự hi sinh cho chính ước mơ của nó. Như việc thuyết phục để cha mẹ cảm thông về giới tính của mình, con trai tôi đã không ngại kiên trì chứng tỏ cho chúng tôi thấy cháu đang thành công như thế nào.

"Và chính gia đình là nguồn động viên rất lớn để chồng tôi hiểu cháu và cháu sẽ mở lòng hơn với cha mình."

Gia đình tôi, nhất là hai chị của cháu hoàn toàn ủng hộ em trai mình. Chính các con cũng là nguồn động lực tiếp thêm sức mạnh để tôi yêu thương con trai mình nhiều hơn. Và chính gia đình là nguồn động viên rất lớn để chồng tôi hiểu cháu và cháu sẽ mở lòng hơn với cha mình. Chưa bao giờ, tôi lại cảm thấy sức mạnh của gia đình đúng nghĩa như bây giờ.

Tôi nghĩ, gia đình luôn là một điểm tựa lớn cho con trai tôi, có thể là điểm tựa cuối cùng. Nếu ngày ấy, tôi đã bỏ rơi cháu như cách thất vọng của cha cháu, có lẽ bây giờ mọi chuyện đã khác. Tình yêu thương dành cho cháu nhiều đến mức, tôi chưa bao giờ nghĩ nó lại là thứ sát thương cháu lớn như vậy. Đặt lên vai cháu một gánh nặng, tôi có trách nhiệm giúp cháu đỡ một phần trong chúng. May mắn thay, tình yêu thương cũng dành cho tôi sự sáng suốt để biết việc mình làm là đúng.

Bây giờ, sau khi mọi thứ đã đi qua, chồng tôi dù chưa hoàn toàn chấp nhận, nhưng tôi biết rằng, ông cũng đang tranh đấu với bản thân mình rất nhiều cho việc đó. Với một người kì vọng hoàn toàn vào con trai mình, ông cũng cần thời gian để xây dựng lại mọi thứ. Với ông, nó vừa là tình thương, vừa là trách nhiệm mà ông chưa bao giờ muốn chối bỏ.

Và cũng như tôi, ông hiểu rằng gia đình này cũng là cuộc đời của mình...

"May mắn thay, tình yêu thương cũng dành cho tôi
sự sáng suốt để biết việc mình làm là đúng."

MẸ LY:
"MÃI YÊU CON, MÃI BÊN CON"

Tiếng nấc của người phụ nữ ấy xé tan bầu không khí trầm lắng và nặng nề trong căn phòng. Giây phút đó, tất cả những gì dồn nén bấy lâu đã vỡ òa.

"Tại sao điều này lại xảy ra với chúng tôi?" chị hỏi, có lẽ với hi vọng rằng ai đó sẽ cho chị một đáp án và với cả niềm tuyệt vọng rằng đáp án nào cũng sẽ không thể thay đổi được điều gì. Như có một nỗi oán giận, uất ức trong giọng nói, chị cố giấu những dòng nước mắt trên đôi bàn tay nhỏ bé, gầy guộc.

"Chúng tôi đã hết mực yêu thương con; con trai chúng tôi rất khỏe mạnh và yêu đời, gia đình chúng tôi lúc nào cũng đầy tiếng cười. Chúng tôi cẩn thận nuôi dạy con và dự định rất nhiều cho tương lai..." chị không thể nói tiếp, ngừng lại một lúc lâu, lặng yên đợi sự bình tĩnh trở lại.

"Tôi tin mình hiểu cảm giác của người phụ nữ đó.
Ngột ngạt. Khó thở. Ức chế."

"Xin lỗi mọi người, tôi đã rất rối loạn, nhưng thật quá khổ cho chúng tôi. Nó đã có sự nghiệp, nó đã rất hiếu thảo với chúng tôi, chúng tôi mong mỏi nó lấy vợ, chúng tôi mơ ước ngày tháng về già có cháu để chăm bẵm... và rồi chúng tôi phát hiện nó là người đồng tính. Nó đã thừa nhận, nó chỉ có thể yêu đàn ông. Còn những người bạn gái nó dẫn về nhà gặp chúng tôi thì sao? Dường như tất cả đều là dối trá, xấu xí và vô nghĩa. Thật hết sức khủng khiếp. Tại sao điều này lại xảy ra với gia đình chúng tôi? Chúng tôi sống khiêm tốn, ngay thẳng, nhưng điều đó đã xảy ra với chúng tôi. Giờ đây cuộc đời chúng tôi chỉ là một sự trống rỗng. Làm sao để có thể trở lại như lúc xưa? Làm sao để con tôi trở lại thành một người đàn ông bình thường?"

"Con chúng ta hẳn đã cô đơn lắm,
hẳn chúng đã phải âm thầm chịu đựng một mình."

Có lẽ chị đã nói tiếp và nói tiếp nữa với sự bực tức và xót xa, nhưng một chị ngồi cạnh đã nhẹ nhàng ngăn lại. Chị thổn thức, vỡ òa và bây giờ chị lặng yên. Rất nhiều cặp mắt hướng về chị, đầy chia sẻ và cảm thông. Có chị không thể giấu được nữa đôi mắt đã đỏ hoe; có chị quay mặt đi nơi khác, kiềm nén để giấu đi hình ảnh yếu đuối của mình trong không gian lặng lẽ này. Người phụ nữ đó làm tôi nhớ lại tôi của ngày ấy, cái ngày tôi gục đầu vào lòng mẹ mà khóc như đã cạn nước mắt. Bàn tay mẹ xoa mái tóc tôi, mẹ ôn tồn bảo: *"Rồi mọi chuyện sẽ ổn thôi con à!"* Đứa con trai duy nhất của tôi cũng là người đồng tính. Tôi tin mình hiểu cảm giác của người phụ nữ đó. Ngột ngạt. Khó thở. Ức chế. Phải chăng vì cùng là phụ nữ, một lần nữa tôi lại cảm nhận được nỗi đau ấy, nỗi đau của chị, nỗi đau mà chính tôi và có lẽ rất nhiều chị em khác đang hiện diện trong căn phòng này đã từng trải qua. Nỗi đau đó không phải vì con mình là người đồng tính. Mà vì những lúc chúng ta không biết nên yêu thương con mình như thế nào. Hay vì nhớ lại những gì chúng ta đã làm với con mà cảm thấy ân hận, ăn năn. Con chúng ta hẳn đã cô đơn lắm, hẳn chúng đã phải âm thầm chịu đựng một mình. Còn bậc làm cha mẹ như chúng ta lại không hề hay biết, không thể hiểu được điều đó.

Nhiều lần đến tham dự họp mặt của hội phụ huynh PFLAG, tôi đều thấy những hình ảnh như thế. Sẽ có ai đó trong căn phòng bật khóc thổn thức, giãi bày nỗi niềm để rồi được an ủi, sẻ chia. Sẽ có ai đó mất phương hướng, chông chênh, lạc lõng và rồi sẽ tìm thấy hướng đi. Mỗi lần thấy ai nấc lên trong nghẹn ngào, tôi nhớ lại cảm giác trong nhiều đêm tĩnh mịch và bất an, tôi nghe thấy tiếng khóc của con tôi. Sự thật là tôi chưa từng bắt gặp hay nghe thấy gì cả. Chỉ là nhiều đêm tôi mường tượng con tôi đã thu mình lại ở một góc tối trong nhà và khóc một mình. Lồng ngực tôi nhói đau. Ba năm về trước, nếu không đọc được lá thư của con, có lẽ tôi sẽ chẳng bao giờ biết được điều đó; có lẽ tôi sẽ vẫn đinh ninh rằng: mình đang làm đúng vai trò của một người mẹ, rằng con tôi dù có bướng bỉnh, có hờn trách người mẹ này, một lúc nào đó nó sẽ hiểu những gì tôi làm cũng chỉ vì tốt cho nó.

Năm con tôi học lớp 11, tôi phát hiện thằng bé là người đồng tính. Trước đó khoảng một năm, chồng tôi cũng từng đề cập đến những biểu hiện "khác thường" của con. Anh bảo rằng thằng bé "có vấn đề" nhưng tôi đã không tin lời anh ấy. Tôi không biết anh ấy đã tìm hiểu được những gì, đã nhìn thấy những gì, nhưng làm sao con tôi lại "có vấn đề" được!? Thằng bé cao to vạm vỡ và mạnh mẽ, không thể nào giống như anh nói. Một mực phản đối nhưng trong lòng tôi đã bắt đầu hoang mang và hoài nghi. Tôi quan sát, dõi theo thằng bé nhiều hơn. Một lần, tôi tình cờ đọc được nhật kí của con, biết con mình thích một cậu bé lớp 10 cùng trường, tôi đã bàng hoàng, sửng sốt và hết sức tức giận. Bắt con xé bỏ quyển nhật kí, tôi đã không tiếc lời trách móc con. Không thể nào xảy ra chuyện kì quặc như vậy được. Tôi đem chuyện này nói với chồng, hi vọng anh có cách để xử lí chuyện này, nhưng anh ấy đã từ chối nghe tôi nói. Chồng tôi luôn thương con hết mực, hầu như chưa từng la rầy con, nhưng khi đề cập đến chuyện thằng bé có quan hệ tình cảm với một người con trai khác, anh ấy thật sự không muốn nghe. Anh bảo, với anh ấy, chuyện đó thật "ghê tởm" và đừng bao giờ đề cập với anh ấy nữa.

Mọi chuyện trở nên khó khăn hơn với tôi rất nhiều. Khó khăn cho tôi, cho con tôi và cho cả quan hệ giữa hai mẹ con. Trong gia đình, thằng bé thường hay chia sẻ, tâm sự với tôi. Từ nhỏ đến lớn đã vậy, thằng bé suốt ngày lẽo đẽo theo mẹ. Chồng tôi thì thường xuyên đi công tác xa nhà. Chúng tôi cũng chỉ có một đứa con trai duy nhất là thằng bé. Nhiều lúc ở nhà chỉ có hai mẹ con nên đa phần chuyện học hành, bầu bạn cũng đều một tay tôi lo cho con. Nhưng mối quan hệ đó đã khác đi, dường như tôi đã bắt đầu không còn hiểu được con mình nữa. Tôi không thể nào chấp nhận được việc con mình là một người đồng tính. Nuôi con từ bé, tôi nghĩ không bố mẹ nào có thể chấp nhận việc con trai mình là một người đàn ông "bình thường"nhưng lại chỉ thích người cùng giới. Nếu đó sự thật thì với tôi nó quá khủng khiếp. Không thể nào tôi có thể chấp nhận một chuyện kì quặc như vậy. Tôi cảm thấy vô cùng phẫn nộ. Tôi vừa thương và vừa vô cùng giận thằng bé. Nhưng tôi còn có thể làm được gì? Chồng tôi đã không muốn quan tâm đến chuyện này, tôi đành phải chịu đựng một mình, phải loay hoay tìm cách để "cứu chữa" cho con mình, để lôi kéo thằng bé trở lại thành một người đàn ông

"bình thường". Khoảng thời gian đó với tôi thật sự mệt mỏi, một mình tôi đơn độc, không thể chia sẻ được với chồng.

Cùng chồng hơn 30 năm làm việc ở một viện nghiên cứu khoa học, chúng tôi luôn tin tưởng vào cách dưỡng dục con cái của mình. Chúng tôi đã tạo mọi điều kiện tốt nhất cho con, nhưng tôi thật sự không thể hiểu được điều gì đang xảy ra. Tôi tự trách bản thân mình. Hẳn là tôi đã sai ở đâu đó trong cách nuôi dạy con. Hẳn là phải có một cách nào đó để sửa chữa những điều này.

Ý nghĩ đầu tiên đến với tôi làm tôi bất an. Liệu có phải con mình đã bị lôi kéo không? Lúc đấy, chúng tôi cũng đã sắm cho thằng bé một chiếc máy tính để bàn riêng với mong muốn hỗ trợ việc học cho con. Có thể thằng bé tiếp cận Internet quá sớm, có thể nó đã truy cập những trang web có nội dung không lành mạnh, ban đầu vì tò mò, nhưng dần dần đã bị ảnh hưởng, lôi kéo. Thế là tôi cố tìm đủ mọi cách, từ khuyên bảo đến cấm đoán, ngăn cản những mối quan hệ của con với những người bạn trai trong trường và những mối quan hệ qua mạng. Tôi cũng đưa con đi bác sĩ tâm lí, hết chuyên gia này đến chuyên gia khác, nhưng tôi vẫn không thể chấp nhận hay thỏa mãn với bất kì một lời giải thích nào. Một trong những chuyên gia tâm lí mà tôi đến tham vấn bảo tôi rằng 90% con tôi là người đồng tính, nhưng "xu hướng tính dục" này sẽ đóng khung ở tuổi 21. Nếu con tôi vượt qua 21 tuổi, việc con tôi là người đồng tính sẽ không thể thay đổi được nữa. Tôi không thể để điều đó xảy ra bằng bất cứ giá nào. Vừa hi vọng vừa hoang mang, tôi vẫn không ngừng tìm cách để con tôi có thể thay đổi, kể cả việc làm theo những lời đồn không căn cứ.

Từ một người quen, tôi tìm được một đĩa CD có lời tự bạch của một người đồng tính. Ông ta là một người rất nổi tiếng và tài năng nên những gì ông ta nói cũng đem lại cho tôi một niềm hi vọng. Ông ta khẳng định mình đã trở lại làm một người đàn ông "bình thường" sau khi đến thăm ngôi chùa X, gặp thầy Y và xin được bài thuốc "chữa đồng tính". Bài thuốc đó thật sự có hiệu quả vì ông ta đã hàn gắn lại cuộc hôn nhân đã đổ vỡ của mình. Chưa biết rõ thực hư nhưng tôi vẫn giục con lên ngôi chùa đó. Tôi hết khuyên nhủ đến bắt ép nhưng thằng bé vẫn kịch liệt

phản đối khiến tôi rất buồn phiền. Nhiều lúc tôi đã âm thầm lặng lẽ khóc. Tại sao thằng bé lại trở nên ngang bướng như vậy? Tại sao nó không chịu hiểu rằng những gì tôi làm cũng chỉ vì tốt cho nó. Dù cho chuyến đi này không có kết quả gì, nhưng nó không thể thử một lần để tôi có thể vui lòng hay sao? Dù cho chuyện có thành công hay không, thì việc đi chùa cầu phước lành cũng đâu phải việc gì quá khó khăn?

"Tất cả những phương cách "cứu chữa" đồng tính đều hoàn toàn vô hiệu và còn làm cho mối quan hệ mẹ con ngày một xấu đi."

Lúc đó, tôi chỉ còn biết tâm sự với một cô bạn thân đang ở Mỹ. Sau khi chia sẻ, kể rõ tình hình, bạn tôi đã giúp tôi thuyết phục được thằng bé đi cùng với tôi lên ngôi chùa đó. Thầy Y bảo rằng trong cơ thể thằng bé có quá nhiều âm khí nên cân bằng âm dương đã bị xáo trộn, có thể do cách ăn uống và do từ nhỏ thằng bé thân thiết với mẹ nhiều quá. Thiếu vắng sự gần gũi với bố nên nó đã chịu nhiều ảnh hưởng từ mẹ. Thầy Y cho chúng tôi một toa thuốc gồm gạo lứt muối mè và vài vị thuốc khác. Làm theo lời dặn đó, tôi đã ép thằng bé ăn gạo lứt muối mè trong một thời gian dài, nhưng mọi chuyện vẫn không có gì tiến triển, không thu được một kết quả, thành công nào.

Tất cả những gì tôi có lúc ấy chỉ là niềm tuyệt vọng. Tất cả thật tối tăm. Và tôi đơn độc một mình đối diện với sự thật tôi không thể nào chấp nhận được. Tôi không tìm thấy một lối thoát hay một gợi ý nào. Tôi hoàn toàn không biết gì về đồng tính và tôi cũng không biết mình phải làm gì nữa. Tất cả những phương cách "cứu chữa" đồng tính đều hoàn toàn vô hiệu và còn làm cho mối quan hệ mẹ con ngày một xấu đi. Tôi đã từng rất hiểu con, và giờ đây tôi cảm thấy mình không còn biết gì về nó nữa ngoài sự bướng bỉnh, cáu gắt và kì quặc. Suốt khoảng thời gian dài đằng đẵng sau đó, hai mẹ con tôi hầu như không nói chuyện với nhau trừ những giao tiếp căn bản hằng ngày. Chúng tôi đã từng cùng nhau chia sẻ rất nhiều điều một cách dễ dàng. Tôi còn nhớ, năm con tôi thi chuyển cấp vào THPT, thằng bé

đã rất buồn và suy sụp khi phạm sai lầm cơ bản trong môn thi thứ hai. Thằng bé dường như không còn tinh thần để thi tiếp môn cuối cùng, vốn là môn sở trường của nó. Hiểu được thế mạnh của con mình, tôi đã động viên thằng bé. Hai mẹ con cùng đi ăn uống, hát karaoke. Cuối cùng, nó đã lấy lại tinh thần, thể hiện tốt trong môn thi cuối và thi đỗ vào ngôi trường nó mong muốn. Khoảng thời gian vui vẻ đó giờ đã không còn. Căn nhà bỗng trở nên lạnh lẽo, vắng ngắt, nếu có tiếng người thì cũng chỉ là tình trạng căng thẳng giữa mẹ con tôi. Tôi đã khóc rất nhiều. Có những lúc trong cơn giận dữ, tôi đã không làm chủ được lời nói, để rồi sau đó ám ảnh cảm giác vừa giận, vừa thương. Càng giận con, tôi càng thương con và cũng tự trách mình nhiều hơn.

"Chị phải coi chừng con trai chị. Tôi không biết bằng cách nào con tôi và con chị đang quen biết nhau như bồ bịch. Chuyện này thật kì quặc và không thể chấp nhận được. Chị phải coi chừng con trai chị, và phải bằng mọi cách cắt ngay điện thoại, máy tính không cho chúng nó liên lạc với nhau nữa."

Tôi còn nhớ mình đã nói như thế trên điện thoại. Tôi có thể cảm nhận được, ở đầu dây bên kia, người phụ nữ đó đã thẫn thờ và sửng sốt như thế nào khi nghe thấy những gì tôi nói. Sau đó, chị ấy đã rất hoảng loạn khi biết rằng đứa con trai mà chị hết mực thương yêu đang có quan hệ tình cảm với con trai tôi.

Thương con và lo lắng cho việc học hành của con, tôi buộc phải làm như vậy. Thằng bé đang học năm cuối cấp 3 và chuẩn bị cho kì thi tuyển sinh Đại học sắp tới. Vậy mà hết lần này đến lần khác, dù tôi có ngăn cản thằng bé quen với cậu bạn này, thằng bé vẫn giấu tôi, lén lút quen với một cậu bạn khác.

Tôi cũng không thể lường trước được phản ứng của con trai mình khi biết được điều đó. Lén đọc tin nhắn điện thoại của con, theo dõi con, gọi điện cho mẹ của cậu bạn trai đó,... Tôi biết làm như vậy thật không đúng, nhưng tôi không còn cách nào khác. Thằng bé đã không thành thật với tôi. Lần này tôi phải thật cứng rắn và dứt khoát. Tôi phải chấm dứt tình trạng này.

"Mẹ đã nói cho mẹ của bạn con biết tất cả mọi chuyện. Mẹ không muốn tụi con... Tại sao lại kì cục vậy ? Con sắp thi Đại học rồi. Tại sao con dối mẹ? Vé đi du lịch Singapore đó, con nói là cho bạn gái của con, nhưng hóa ra là cho cậu bạn này. Tại sao con lại phải dối mẹ mà làm tất cả những chuyện này!?"

Đáp lại tôi là giọng nói hậm hực của con tôi: *"Tôi hận các người, tôi hận các người, tại sao các người phá đám tôi..."* Tôi không nhớ hết những gì thằng bé nói. Tôi chỉ nhớ mình đã bật khóc nức nở. Từng lời nói đó tôi không thể tin được là của đứa con trai mình hết mực thương yêu. Từng lời nói trách móc, không tôn trọng tôi khiến tôi quặn thắt, đau nhói.

"Bây giờ con muốn gì, con muốn giết mẹ phải không? Con giết mẹ đi!" Tôi phải gắng gượng mới thốt ra được những điều đó. Tôi thấy mình dường như không còn có thể thở nổi nữa. Mắt tôi nhòa đi, cay xè. Đầu tôi đau nhói, choáng váng, không thể nào đứng vững. Tôi buông mình xuống ghế. Mắt nhắm nghiền, cay đắng. Một tiếng kêu sắc lạnh rơi trên sàn nhà, thằng bé quỳ sụp xuống ôm lấy chân tôi, run rẩy: *"Con xin lỗi mẹ, con xin lỗi mẹ. Con đã sai rồi, mẹ tha lỗi cho con..."* Tôi đã khóc thật lâu mới có thể lấy lại được bình tĩnh.Tôi thấy mình rã rời, đau đớn. Đây phải chăng chính là bi kịch của chúng tôi?

"Với chút hi vọng và cố gắng cuối cùng,
tôi đã chọn cách viết thư cho con."

Năm con tôi vào Đại học, mối quan hệ giữa hai mẹ con vẫn chưa thể cải thiện. Chúng tôi lặng lẽ như hai chiếc bóng, chỉ đủ để biết còn có sự tồn tại của nhau trong căn nhà. Bức tường vô hình ngăn cách tình cảm thân thiết giữa chúng tôi, ngăn cách sợi dây liên kết mẫu tử giữa chúng tôi ngày một lớn dần. Có một thời gian thằng bé đã có ý định bỏ nhà ra đi. Còn tôi thì đã quá mỏi mệt, chỉ muốn buông xuôi, tôi bảo: *"Nếu con cảm thấy con đi ra đường ở được, con sống được, con không cần bố mẹ nữa thì con cứ đi."* Nhưng đêm về trăn trở, tình thương của một người mẹ không cho phép

tôi buông xuôi như vậy. Với chút hi vọng và cố gắng cuối cùng, tôi đã chọn cách viết thư cho con. Trong thư, tôi tâm sự với con rất nhiều: *"... Nếu con còn thương bố mẹ, con hãy sống cho đúng là một người đàn ông "bình thường", đừng làm điều gì khiến bố mẹ phải đau khổ; vì rõ ràng con hiểu bố mẹ chỉ có một mình con. Con còn là cháu đích tôn của dòng họ nữa. Con cứ như vậy, mẹ biết ăn nói làm sao với nhà nội, nhà ngoại của con. Bà ngoại rất thương con, con đành lòng để ngoại buồn hay sao?"*

"Có lẽ trong cuộc đời này chỉ tình thương yêu và lòng bao dung mới có thể hóa giải mọi hiểu lầm, phá tan mọi bức tường ngăn cách."

Sau rất nhiều lá thư không nhận được hồi âm, cuối cùng tôi cũng nhận được thư của con. Cầm lá thư, tôi không khỏi bồi hồi và lo lắng. Không biết thằng bé sẽ viết gì cho tôi? Hay nó sẽ lại làm tôi thất vọng? Đêm đó tôi đã không thể ngủ được. Lá thư của con đã làm tôi trăn trở và rơi nước mắt. Con tôi đã phải chịu đựng âm thầm trong một khoảng thời gian thật dài mà tôi không hề hay biết. Thằng bé đâu hề muốn mình là người đồng tính, nó cũng đã cố gắng đè nén cảm xúc của mình nhưng không thể. Làm mẹ nhưng tôi đã không thể chia sẻ được với con, khiến con tôi phải dằn vặt. Nhiều đêm thằng bé đã lặng lẽ khóc một mình. Con tôi không bao giờ muốn làm bố mẹ buồn, nhưng nó xin tôi hãy tha tội cho nó, nó không thể nào sống trái với con người thật của mình. Thằng bé đã làm theo những gì tôi mong muốn, theo tôi đi hết bác sĩ tâm lí này đến bác sĩ tâm lí khác, theo tôi tìm mọi cách chạy chữa, cũng chỉ vì thương tôi và không muốn tôi buồn. Nhưng nếu phải sống trái với con người thật của nó, nó sẽ rất đau khổ.

Sau lá thư đó, tôi bắt đầu dành thêm thời gian truy cập Internet để tìm hiểu thêm thông tin về đồng tính. Lẽ ra tôi phải làm việc này từ rất lâu. Dường như khi phải đối diện với những gì mình chưa biết, người ta thường chỉ đem những hiểu biết, quan điểm của bản thân để đánh giá vấn đề. Làm việc ở một viện khoa học, có lẽ tôi đã quá tin vào những điều mình cho là đúng. Tiếp cận với những nguồn thông tin mới, tôi dần dần hiểu tại sao một người là người đồng tính, đồng tính nam,

đồng tính nữ là gì, và tại sao lại có những cái gọi là "xu hướng tính dục" đó. Lúc bấy giờ tôi mới hiểu con tôi không phải chạy theo trào lưu, hay a dua, bị lôi kéo, ảnh hưởng... Con tôi vẫn là con tôi, và việc con tôi là người đồng tính là hoàn toàn tự nhiên. Tìm hiểu sâu hơn, tôi biết được trang web dành cho những người đồng tính mà con tôi hay truy cập. Ở đó, tôi đã đọc được rất nhiều tâm sự, nhiều tâm tư tình cảm của những bạn trẻ đồng tính cùng trang lứa với con mình. Những dòng tâm sự đó của bọn trẻ thật sự rất đau lòng vì bố mẹ không thông cảm, bố mẹ không hiểu, thậm chí còn đuổi mắng, cô lập con mình. Giây phút ấy, tôi đã bị thuyết phục rằng đây chính là sự thật. Sự thật này không phải là một điều gì quá khủng khiếp và đau đớn với tôi nữa. Có lẽ trong cuộc đời này chỉ tình thương yêu và lòng bao dung mới có thể hóa giải mọi hiểu lầm, phá tan mọi bức tường ngăn cách. Nhận ra những điều đó, tôi lại cảm thấy mình có lỗi rất nhiều với con. Có thể từ cảm giác hối hận về những gì mình đã làm, dần dần tôi đã thông cảm được với con. Và rồi mọi chuyện bỗng trở nên đơn giản hơn rất nhiều. Hai mẹ con đã có thể ngồi lại cùng trò chuyện, thân thiết, gần gũi và cởi mở chia sẻ với nhau nhiều vấn đề trong cuộc sống như trước.

Niềm vui và thanh thản vừa đến thì nỗi lo lại ngày một lớn dần. Tôi sẽ phải ăn nói thế nào với chồng tôi và cả hai dòng họ đây? Làm sao để chồng tôi hiểu? Làm sao mẹ chồng tôi có thể chấp nhận rằng con tôi là một người đồng tính khi mẹ luôn nhắc đến việc con tôi phải lập gia đình và có cháu chắt để nối dòng nối dõi.

"Các vị phụ huynh cứ nghĩ, nếu con quý vị là người dị tính mà không học hành tử tế, chỉ đi làm đầu trộm đuôi cướp, rồi xì-ke ma túy,... đại khái là một người con hư hỏng, thì so với một đứa con trai là đồng tính nhưng lại ngoan ngoãn, học hành tử tế, có hiếu với bố mẹ, có công ăn việc làm đàng hoàng, thì quý vị sẽ chọn đứa con nào..."

Căn phòng yên ắng. Dường như mọi người đều đang tự hỏi bản thân về điều đó. Phải. Khi biết con mình là người đồng tính, hầu hết chúng ta đều đau khổ, trách móc rằng tại sao cuộc sống lại bất công như vậy? Nhưng nếu con cái chúng ta không phải là người đồng tính mà lại chơi bời, lêu lổng, trộm cắp, tệ nạn... điều đó

có làm chúng ta bớt đau khổ hơn, bớt đi cảm giác bất công khi con mình là người đồng tính hay không?

Mọi ánh mắt chăm chú, đổ dồn về phía đôi vợ chồng có con là người đồng tính đang ngồi trên khán đài. Họ là khách mời trong buổi tọa đàm của hội PFLAG. Con trai họ đã kết hôn và hiện đang sinh sống ở nước ngoài nhiều năm. Họ trông thật hạnh phúc và tự tin. Từng lời tâm sự của họ như xoa dịu những trái tim đau khổ, mở ra một tia hi vọng, một niềm tin lạc quan về con đường phía trước. Cùng là những bậc làm cha làm mẹ, cùng nuôi dạy con cái, cùng có con là người đồng tính. Giữa chúng tôi như có một mối liên kết vô hình, cùng đồng cảm và sẻ chia.

"Vào giây phút quyết định, chúng tôi đã không ngần ngại đứng lên để cổ vũ cho con mình, cho những người đồng tính, cho tình yêu thương và lòng bao dung."

Tôi nhìn về phía con trai tôi đang đứng. Thằng bé mặc một cái áo thun trắng có logo của tổ chức ICS. Có lẽ con tôi đã mong mỏi tôi đến dự buổi tọa đàm này từ rất lâu rồi. Có lẽ nó đã rất mong mỏi được giới thiệu tôi với ICS, với hội PFLAG, với những bạn bè cùng là người đồng tính, với tất cả những gì nó muốn chia sẻ về thế giới của nó. Việc tôi đồng ý cùng thằng bé đến tham dự buổi tọa đàm hẳn đã đem lại cho nó rất nhiều hi vọng, rằng tôi sẽ hiểu hơn, sẽ chấp nhận và ủng hộ để nó được là chính mình. Tôi đã nhìn thấy niềm hi vọng đó trong đôi mắt con, và cũng chính là lúc ấy, tôi đã nhận ra một niềm tin và nguồn sức mạnh mới len lỏi trong tim mình.

Sau buổi tọa đàm, tôi đã suy nghĩ, đắn đo rất nhiều. Nhưng bằng sự can đảm và niềm tin, tôi đã tìm cách thuyết phục những người thân bên dòng họ ngoại. Kết quả thật lạc quan, hầu hết mọi người đều đồng cảm và ủng hộ, nhiều anh chị của tôi còn bảo *"em buồn cái gì, thằng bé ngoan ngoãn như thế... và nó cũng không muốn là người đồng tính như vậy đâu, em cũng đừng trách nó nữa"*. Mẹ tôi thì cũng chỉ buồn

một thời gian ngắn rồi vẫn thông cảm, thương yêu thằng bé như lúc đầu. Tôi cũng đã đem những lời khuyên, những chia sẻ của các chị trong hội PFLAG, và những điều mẹ đã nói với tôi để tâm sự với chồng. Niềm hạnh phúc được nhân đôi khi chồng tôi cũng dần dần hiểu và chấp nhận con mình. Chúng tôi cùng đến xem vở kịch "Được là chính mình" nói về cộng đồng LGBT. Dù anh ấy không thể hiện ra mặt nhưng tôi hiểu, anh ấy đã thực sự xúc động. Vào giây phút quyết định, chúng tôi đã không ngần ngại đứng lên để cổ vũ cho con mình, cho những người đồng tính, cho tình yêu thương và lòng bao dung.

"Đó là khi sự kì vọng đã lớn đến mức làm lu mờ đi tình yêu trong sáng trong tim chúng ta."

Sẽ không ít lần chúng ta cảm thấy cuộc sống này trở nên đau khổ, trống rỗng và vô nghĩa... bởi chúng ta không có được rất nhiều thứ, và chúng ta đổ lỗi cho hoàn cảnh. Chúng ta không có được một cuộc hôn nhân trọn vẹn và hạnh phúc, không có được một công việc ổn định, không có được một nền giáo dục tử tế do sinh ra trong xã hội cũ còn lạc hậu, phong kiến. Có lúc chúng ta cảm thấy mình kém may mắn vì cha mẹ không cho chúng ta được những gì ta muốn, vì cuộc đời chúng ta nhiều thăng trầm, bấp bênh. Vậy nên chúng ta mong mỏi con cái mình sẽ không đi vào con đường chông gai ấy. Chúng ta kỳ vọng con mình có một gia đình hạnh phúc, có một người vợ tử tế, có những đứa con ngoan ngoãn, còn mình thì sẽ có những đứa cháu xinh đẹp và an hưởng tuổi già. Con chúng ta phải thành công và hạnh phúc một cách an toàn nhất, êm đềm nhất. Chúng ta cố gắng dành hết những gì tốt nhất, an toàn nhất cho con. Và rồi chuyện gì sẽ xảy ra khi con cái đi ngược lại với những mong muốn, tâm huyết ấy của chúng ta? Phẫn nộ, thất vọng hay bất kì cảm giác khổ đau nào khác. Đó là khi sự kì vọng đã lớn đến mức làm lu mờ đi tình yêu trong sáng trong tim chúng ta. Khi tình yêu không còn trong sáng, chúng ta sẽ chẳng thể nhìn thấy hạnh phúc, mà chỉ thấy sự khổ đau và thất vọng của chính mình.

Tôi cũng từng rất kỳ vọng ở con trai mình. Nhưng lúc này đây, tôi cảm thấy hài lòng với thằng bé. Con tôi đã học hành tử tế. Thằng bé hiện đang học Cao học, sang năm sẽ bảo vệ luận văn. Thằng bé chịu thương chịu khó, chăm chỉ học hành, làm việc, có thu nhập chính đáng và biết tiết kiệm. Thật sự tôi cảm thấy vui vì mình đã nuôi dạy con trưởng thành, nên người, có học vấn, và có đạo đức cư xử với đời. Mối lo lắng duy nhất của tôi lúc này chính là việc thằng bé có thể sẽ bị kì thị bởi đồng nghiệp hay những người xung quanh khi nó chính thức làm việc, hòa nhập với cộng đồng, xã hội đa dạng và phức tạp.

Có lần, thằng bé không muốn tôi tham gia một buổi họp mặt của hội PFLAG vì địa điểm tổ chức lại chính là nơi làm việc của một người quen. Con tôi đã rất lo lắng rằng có thể vì nó mà công việc và những mối quan hệ của tôi sẽ bị ảnh hưởng. Thế nhưng cuối cùng, sau khi được ICS thuyết phục, thằng bé đã đồng ý cùng tôi đến tham gia, với điều kiện không được quay phim, và nếu có gặp người quen thì hãy bảo rằng tôi đại diện cho Hội phụ nữ! Còn gia đình của người yêu thằng bé, cậu ấy vẫn chưa công khai với gia đình. Tôi đã từng trải qua cảm xúc đó, hoàn cảnh đó, nếu gia đình cậu ấy phát hiện ra mối quan hệ này, hai đứa sẽ gặp rất nhiều khó khăn. Ngay cả trong cơ quan tôi làm việc, một cơ quan khoa học, nhưng mọi người hầu như không hiểu biết gì về đồng tính. Nhắc đến đồng tính, nhiều đồng nghiệp còn dùng những từ ngữ miệt thị, kinh tởm. Nhiều lần nghe được câu chuyện của đồng nghiệp nói về đồng tính, tôi thật sự rất đau lòng.

Tôi biết con tôi vẫn còn nhiều ngần ngại, vẫn mang tâm lý lo sợ sự kì thị từ những người xung quanh. Không chỉ riêng con tôi mà có lẽ rất nhiều người đồng tính khác sẽ phải chịu thiệt thòi vì sự kì thị. Tôi sẽ không lùi bước, tôi sẽ làm mọi việc bằng tất cả khả năng của mình để có được sự công bằng và hạnh phúc, không chỉ cho riêng con tôi mà còn cho tất cả cộng đồng này.

Nhờ sự giúp đỡ của ICS, tôi có cơ hội được bày tỏ nguyện vọng của mình đối với đại biểu Quốc hội nữ nói riêng và tất cả chị em phụ nữ, những bậc phụ huynh nói chung. Tôi cũng là một người mẹ, cũng như các chị, tôi không bao giờ

mong muốn con mình phải chịu sự kì thị vì con tôi là người đồng tính. Hãy tìm hiểu nhiều hơn về cộng đồng những người đồng tính, có rất nhiều người trong số họ là những người giỏi giang, có học thức, có công ăn việc làm tử tế, đàng hoàng và đang miệt mài cống hiến cho xã hội, cho đất nước. Hãy thử đặt trường hợp con các chị cũng là một người đồng tính, các chị sẽ đối xử như thế nào đối với con mình? Hãy cảm thông và bao dung. Hơn hết, tôi nghĩ cần thiết phải có một tiếng nói, một điều luật bảo vệ những người đồng tính khỏi sự kì thị, và có thể là người chuyển giới nữa, để họ có một cuộc sống tốt đẹp hơn.

Trong một buổi hội thảo của ICS, tôi đã được nghe lời tâm sự của một cô gái chuyển giới và tôi cũng đã suy nghĩ rất nhiều. Tôi cảm thấy đồng cảm với họ. Trước kia, khi thấy ở những đám ma có những người gọi là "pê-đê" đến hát, tôi đã rất kỳ thị họ. Tôi căm ghét và không thể nào chấp nhận những người đó. Tại sao lại làm những những chuyện lố lăng, kì quặc như vậy!? Nhưng sau khi nghe lời tâm sự của cô, tôi hiểu ra rằng cô phải chịu sự kì thị rất nặng nề, đi xin việc không ai chấp nhận, không ai cho cô một việc làm tử tế, cô cũng đành vì cuộc sống hằng ngày, vì miếng cơm manh áo mà phải làm những công việc đó. Xã hội chỉ chấp nhận cho họ làm những cái việc đó. Vì vậy, hãy tìm hiểu và lắng nghe những tâm sự, tìm hiểu thêm về cộng đồng này. Đừng chỉ đứng trên những quan điểm cá nhân, cứng nhắc mà phủ nhận sự đa dạng của đời sống. Tôi mong mỏi có được nhiều hơn sự bình đẳng cho những người đồng tính, người chuyển giới... thông qua các cơ chế bảo vệ, ràng buộc... của pháp luật.

Bạn hỏi tôi, làm sao tôi có được nhiều động lực để đấu tranh, cổ vũ cho con mình như vậy? Đơn giản thôi. Có thằng bé, tôi cảm thấy cuộc sống này có ý nghĩa hơn, vậy chẳng phải người mẹ này nên làm chút gì đó có ý nghĩa cho con mình hay sao!? Dù biết rằng phía trước vẫn còn nhiều chông gai và thử thách, nhưng chúng tôi sẽ cùng nhau vượt qua tất cả. Âu đó cũng là niềm hạnh phúc lớn lao của một người mẹ, mãi yêu con và mãi bên con.

"Tôi sẽ luôn ủng hộ con mình để con được hạnh phúc,
để con được sống thật với chính mình."

MẸ MAI:
"CHỈ CẦN CON HẠNH PHÚC"

Chuyến đi Vũng Tàu ngày hôm ấy với tôi thật dài. Đối với một phụ nữ đã ngoài 50 như tôi, những gì tôi nghe được đã là quá sức tưởng tượng. Tôi còn nhớ mình khó thở thế nào khi nghe câu hỏi đó từ cô cháu gái của mình, và những tưởng tôi đã suýt ngất xỉu.

Tôi là mẹ của ba đứa con đã trưởng thành. Con gái lớn của tôi đã là giám đốc của một công ty chuyên về mặt hàng nhựa gia dụng. Con trai kế thì về giúp sức cùng chị để làm ăn. Còn con trai út của tôi hiện đang là nhân viên thiết kế đồ họa cho một tập đoàn giải trí lớn ở trong nước. Cuộc sống vợ chồng tôi đã từng trải qua nhiều giai đoạn khó khăn. Có lúc chúng tôi gần như bế tắc trong đời sống kinh tế với nỗi lo chăm sóc cho các con có một cuộc sống đầy đủ. Chúng tôi chấp nhận làm nhiều công việc khác nhau, vất vả nhưng thấy được từng bước đi của mỗi đứa con lại làm động lực to lớn. Nên đối với tôi, mỗi đứa con là một sự tự hào to lớn vì đứa nào cũng trưởng thành và có công việc ổn định. Nhất là cậu con trai út, với bản tính hiền lành nhưng lúc nào cũng cố gắng, thương mẹ và nó cũng là đứa tôi yêu quý nhất trong gia đình.

Ấy vậy mà hôm đó, ngồi sau lưng cô cháu gái của mình, tôi đã khóc thật nhiều. Từng lời từng chữ văng vẳng trong đầu: *"Cô có biết anh ấy là người đồng tính không cô? Hôm trước anh ấy kể với anh T. về điều này, nói rằng đó là tâm sự mà không thể nào có thể kể cho cô nghe được..."* Tai tôi như bị ù vào lúc đó. T. chính là con rể tôi, mà con rể tôi biết thì có lẽ cả nhà tôi, mọi người ai cũng đã biết. Như vậy là tôi là người cuối cùng được biết đến câu chuyện này. Có lẽ hiểu được suy nghĩ và sự thất vọng của tôi, cô cháu gái tiếp lời: *"Có lẽ do mọi người lo sợ sức khỏe của cô không được tốt, nên chưa ai dám kể cho cô nghe. Nhưng con thì nghĩ nên nói cho cô hiểu..."*. Tôi còn nhớ buổi chiều ngày hôm đó, trời lộng gió.

Tôi nói cô cháu gái không chở tôi lên Vũng Tàu, mà đưa tôi ghé sang nhà mẹ của cháu để tôi định thần lại sau tin sốc đấy. Có lẽ cháu gái tôi hiểu, nên cũng lẳng lặng nghe theo. Trên đường chạy về nhà mẹ, cô cháu gái của tôi tâm sự với tôi rất nhiều về vấn đề của con trai tôi. Cháu nói tôi nên định tâm để kiểm soát sức khỏe, và nếu bối rối quá có thể nhờ đến tổng đài 1080. Sau một lúc đã định thần lại mọi thứ, tôi tiếp tục với chuyến đi đến Vũng Tàu cùng gia đình, nhưng trong lòng vẫn đầy bối rối. Tôi chỉ mong, đến nơi, sau một ngày vui chơi, tôi sẽ gọi điện cho tổng đài tư vấn. Hi vọng sẽ tìm ra cách giải quyết cho vấn đề này của con tôi.

Mọi thứ xung quanh tôi gần như sụp đổ. Thật khó để cho tôi có thể tin rằng những kỳ vọng mà tôi dành cho con đã không còn khi biết về việc này. Nhất là khi tôi là một người mẹ, lại được biết vấn đề của con mình cuối cùng. Tôi càng cảm thấy thất vọng về bản thân. Đáng lẽ tôi phải hiểu được con của tôi đang gặp phải vấn đề gì chứ. Tôi còn nhớ, một đêm năm 2004, hai cậu con trai của tôi đã cãi nhau rất to. Đứa nào cũng hùng hổ, nhìn nhau như kẻ thù và liên tiếp buông ra những lời khích bác. Đêm đó, tôi vừa lo sợ, vừa bất lực khi trong phút chốc, tôi thấy chúng không còn là con của mình. Tôi hoảng loạn, la thật to nhằm át đi tiếng cãi vã của hai đứa con trai tôi yêu thương: "Im lặng hết và kể cho mẹ nghe chuyện gì đi!". Tôi đã đọc thấy sự bối rối của hai đứa con trai. Và đó là thứ duy nhất tôi còn nhớ được trước khi tôi nhập viện vì ngất xỉu.

"Lúc đó, mọi hình ảnh của con tôi từ lúc bé đến lớn như một thước phim quay chậm trong đầu."

Kể từ năm đó đến giờ, sức khỏe tôi yếu dần vì chứng cao huyết áp và tim mạch. Mọi hoạt động của tôi đều phải cẩn thận để không giữ mình quá xúc động. Vì nếu xúc động thì ngay tắp lự tôi phải nhập viện. Nên như bấy giờ, để có thể thực hiện cú điện thoại vào ngày định mệnh hôm đó, tôi đã phải giữ bình tĩnh rất nhiều.

Cuộc điện thoại đầu tiên diễn ra khá suôn sẻ. Tôi đã có thể tiết chế cảm xúc của mình để kể một cách liền mạch câu chuyện của con tôi cho tư vấn tâm lý nghe. Lúc đó, mọi hình ảnh của con tôi từ lúc bé đến lớn như một thước phim quay chậm trong đầu. Thật sự, tôi đã tự hỏi mình rất nhiều, rằng vì sao chuyện này lại rơi vào gia đình tôi? Và lại là con tôi? Tôi kể tất cả lòng mình cho bên tư vấn nghe như một người bạn. Nhưng xui xẻo thay, cuộc điện thoại kết thúc đột ngột do bị mất sóng.

Nhưng có lẽ trong cái rủi lại may, cuộc điện thoại sau đó tôi được chuyển máy cho một tư vấn viên tên Mai Hoa. Sau cuộc trò chuyện với tôi, ngoài việc khuyên tôi nên thừa nhận và tìm cách nói chuyện với con trai của tôi về giới tính của nó, cô còn nhắn nhủ tôi nên giữ sức khỏe thì con trai mình mới có thể can đảm trò chuyện với mẹ. Lúc này, cũng nhờ cô tư vấn viên đó, tôi được giới thiệu cho số điện thoại của một phụ huynh cũng có con là đồng tính như tôi. Sự hoang mang của tôi ban đầu, sau khi điềm tĩnh và lắng nghe lời khuyên của cô tư vấn viên, đã chuyển sang một cảm giác hi vọng hơn. Lúc đó, nhìn lại số điện thoại của người phụ huynh mà tôi có được, tôi tin rằng mình đã có thể có giải pháp cho vấn đề của mình. Như mọi bà mẹ khác, tôi đều yêu con mình hơn cả bản thân tôi.

"Vậy đấy, lúc đó, hàng trăm câu hỏi xoay trong đầu làm tôi không biết nên làm gì."

Sáng hôm sau đó, tôi dậy sớm và luôn nhìn đồng hồ vì không biết gọi sẽ nói gì và gọi lúc nào là thích hợp. Phân vân một lúc, tôi bấm bụng nhấn số điện thoại và định rằng cùng lắm tôi sẽ kể cho cô phụ huynh ấy mọi chuyện trong gia đình tôi, rằng tôi đã đau khổ thế nào khi tôi là người cuối cùng biết chuyện. Nhưng không như tôi nghĩ, cô bạn ấy đã rất nhiệt tình khi chia sẻ cùng tôi, hướng dẫn cho tôi những điều cần thiết và cho tôi một cái hẹn. Ngay lập tức, tôi cảm nhận được sự chia sẻ lớn này từ cô bạn, tôi đã đồng ý.

Nhưng sau đó, tôi mới cảm thấy lúng túng vì mình đã hẹn. Vì tôi không biết làm sao để đến chỗ đó vì đường sá tôi không quen thuộc. Nhưng nếu tôi nhờ

chồng tôi, không biết liệu ông đã biết chuyện chưa? Hay những đứa con cũng đã giấu chuyện này? Rồi nếu nhờ những đứa con thì tôi không biết làm sao đối mặt với chúng vì dù gì chuyện này tôi chỉ biết thông qua đứa cháu? Nếu như tôi không đến, thì tôi phải làm sao bây giờ? Vậy đấy, lúc đó, hàng trăm câu hỏi xoay trong đầu làm tôi không biết nên làm gì. Nghĩ mãi mọi tình huống, tôi đành lựa chọn cách: nhờ cậu con rể chở tôi đi, với lý do thăm bạn.

"Bấy giờ, ngồi nghĩ lại, nếu tôi bị mất đi một người nào đó mình yêu thương, hẳn tôi cũng đau lòng dữ lắm."

Hôm hẹn với cô bạn, tôi dậy từ sớm. Có một chút lo lắng, tôi sợ chồng tôi sẽ hỏi tôi đi đâu. Cuộc sống hôn nhân hơn 30 năm, chồng tôi sẽ dễ dàng nhận ra những thay đổi của tôi. Nhất là khi sau việc tôi bị phát hiện mình cao huyết áp và bệnh tim, chồng tôi càng lo lắng cho tôi rất nhiều. Vì ông là một người rất yêu thương gia đình mình, tôi cũng không muốn ông lo, nhưng lại muốn tìm cách hỏi ông về chuyện này. Thôi kệ, tôi sẽ đi tìm hiểu trước trong khả năng của mình, đến lúc đó cũng chưa muộn. Cậu con rể ghé sang đón tôi như đã hẹn.

Hôm đó, tôi đã ngồi chia sẻ và lắng nghe được rất nhiều điều. Tôi biết được con tôi đã chịu đựng những đau khổ thế nào, dằn vặt và đứng trước áp lực người thân như thế nào. Còn tôi, tôi phải chú trọng mình ra sao, tìm cách chia sẻ với con thế nào. Những gì tôi chia sẻ chỉ là những lo lắng cho tương lai của con tôi, liệu nó có hạnh phúc không, có đủ bản lĩnh để bảo vệ mình trước những khó khăn đó không. Tôi chỉ mong con tôi sẽ sống một cuộc đời tràn đầy yêu thương.

Nhớ lại một khoảng thời gian khi lần đầu tiên tôi biết đến thế nào là đồng tính, tôi đã kịch liệt phản đối thế nào. Đó là giai đoạn năm 2003, con trai út của tôi phải nhập viện do bị đau ruột thừa. Có một cậu bạn lúc nào cũng chăm sóc con trai tôi

bất kể ngày đêm, tôi đã hồ nghi rất nhiều. Sự nóng ruột, tình thương con và nỗi lo sợ con mình sẽ trở thành "một thứ không như số đông", tôi đã nói chuyện với cậu bé đó. Tôi đã gặp riêng cậu ta và nói rõ ràng từng chữ: *"Nếu như hai đứa đồng tính, bác sẽ chết trước mặt hai đứa cho vừa lòng"*. Thực sự lúc đó, tôi chỉ nghĩ đến điều tôi làm là tốt nhất cho con trai mình. Nhưng tôi đã không chú tâm đến cảm giác của hai đứa. Sau lần đó, con trai tôi và cậu bạn đó đã ít qua lại với nhau, rồi mất hẳn liên lạc. Bấy giờ, ngồi nghĩ lại, nếu tôi bị mất đi một người nào đó mình yêu thương, hẳn tôi cũng đau lòng dữ lắm. Vậy đấy, tôi đã phạm sai lầm khi tôi ở vị trí người mẹ một lần, tôi không muốn con tôi sẽ tránh né và đau lòng thêm một lần nào nữa.

Trên đường về, tôi không biết nên kể cho con rể tôi nghe như thế nào. Đơn giản vì tôi cần được chia sẻ những gi tôi vừa nghe với một ai đó. Tôi đành thú nhận cho cháu nghe về việc hôm nay tôi đi gặp ai và nghe những gì. Tự dưng, nước mắt tôi cứ rơi khi kể chuyện. Tôi nghĩ đến cảm giác tội lỗi khi tôi không rõ có phải do tôi mà con trai út của mình trở nên như vậy. Tôi nghĩ đến việc có phải do mình đã bỏ bê, không quan tâm con mà con trở nên như vậy hay không. Con rể tôi nghe tôi nói vậy liền phân tích cho tôi nghe: *"Mẹ đừng bận tâm vì thằng út nhà mình như vậy. Chỉ do bên mình phong kiến nên nghĩ đó là tội lỗi, chứ còn xã hội này nhiều mà mẹ. Đó là cái thuộc về bản năng trời cho. Không phải lỗi của mẹ."* Cậu con rể của tôi nói rất nhiều, đủ để cho một người mẹ như tôi bình tâm.

"Tôi sẽ trực tiếp tìm cách nói chuyện với con."

Tôi hỏi con, có nên nói cho cậu con út của tôi nghe sự thật hay không. Vì tôi muốn con tôi thoải mái khi tiếp xúc với tôi, không phải cảm giác e dè hay lo sợ tôi phát hiện ra sự thật về cháu. Sau sự việc năm 2003, tôi không đề cập với cháu về những vấn đề xoay quanh tình cảm, vì tôi không muốn làm cháu khó xử. Nhưng cũng từ đó, phần vì công việc cả ngày, phần vì tính cách, hai mẹ con dần ít chia sẻ với nhau hơn.

Con rể tôi bảo, để con nói việc này với cậu út ở nhà trước. Tôi cũng nghĩ đồng tuổi với nhau sẽ dễ chia sẻ hơn. Lúc đó, tôi hi vọng mình sẽ có dịp được tâm sự cùng con. Bạn của con út tôi cũng hiện là một đồng nghiệp trong công ty. Thời gian tiếp xúc nhiều nên tình cảm có phần thắm thiết hơn trước. Một hôm, viện cớ nhà xa so với công ty ở trung tâm thành phố, con tôi lên tiếng xin phép tôi cho ra ở riêng. Tôi nghĩ có lẽ cháu muốn tự do hơn trong các mối quan hệ của mình, phần thì muốn tránh mặt tôi sau nhiều chuyện. Ban đầu, cháu đi về cách ngày. Về tới nhà là con trai tôi nằm ườn ra ngủ sau một ngày dài làm việc nên mẹ con cũng ít nói chuyện. Có lẽ dần dà thành thói quen, đôi lúc, có tuần, mấy ngày liền cháu không trở về nhà. Tôi và cha giận quá trách móc, cháu trả lời hờn dỗi: *"Nếu không tin, ba mẹ có thể lên chỗ trọ xem con đi làm hay chơi"*. Có lẽ lúc bấy giờ, bản năng tự vệ để che chở cho bản thân, mối quan hệ của cháu lớn hơn suy nghĩ lo sợ cháu gặp phải bạn bè xấu ngoài xã hội của vợ chồng tôi.

Thế là, chờ mãi không thấy con tôi đánh tiếng tâm sự riêng với mẹ, phần vì con tôi tránh về nhà, tôi lại cảm thấy bất an và mong mẹ con lại như xưa. Có lần, tôi đã bất lịch sự đến mức tìm được một cuốn nhật ký của con trong tủ riêng. Mỗi lần đọc là một lần tôi rơi nước mắt, vì những gì con tôi trải qua từ năm lớp 7 đến giờ, cũng nhiều dằn vặt như tôi bây giờ. Cháu cũng băn khoăn không biết vì sao mình lại có tình cảm với người cùng giới, cũng như sẽ ra sao nếu tôi và chồng tôi phát hiện ra điều này. Con trai út của tôi là một người tình cảm, yêu thương gia đình và hết mực ngoan hiền. Tôi chưa bao giờ nghĩ mình sẽ đối xử tệ bạc với con một phút giây nào, vì điều đó còn khiến tôi đau lòng hơn hết. Những đêm mẹ con nằm kể cho nhau nghe về trường lớp, những lời thủ thỉ của con trôi qua trong ký ức của tôi, để lại một cảm giác dễ chịu và ấm áp. Tuy sức khỏe tôi lúc này lúc khác, nhưng tôi tin tình cảm tôi dành cho con sẽ giúp tôi bình tĩnh để chia sẻ với nó. Tôi sẽ trực tiếp tìm cách nói chuyện với con.

Nhân chuyến đi về Nha Trang cùng gia đình bạn của con trai tôi, tôi đã có rất nhiều lần muốn được tâm sự cùng cháu. Khi chỉ có hai mẹ con với nhau,

tôi bấm bụng hỏi cháu: *"Con, hình như thằng con bác Hai nhà mình đồng tính thì phải. Còn con, mẹ cũng nghi nghi đó nha"*, rồi cười khích lệ. Tôi thấy được vẻ ngạc nhiên của cháu, gương mặt sau đó dãn ra cảm giác hạnh phúc. Tôi nghĩ vậy. Nhưng thay vì tiếp tục câu chuyện, cháu chỉ im lặng và bắt đầu kể cho tôi nghe về công việc, về người bạn của cháu và gia đình. Qua đó, tôi cũng biết được, tuy gia cảnh của người bạn cũng có nhiều vấn đề khó khăn, nhưng cậu bé đã động viên con trai tôi trong khá nhiều việc. Thì ra, không thể đánh giá ai đó qua giới tính của họ được, tôi tự nhủ mình.

Trở về nhà, con trai út của tôi nhắn vội cho tôi một tin nhắn động viên tôi, và hứa hẹn sẽ kể cho tôi nghe "một câu chuyện lớn" khi cháu sẵn sàng. Còn tôi, khi đọc tin nhắn, tôi đã rất hạnh phúc. Dù tôi là người biết chuyện cuối cùng, nhưng đã giúp con gỡ bỏ được những phiền muộn mà cháu đã đeo mang suốt nhiều năm. Tôi cũng đem chuyện này kể cho chồng tôi nghe. Thật sự thì đấy cũng không phải là lần đầu tiên tôi nói với ông về chuyện của con trai mình. Lần đầu tiên, ông lắng nghe và chỉ buông tiếng thở dài. Gánh nặng như đè nặng lên đôi vai một người cha hết mực yêu thương con cái mình. Tôi biết ông cũng đang mang những suy nghĩ tội lỗi như tôi ngày trước... Thế là ngày qua ngày, tôi luôn tìm cách cho ông biết về cậu con trai út của mình đang trưởng thành và sống tình cảm hơn ngày nào. Và có lẽ, mọi chuyện cũng cần cho ông thời gian.

Vậy đấy, có lẽ điều chúng tôi vẫn đang chờ đợi là con trai tôi có thể chia sẻ cùng tôi những gì cháu đang nghĩ và những trở ngại trong lòng cháu. Nhưng tôi, một người mẹ thì không thể nào rời bỏ con mình để con một mình đối diện với những khó khăn đó. Cũng như chồng tôi, tình yêu thương gia đình là một thứ minh chứng kì diệu cho những điều tưởng chừng khó chấp nhận nhất. Nhưng nếu kể về con trai mình, tôi chỉ dùng duy nhất một từ "Tự hào". Còn về những gì tôi đã trải qua, bỏ qua bệnh tật, bỏ qua những luật lệ thông thường, bí mật lớn nhất mà tôi có

chỉ là tình yêu của mình dành cho con.
Khi tôi ngồi đây, kể những gì mình đã trải qua, gia đình nội, ngoại của cháu vẫn chưa biết. Tôi đã từng rất lo khi không biết mình sẽ nói cho họ nghe về việc này như thế nào. Tôi sợ họ sẽ xa lánh và trách móc tôi vì đã không chú tâm chăm sóc con. Nhưng giờ thì tôi hiểu, quan trọng không phải nằm ở họ, mà là ở việc, con tôi có sinh ra và lớn lên đúng như con đường nó lựa chọn hay không, sống có một ai đó để yêu thương và chia sẻ cùng nó hay không. Vì với một người mẹ, tôi chỉ cần con tôi hạnh phúc, và biết rằng nó có một gia đình yêu thương nó.

Vậy là đủ.

“Bí mật lớn nhất mà tôi có
chỉ là tình yêu của mình dành cho con.”

MẸ MỘNG:
"SẺ CHIA CÙNG CON"

Con tôi năm nay 19 tuổi. Hiện cháu đang là sinh viên của một trường Cao đẳng nghề, vừa là "thầy giáo" cho một nhóm bạn trẻ đam mê nhảy hiện đại. Với cháu, đó là cả ước mơ và hạnh phúc. Còn với tôi, hạnh phúc là được chia sẻ cùng con trai mình những lúc cháu khó khăn.

Người ta thường nói, người mẹ ngoài thiên chức tạo cho con cái một hình hài, còn là người bạn bên cạnh con, lắng nghe và hướng dẫn con cái mình. Nhưng với tôi, tôi chưa bao giờ nghĩ mình đã thực hiện trọn vẹn điều đó. Dù có thể đổ lỗi cho nhiều điều, tôi vẫn chưa bao giờ thoát được cảm giác ray rứt khi không giúp con ngày trước.

Tôi có hai cháu: một cậu con trai cả và cô con gái út. Đứa lớn nhất sinh năm 93 và đứa sau thì chỉ cách sau đó hai năm. Cuộc sống nhiều khó khăn khiến cho vợ chồng tôi lúc nào cũng phải tất bật với những lo toan cơm áo gạo tiền. Khi hai cháu lớn hơn một tí, chúng tôi gửi nhờ cho gia đình bên ngoại để có thể toàn tâm làm việc. Cũng trong lúc này, chúng tôi vừa ký kết hợp đồng giữ xe cho một chung cư ở quận 10. Với vợ chồng tôi, đó là cơ hội cố gắng để dành dụm cho con có một cuộc sống tốt hơn.

Công việc đó quả là một công việc không dễ chịu. Hàng ngày, chúng tôi phải liên tục tiếp xúc với khách và cố gắng nhớ mặt khách gửi xe để tiện cho việc quản lý. Quần quật suốt ngày đêm, có hôm, chúng tôi chẳng kịp ăn cho tròn bữa. Những bữa đầu thăm con thưa thớt dần rồi suýt tí là mất hẳn. Cũng may, là cả hai đều nhận ra rằng không thể nào phó mặc con cái cho bên nhà mẹ vợ. Vì dù gì cũng không ai chăm con tốt bằng cha mẹ chúng.

Thế là nghĩ mãi, vợ chồng tôi quyết định luân phiên thay ca nhau về nhà ngoại thăm con mỗi bữa. Nói là thăm con, chứ thật ra, bữa gặp mặt diễn ra vội vã trong mỗi bữa cơm. Những lúc ấy, tôi chỉ kịp hỏi thăm con một cách qua loa về học tập, dặn dò con giữ sức khỏe và nghe lời mọi người. Tôi còn không mảy may bận tâm về những thay đổi tâm sinh lý của các con. Vì tôi nghĩ rằng các dì đã thay tôi làm chuyện đó. Và vì thời gian quá ít, chúng tôi thì không muốn mất bất kỳ cơ hội nào để cuộc sống sau này của các con đỡ vất vả.

Loay hoay suốt nhiều năm, công việc của vợ chồng cũng đã thành guồng nên không còn vất vả. Nhưng lúc ấy, bản thân tôi thấy mình đã bỏ rơi con mình thế nào. Đúng là cuộc sống kinh tế có dư dả cho việc chi tiêu, nhưng ngay cả con mình thích món ăn nào, tôi cũng không rõ. Hay những lần con bệnh, không chăm lo, thang thuốc được cho con mà tôi buồn như cắt. Thế là, nấn ná mãi, tôi quyết định sẽ không làm công việc giữ xe này nữa khi hết hợp đồng. Tôi chỉ muốn mình có những thời gian thực sự bên các con, không phải trong bữa ăn cơm vội vàng hay những câu nói vọng với theo bước đi của lũ trẻ. Với tôi, con cái là tất cả những gì mà tôi có.

"Nhưng giữa tôi và cháu,
luôn có một bức tường vô hình nào đó."

Cũng một thời gian sau đó, những bất đồng trong hôn nhân đã dẫn đến sự gãy đổ giữa hai vợ chồng. Không còn công việc, không còn người đàn ông đã gắn kết với mình, tôi xin phép nhà ngoại đưa hai con về bên Bình Tân để tiện chăm sóc. Để con gái có thể thuận tiện đi học, cậu con trai cả về cùng mẹ.

Về bên nhà cũ, tôi gom góp chút vốn để dành mở tiệm tạp hóa. Con trai tôi lúc này vào lớp 10 nên tôi cũng khá chú tâm cho cháu học hành. Vì muốn cháu có một không gian thoải mái để được học hành, tôi thường khuyến khích cháu dẫn bạn về nhà cùng nhau học nhóm. Ban đầu, con trai tôi còn e ngại. Nhưng sau thì có vẻ việc đó làm cháu vui, tôi cũng hy vọng nó giúp cháu có tinh thần học hành. Con tôi có vẻ là một người ít giao tiếp. Vì lẽ đó mà có vẻ cậu bé có rất ít bạn, do bạn bè

đến nhà cũng chỉ vài người. Nhưng bạn bè cháu thì toàn những cậu trai có tài. Đứa thì rất khéo tay, làm nhiều món hàng để buôn bán từ sớm. Cậu thì học rất khá, thi giải này giải kia. Hễ mỗi lần sang nhà tôi, cả bọn trẻ ríu rít chào hỏi tôi rồi nhanh chóng kéo lên phòng. Vì tôn trọng sự riêng tư của con, tôi ít khi nào làm phiền bọn chúng. Mỗi lần như thế, tôi thường làm một món gì đó ngon ngon cho cả bọn trẻ ăn.

Nhưng cũng có đôi lần, tôi thấy có vẻ con tôi lại chểnh mảng, tôi nhanh chóng la rầy: *"Học hành không chăm, lại lo tụ tập mà không nhớ điều gì hết"*. Những lúc ấy, tôi thật sự quên mất việc tôi nên tìm hiểu xem con tôi đang trải qua điều gì. Có lẽ vì thói quen ít chia sẻ cùng con trong suốt hơn bốn năm làm việc miệt mài, tôi nghĩ chỉ cần đưa ra cho con nghe ý kiến của mình, dù là tồi tệ thì cháu sẽ nghe theo. Những lúc đó, con tôi chỉ phản ứng bằng cách im lặng và về phòng. Hoặc, con tôi sẽ xin phép đi ra ngoài và về thật khuya. Rồi tôi lại lo sợ những điều không hay đang chờ đợi con tôi ngoài kia, thế là tôi tự nhủ mình không nên quá gắt gỏng với cháu. Tôi nỗ lực tìm hiểu xem con trai tôi đang quen biết ai, gặp ai và có những tâm sự nào không chia sẻ được. Nhưng giữa tôi và cháu, luôn có một bức tường vô hình nào đó.

Vào một ngày cuối năm cháu học lớp 10, con trai tôi mới nói với tôi rằng: *"Mẹ ơi, sao con muốn chết quá, sống mà không cảm thấy gì vui cả"*. Tôi đã im lặng một lúc.

"Cảm xúc làm cho tôi thở gấp gáp."

Thật sự, ngay lúc đó, tôi nghe như một sét đánh ngang tai làm tôi lạnh run cả người. Con trai tôi năm ấy chỉ mới 16 tuổi. Mà 16 tuổi đã đủ sức để nghĩ ngợi đến cái chết, vì điều gì chứ? Nhưng nghĩ là thế, nhưng lúc ấy thực sự tôi lại không đủ tinh tế nhận ra con mình đang cần tôi giúp đỡ. Lúc ấy, câu nói tôi chỉ nói được là: *"Tự nhiên khi không lại chán sống, lo học hay kiếm một thứ gì đó làm đi, sẽ không nghĩ ngợi lung tung nữa"*. Đó là câu nói mà đã làm tôi áy náy từ ngày đó đến tận bây giờ.

Tôi còn nhớ rõ ánh mắt của con trai tôi khi nhận được câu nói ấy từ mẹ, một ánh mắt rất buồn.

Tuy nhiên, chỉ mấy ngày sau đêm hôm đó, tôi cứ nghĩ mãi về những gì con trai tôi tâm sự. Con tôi vốn là một người ít nói, nên chỉ khi thật sự cần, cháu mới chia sẻ. Lúc ấy, trong đầu tôi hiện lên nhiều câu hỏi: Con trai tôi đang trải qua chuyện gì? Điều gì làm con trai tôi trở nên cảm thấy mình cô độc như vậy? Cháu có suy nghĩ gì dại dột hay không? Có ai làm cháu cảm thấy tuyệt vọng không?... Những điều đó cứ loay hoay mãi trong tôi, khiến tôi phải cố gắng tìm hiểu xem thật sự con trai mình đang trải qua điều gì.

"Đã là một năm dài day dứt tôi suốt,
khi tôi đi tìm cho mình câu trả lời thực sự
cho những gì đang diễn ra."

Tôi ngồi suy nghĩ lại tất cả sự kiện. Những tháng ngày hai mẹ con ở chung với nhau, chúng tôi không hề có tranh luận to tiếng. Có đôi lúc tôi hay la rầy vì con hay tụ tập với bạn bè mà chểnh mảng học hành. Mà nhắc đến bạn bè, bỗng nhiên tôi thấy lo lo khi sực nhớ ra con tôi chỉ toàn là bạn trai. Không một cô bạn gái nào được dắt về nhà. Lúc bấy giờ, báo chí đưa tin bạn bè quen nhau, thường dụ dỗ quan hệ đồng tính rồi thành người đồng tính. Tôi cũng hơi lo. Nhưng càng trở nên tồi tệ, khi một giả thuyết xuất hiện trong tôi: con trai tôi cũng là một người đồng tính. Và nó đang muộn phiền vì lo sợ tôi phát hiện ra điều đó? Hay nó vừa bị từ chối tình cảm?

Chỉ mới là suy nghĩ thôi, nhưng ngay lập tức, tôi như bị ném xuống một vực sâu nào đó. Mọi cảm giác trở nên trống rỗng và tay chân thì không thể cử động. Cảm xúc làm cho tôi thở gấp gáp. Tôi nghĩ, cũng có thể xảy ra, vì bạn bè con tôi dẫn về có đứa cũng có biểu hiện như nữ giới. Tôi chỉ cho rằng đó là những bước định hình của tuổi dậy thì. Nhưng còn chúng nó làm gì trong phòng, trong suốt mấy tiếng đồng hồ mà không một tiếng ồn ào của bọn con trai hiếu động.

Lúc bấy giờ, tự nhiên tôi thấy mình lúng túng, và những biểu hiện của con trai tôi trước kia đều trở thành đáng nghi. Tôi có nên hỏi con trai tôi không? Nó có trả lời không chứ khi mà đây cũng có thể là chuyện nó đang giấu tôi. Tôi sẽ phải tự giải quyết vấn đề này một mình mà không thể chia sẻ một ai bên cạnh. Chưa bao giờ tôi cảm thấy mình đơn độc như vậy. Hi vọng rằng mọi chuyện rồi sẽ ổn.

Kể từ hôm đó, tôi dành thời gian để bên con hơn. Một mặt là để chia sẻ cùng con, mặt khác tôi tự an ủi mình những gì tôi hồ nghi là không có thật. Tôi loay hoay không biết làm sao khi thấy con tôi vẫn cùng những người bạn ấy đến nhà. Rồi như con tôi sẽ là một người đồng tính thật khi chơi với những người đồng tính hay không? Cuộc sống tương lai của nó rồi sẽ ra sao? Tại sao tôi phải chịu đựng việc này? Những câu hỏi không ngừng đặt ra trong tôi.

Việc này phải kéo dài đến hơn một năm, cho đến khi tôi đọc trên báo Phụ Nữ về hội thảo "Giúp con sống thật". Đã là một năm dài day dứt tôi suốt, khi tôi đi tìm cho mình câu trả lời thực sự cho những gì đang diễn ra. Tôi có rất nhiều câu hỏi: Đồng tính có chữa được không? Nó lây như thế nào? Tại sao con tôi không thể hết đồng tính... mà đối với một bà mẹ nội trợ như tôi, không rành về Internet không bao giờ biết. Tôi luôn ám ảnh bởi ý nghĩ, vì có lẽ rằng, do hôn nhân của vợ chồng tôi không ổn định, đã gây cho con trai tôi vết hằn trong ký ức, về sự lo sợ gia đình. Tôi giá như mình có thể gìn giữ tốt hơn để không làm các con mình tổn thương và dẫn đến việc này.

Tôi có gọi điện cho chồng tôi. Nhưng ông ấy một mực phản đối việc này. Có lẽ ảnh hưởng bởi tư tưởng nối dòng giống, ông ta bảo: *"Hoặc là cho nó về quê ở với tôi. Hoặc là tôi từ nó. Còn không cho nó đi lính"*. Ngay lập tức, bản năng người mẹ thúc giục tôi phải che chở cho con mình. Tôi đã phản ứng bằng cách giữ nó lại, chỉ để nói với ông một điều: *"Nó là con anh, cũng là con tôi, anh không chăm được thì tôi chăm."* Như vậy đó, tôi quyết định sẽ chăm lo con mình bất kể sự đổ lỗi do tôi thiếu quan tâm con.

Tôi quyết định, mình sẽ tìm cách "chữa trị" cho con mình. Một mình tôi cũng sẽ ổn. Hôm đó, tôi đã đến tòa soạn báo Phụ Nữ, mang theo tâm trạng đầy lo lắng mà không thể giải tỏa cùng ai. Và cũng hôm đó, tôi đã bất ngờ khi thấy có rất nhiều bà mẹ cũng như tôi, từ đơn thân đến có gia đình, từ nội trợ như tôi hay có những người địa vị. Tất cả đều mang những câu hỏi chung cho tương lai của con mình. Rất nhiều người mẹ đã không kìm nén được cảm xúc bị đè chặt bấy lâu đã, bật khóc. Khán phòng hôm ấy không khí thật nhiều cảm xúc. Và tất cả những câu trả lời mà chúng tôi thu về được đã cho chúng tôi hiểu sâu sắc thêm về con mình. Rằng tất cả những gì chúng tôi – những phụ huynh – trải qua cũng tương tự con mình. Rằng đồng tính chưa bao giờ là bệnh nên không lây lan... Những ý nghĩ sẽ chữa trị cho con của chúng tôi biến mất. Để sau đó là niềm yêu thương và mong muốn sẻ chia cùng con mình nhiều hơn.

Và đã là hơn một năm kể từ ngày từ tòa soạn báo Phụ Nữ trở về, tôi và con trai tôi đã có những bước phát triển sâu sắc hơn trong quan hệ mẹ con. Cháu thường kể cho tôi nghe nhiều hơn về những người bạn của mình, có nhiều cậu vẫn chưa thể chia sẻ được cùng gia đình. Với tôi, tôi xem cả bọn như là con của mình. Còn tôi thì cũng cởi mở nhiều hơn với con trai của mình, để tôi biết mình có thể là một người bạn tốt của con. Ngay cả chuyện tình cảm, những lúc khó khăn, con trai tôi luôn mong tôi là người có thể giúp. Gia đình bên ngoại thì sau một thời gian tôi tham vấn, chia sẻ cũng đã trở thành bạn đồng hành giúp tôi chia sẻ cùng con trai mình. Còn con gái tôi, tôi cũng đã bất ngờ khi biết rằng mình quá lo lắng để nói việc của anh trai với nó. Ngược lại, nó còn động viên tôi nên yêu thương anh trai mình vì bản thân con trai tôi đã trải qua rất nhiều thứ đè nặng tinh thần. Đó cũng là thứ khiến cho con trai tôi khi 16 tuổi đã nói lên sự mệt mỏi của mình bằng câu "muốn chết". Đến ngay lúc này đây, tôi cảm thấy mình không còn đơn độc một mình khi bảo vệ con trai mình bằng trái tim của một người mẹ. Và con tôi, chỉ bằng những cử chỉ yêu thương, cũng đã cho tôi biết cháu yêu tôi nhiều dường nào vì đã lắng nghe cháu bằng cả con tim mình.

Còn câu chuyện vì sao cháu biết tôi đến báo Phụ Nữ ngày hôm đó ư? Chỉ đơn giản là buổi chiều khi cháu trở về nhà, tôi chỉ nói rất khẽ "Mẹ vừa đi một hội thảo bên báo Phụ Nữ về người đồng tính.". Khi đó, ánh mắt của con tôi từ ngạc nhiên sang sáng rỡ vì vui. Đó là nụ cười vui nhất của cháu kể từ khi hai mẹ con được cận kề với nhau. Cháu chỉ kịp nói vọng ra từ phòng: *"Trời, mấy chuyện này là bình thường mà mẹ. Con trai của mẹ cũng trong số đó mà thôi."* Tối hôm đó, chúng tôi đã có một bữa cơm rất vui.

Tôi biết mình còn nhiều điều phải làm để giúp đỡ con mình. Vì người lớn thường mang trong mình những cố hữu kì quặc. Ví như người hàng xóm hay lấy con trai tôi ra làm trò đùa để rồi bị bạn của con tôi phản ứng kịch liệt. Ví như chồng tôi không hỏi thăm con trai mình một lần chỉ vì giới tính của nó. Và vì nhiều điều kì dị khác mà nhiều người khác có thể nghĩ ra cốt chỉ vì con trai tôi khác biệt so với họ.

Nhưng tôi tin, với tình yêu thương của mình, tôi sẽ giúp con tôi đủ trưởng thành để vượt qua mọi chuyện. Và tôi luôn tự hào về con trai mình.

"Đó là nụ cười vui nhất của cháu kể từ khi hai mẹ con được cận kề với nhau."

MẸ NGÂN: "MỌI CHUYỆN SẼ ỔN"

Vào lúc trời xẩm tối, ba hồi chuông chùa đã ngân lên. Từ trong điện thờ, tiếng kinh cầu, gõ mõ bắt đầu vang vọng. Như mọi ngày, tôi đến đây để đọc kinh và cầu nguyện cùng các sư thầy. Nhà tôi ở cách chùa không xa, trong một xóm lao động ở quận 4. Công việc nội trợ gần như chiếm hết quỹ thời gian trong ngày. Quẩn quanh xó bếp, chợ búa, trường học của con cái,... đó hẳn là những công việc thường ngày của một người vợ, người mẹ. Chỉ duy nhất vào khoảng thời gian này, khi công việc cho buổi chiều đã hoàn tất, trong lúc đợi chồng và con về để cả nhà dùng bữa tối, tôi mới có thể tranh thủ ra chùa đọc kinh. Điều này có ý nghĩa với tôi lắm. Giây phút lắng lòng lại trong kinh sách, trong âm thanh gõ mõ đều đều và khói hương trầm mặc, tôi thấy lòng mình thật nhẹ nhàng, thanh thản.

Vẫn như mọi ngày, khi tôi đến chùa cầu nguyện, bọn trẻ đã bắt đầu tụ tập trước cổng chùa Kim Liên, đông đủ 6 đứa, không thiếu một gương mặt nào. Chúng đều là những người đồng tính và đều là sinh viên cả. Có đứa ở quê lên Sài Gòn trọ học. Có đứa nhà ở Sài Gòn nhưng đã sống cuộc sống tự lập từ rất sớm. Mỗi đứa mỗi hoàn cảnh, mỗi xuất xứ, nhưng hầu như chẳng ai sung sướng hơn ai. Ai cũng phải mang gánh nặng cơm áo gạo tiền. Ai cũng mang trên vai ước vọng của mẹ cha, dù rằng với một vài đứa, cha mẹ chúng không còn ở trên cõi đời này để kịp nhìn thấy chúng thành công và hạnh phúc. Cũng có đứa, cha mẹ chúng không để lại cho chúng một ước mơ nào để chúng phải thực hiện cả. *"Thôi thì tự gánh lấy ước mơ của mình, và tự có trách nhiệm với ước mơ đó, ai làm người mà không có ước mơ!?"*, có lần, một cậu đã tâm sự với tôi như vậy. Nhưng ước mơ ấy dù có lớn lao hay nhỏ bé, thì trước hết, bọn trẻ phải tồn tại được trong ở chốn thành thị bon chen, đủ mọi thành phần người này. Nhất là khi bọn trẻ là người đồng tính, có đứa còn có cử chỉ không được nam tính theo chuẩn mực của xã hội. Cuộc sống của chúng hẳn là khó khăn hơn rất nhiều.

Lần nọ, bọn trẻ phải chuyển nhà trọ vì một vài lí do khách quan, không thể xoay sở kịp. Bọn trẻ gần như tuyệt vọng khi không tìm được nơi nào giá cả phù hợp. Hoặc nếu có thì cũng bị chủ nhà phán cho một câu: *"Ở đây không cho pê-đê ở!"*. Tôi còn nhớ rõ giây phút tôi gặp được bọn trẻ, trông chúng ủ rũ, mỏi mệt nhưng vẫn gắng gượng tươi cười, chúng tìm đến tôi để hỏi xem chỗ tôi còn phòng cho thuê không. Khi ấy, căn phòng gia đình tôi xây để cho thuê ở sau này đã được trả. Tôi cũng chưa biết bọn trẻ là người đồng tính, dù bằng quan sát, tôi có thể nhận thấy có đứa có cử chỉ và giọng nói mềm mỏng như con gái.

"Tụi con là pê-đê, má có cho tụi con ở không?" Bọn trẻ nhìn tôi, ánh mắt như hi vọng như chờ đợi một lời phán quyết có ảnh hưởng đến cuộc đời chúng. Tôi hơi bất ngờ và có chút xao lòng, như thể tôi đang bị dồn vào một tình thế phải đưa ra quyết định quan trọng trong cuộc đời mình vậy. Đức tin của tôi nhắc nhở tôi rằng: *"Chúng sanh bình đẳng"*, nhưng lúc ấy, hóa ra tôi cũng đang nắm trong tay vận mệnh của người khác. Nếu tôi từ chối, cuộc đời bọn trẻ sẽ đi về đâu. Nếu tôi từ chối, chắc bọn trẻ sẽ không còn có thể mỉm cười như vậy nữa.

Và khu nhà tôi từ đó rộn rã hẳn lên. Sau một thời gian quan sát, tôi nhận thấy bọn trẻ cũng là người đàng hoàng, hiền lành và tốt bụng, không dính vào tệ nạn xã hội, không lừa lọc, gian dối. Tôi có phần yên tâm. Con trai tôi cũng thường xuyên sang chơi với các anh. Tôi cũng tạo điều kiện để bọn trẻ nó ăn uống, sinh hoạt như cách tôi vẫn thường đối đãi với những bạn học khác của con trai mình. Miễn là người tử tế, tốt bụng, thằng bé đều có thể dẫn về nhà chơi. Chúng tôi ăn uống cùng nhau, và bọn trẻ cũng hay tìm tôi để chia sẻ, tìm lời khuyên trong rất nhiều điều vấn đề của cuộc sống. Rồi đều đặn, xẩm tối, bọn trẻ theo tôi ra chùa đọc kinh, cầu nguyện.

Tôi có hai người con trai. Thằng bé sinh năm 1996, khi ấy là học sinh lớp 10, và anh trai thằng bé sinh năm 1989 đã đi làm. Chồng tôi làm công nhân. Trong gia đình, tôi là người thân thiết với thằng bé hơn cả. Anh trai nó dành phần lớn thời gian và tâm trí cho việc học, việc làm, nó còn mở lớp dạy thêm tại nhà. Công việc của nó cũng khá bận rộn nên hầu như nó ít có thời gian quan tâm đến

những thứ xung quanh. Chồng tôi thì hiểu rất ít về con, ông ấy thâm trầm, ít biểu lộ cảm xúc hay lời nói. Đi làm về mệt mỏi, hẳn ông ấy cũng cảm thấy không còn nhiều sức lực để giải quyết những chuyện lặt vặt trong nhà. Từ lâu, chúng tôi cũng đã phân định vai trò cho mình. Tôi quán xuyến việc nhà, còn chồng và con trai lớn lao động, kiếm thu nhập về cho gia đình.

"Đêm nào, tôi cũng tự trách mình, hết trách bản thân, tôi lại nhìn vào những gì xảy ra xung quanh để trách cứ."

Chiều hôm ấy, chúng tôi cùng nhau ra chùa đọc kinh như mọi ngày. Bọn trẻ thì vẫn vui tính, tươi cười. Còn tôi thì không thể gượng cười nổi, và dường như cố gắng lắm tôi mới kiềm chế để mình không cư xử khác đi trước mặt bọn trẻ. Ngày hôm ấy thật khác, tôi thấy lòng mình không còn bình yên, tôi cảm thấy thật sự bất ổn. Là người phụ nữ, dù có mạnh mẽ đến đâu cũng có những lúc yếu mềm. Tôi có đức tin của mình và tôi luôn tin mình đủ mạnh mẽ để đương đầu với những biến cố trong cuộc sống. Nhưng đã ba ngày nay, đêm nào tôi cũng trăn trở. Đêm nào, tôi cũng tự trách mình, hết trách bản thân, tôi lại nhìn vào những gì xảy ra xung quanh để trách cứ. Chuyện cũng không đáng phải rơi nước mắt, nhưng nếu cứ tiếp tục tình trạng này, tôi không biết mình còn có thể đứng vững được nữa hay không. Tôi biết nếu tôi suy sụp, mọi chuyện sẽ rất khó khăn với chồng, với con. Tôi muốn được thanh thản như lúc đầu, không chỉ về mặt ngôn từ, không chỉ bằng hi vọng về tương lai.

Bọn trẻ vô tư không nhận thấy ở tôi có điều gì khác lạ, tôi vẫn chưa kể với chúng chuyện của mấy ngày hôm trước. Tôi cũng chưa nói với thằng bé những gì tôi đã biết được. Cậu M., một đứa trong nhóm bọn trẻ rất thân thiết với tôi, thường xuyên đến nhà tôi chơi, đột nhiên nói với tôi rằng:

"Má! Con có tình cảm với bé nhỏ nhà cô. Tụi con... đang quen nhau."

"Quen nhau là sao? Con nói rõ cho má hiểu."

"Tụi con đang có quan hệ tình cảm với nhau. Đang quen nhau... như người yêu."

Lúc đầu tôi còn tưởng cậu M. nói đùa, nhưng sau giây phút bần thần, tôi hiểu được những gì thật sự đang diễn ra trong câu nói của cậu ấy. Phải, tôi từng bảo bọn trẻ tôi không thích người gian dối. Muốn sống cùng nhau lâu dài, phải thành thật với nhau, đó là nền tảng trong mọi mối quan hệ. Là tôi muốn như vậy, và giờ đây, mọi chuyện đã thay đổi, có một sự thật mới mà tôi phải đối diện: Con tôi là người đồng tính, và điều đó khiến tôi thật sự hoang mang.

Tôi đã bị sốc, nhưng không phải vì con mình là người đồng tính.

"Tôi biết, việc tôi chấp nhận bọn trẻ là người đồng tính dễ dàng hơn việc chấp nhận điều đó ở con mình."

Tôi biết, việc tôi chấp nhận bọn trẻ là người đồng tính dễ dàng hơn việc chấp nhận điều đó ở con mình. Tôi nghĩ ai cũng vậy, thoạt nhìn, có những điều chúng ta cảm thấy không phải là vấn đề gì to tát, không đáng phải lên án, than phiền hay làm chúng ta bận tâm. Nhưng khi những điều đó xảy ra với gia đình mình, với chính chúng ta, đột nhiên chúng trở thành một vấn đề nghiêm trọng. Chúng ta đau khổ và bị nó dằn siết, nó như một cơn ác mộng đáng sợ. Tôi thì không rơi vào trường hợp đó, tôi chấp nhận thằng bé như cách tôi đã chấp nhận bọn trẻ. Sẽ thật giả dối nếu tôi làm khác đi. Thằng bé là con tôi, nếu tôi không thể chấp nhận, bao dung với con, liệu ai sẽ có thể chấp nhận nó!? Trong số bọn trẻ, có đứa phải vào đời từ sớm cũng vì bị gia đình phát hiện là người đồng tính và bị đuổi khỏi nhà, suýt nữa không chốn dung thân, thành kẻ lang thang, cơ nhỡ. Lẽ nào tôi lại để điều đó xảy ra với con trai mình.

Nếu tôi không chấp nhận thằng bé, trong gia đình, chắc sẽ chẳng ai có thể chấp nhận nó. Từ nhỏ, cử chỉ của thằng bé cũng không được nam tính. Mẹ chồng và ngay cả chồng tôi nhiều lần cũng nói với tôi: *"Thằng này sao nó dẹo dẹo, coi chừng sau này nó thành pê-đê."* Giọng cợt nhả, nhiều lúc nhớ lại, nhận thấy sự chỉ trích,

châm biếm trong những lời nói ấy, thật đau lòng. Có thể thằng bé từ nhỏ gần gũi nhiều với tôi, nhưng những lúc đó còn có ai khác ở bên cạnh nó?

Anh trai thằng bé là một người giỏi giang, hiền lành và nghiêm chỉnh. Từ lớp 12 đã có thể dạy thêm và kiếm được thu nhập. Thành tích học tập của nó cũng rất xuất sắc. Năm nó thi Đại học cũng được thủ khoa. Bạn bè, thầy cô đều rất yêu quý. Anh trai thằng bé dường như đã phủ một cái bóng quá lớn lên thằng bé, nên tôi cũng không muốn đặt lên vai con thêm những kì vọng lớn lao. Tôi chỉ hi vọng anh trai nó có thể dẫn dắt em, cùng tôi dạy bảo nó nên người, không để nó trượt dài, và giúp nó tương lai có một cuộc sống ổn định. Kì thực, cho đến giờ, tôi cũng không có gì phải phàn nàn về thằng bé. Tuy học lực của nó không bằng anh hai, nhưng cũng không lười biếng, không phải loại hay đua đòi, cũng học hành đàng hoàng, không phải suốt ngày chơi bời, lêu lổng. Có lẽ vì vậy mà với tôi việc nó có là người đồng tính hay không cũng không quan trọng nữa. Và dường như trong suy nghĩ của tôi, từ lâu cũng đã nghĩ đến sẽ có một ngày như vậy.

Nhưng tại sao thằng bé lại giấu tôi chuyện nó có quan hệ tình cảm với cậu M.? Chuyện này đã diễn ra bao lâu rồi? Giữa chúng đã xảy ra những chuyện gì? Liệu chúng còn giấu tôi những chuyện gì nữa? Tôi không thể nào biết được. Thằng bé chỉ mới học lớp 9, phải tập trung cho kì thi tuyển sinh THPT sắp tới. Tôi không muốn thằng bé bị phân tâm hay bị bất kì điều gì ảnh hưởng đến sức khỏe và việc học của nó. Chuyện quan hệ, gắn bó với một ai đó ở thời điểm này là quá sớm. Thật khó có thể chấp nhận và để chuyện đó tiếp diễn được.

"Má cũng thương con như con của má, vì con hiền lành, đàng hoàng. Nhưng má không muốn tụi con quen nhau. Thằng bé còn nhỏ quá, nó chưa biết gì về cuộc đời, lúc này chỉ lo học hành thôi. Con 26 tuổi, trải đời nhiều hơn nó, biết suy nghĩ chín chắn nên má tin con hiểu ý má, má không muốn tụi con quen nhau nữa."

Biết tôi biết chuyện và ngăn cản mối quan hệ của hai đứa. Thằng bé đã khóc rất nhiều, hết nài nỉ đến trách móc tôi tại sao lại làm như vậy. Cũng chỉ vì tôi ngăn cấm, cậu M. cũng bắt đầu tránh tiếp xúc với thằng bé. Có lẽ vì thế mà thằng bé rất buồn.

Lúc đó tôi chẳng còn cách nào khác. Càng khuyên bảo, thằng bé lại càng bướng bỉnh, kiên quyết muốn tiếp tục mối quan hệ. Chưa bao giờ thằng bé lại trở nên bướng bỉnh như thế. Trước giờ nó rất ngoan ngoãn, vâng lời tôi. Chuyện đã làm thằng bé suy sụp và dường như không còn tâm trí học hành.

Trong lúc rối bời, không biết phải chia sẻ cùng ai, tôi chỉ còn cách lên mạng Internet tìm kiếm. Chuyện này tôi vẫn chưa thể nói với chồng và mẹ chồng được. Tôi không biết họ sẽ phản ứng thế nào. Với tính cách của chồng, tôi sợ ông ấy sẽ không chịu hiểu dù tôi có giải thích thế nào. Bản thân tôi lúc ấy, chấp nhận con cũng chỉ vì thương con, chứ tôi cũng chưa có nhiều ý niệm về đồng tính cho lắm. Tôi sợ chồng tôi sẽ cô lập thằng bé, cấm cản nó tiếp xúc với bạn bè hơn là việc ông ấy sẽ trách tôi không làm tròn trách nhiệm của một người mẹ, sẽ đổ lỗi cho tôi trong tất cả mọi rắc rối xảy ra. Thằng bé đang tuổi lớn, còn vui vẻ, hồn nhiên, tôi sợ sẽ có điều gì làm ảnh hưởng đến tâm lí của nó. Nhưng nếu thằng bé cứ bướng bỉnh như thế, không sớm thì muộn, chồng tôi sẽ phát hiện ra thằng bé đang có vấn đề. Tôi phải tìm một lời khuyên nào đó để có thể xử lí tình huống khó khăn này.

"Bản thân tôi lúc ấy, chấp nhận con cũng chỉ vì thương con chứ tôi cũng chưa có nhiều ý niệm về đồng tính cho lắm."

Dạo ấy, nhờ được con trai lớn chỉ dẫn những lúc rảnh rỗi, tôi có thể sử dụng Internet một cách tương đối thành thạo. Có quá nhiều thông tin về đồng tính khiến tôi cảm thấy phân vân, đắn đo, không biết nên tin vào đâu. Vô tình từ một bài báo nói về đám cưới của hai người đồng tính ở Kiên Giang, tôi tìm được thông tin của tổ chức ICS. Sau khi tìm hiểu sơ lược về tổ chức này trên mạng, tôi quyết định thử đến văn phòng ấy một lần. Chuyện không thể trì hoãn thêm được nữa. Bằng mọi cách, tôi phải tìm được cách giải quyết tốt nhất.

Đón tiếp tôi là ba cậu nhân viên còn khá trẻ. Họ là những người có học vấn, rất chuyên nghiệp và thân thiện. Tôi thực sự bị thuyết phục bởi những thông tin họ cung cấp cho tôi, giúp tôi hiểu đúng hơn về con mình, và xóa tan những hiểu lầm của tôi về người đồng tính. Tôi cũng đã có dịp trải lòng với họ về những gì đang xảy ra trong mối quan hệ mẹ con chúng tôi, và nhận được những chia sẻ, những lời khuyên chân thành.

Sau một đêm suy nghĩ, cân nhắc về quyết định của mình, tôi gặp cậu M.:

"Thằng bé năm nay phải thi chuyển cấp, thật sự má không muốn nó bị ảnh hưởng tinh thần mà sa sút trong việc học. Tuy má vẫn giữ lập trường, không muốn tụi con quan hệ tình cảm với nhau, nhưng con hãy cứ cư xử như mọi ngày, đừng né tránh thằng bé, để nó vững tinh thần mà thi. Con cứ qua chơi, rồi ăn uống, sinh hoạt như mọi ngày, đối xử với nó bình thường như mọi ngày, như là hai anh em với nhau, và hãy thật sự trong sáng. Con hãy động viên em học, má rất mong mỏi và sẽ rất cám ơn con."

"Và còn nữa, từ giờ má không muốn con giấu má chuyện gì có liên quan tới thằng bé. Má đã thông cảm cho tụi con, tụi con cũng phải thông cảm cho má. Má muốn hiểu thêm về cuộc sống của tụi con, cũng là để sau này, thằng nhỏ lớn lên, má còn biết để dạy dỗ nó tránh được những điều xấu."

Mọi chuyện trong gia đình gần như quay trở lại quỹ đạo ban đầu. Chỉ khác một chút, tôi thêm một chút quỹ thời gian trong ngày để tìm hiểu cuộc sống, những mối quan hệ trong cộng đồng những người đồng tính. Đọc báo mạng, liên hệ với ICS để hỏi thăm thông tin, nhờ họ giải đáp những điều tôi chưa hiểu và còn thắc mắc. Thỉnh thoảng, tôi cũng cập nhật tình hình thằng bé cho các cậu trong ICS biết. Ai cũng thở phào nhẹ nhõm, vì rõ ràng tôi đã đưa ra một quyết định đúng đắn. Với M., tôi tâm sự với nó nhiều hơn, và cũng quan sát hai đứa kĩ hơn. Hoàn cảnh của cậu M. cũng khá đặc biệt. Ba má cậu li hôn từ hồi cậu còn nhỏ, cậu đã có nếp sống tự lập từ rất sớm. 18 tuổi, M. đã trải đời, không nương nhờ ai, không có ai bên cạnh động viên, nâng đỡ. Nhà cậu ở Sài Gòn, nhưng tình cảm mẹ con không tốt lắm

nên dọn ra ở riêng. M. đã cởi mở với tôi hơn rất nhiều, cậu ấy kể cả những chuyện quan hệ thầm kín của mình, và đã chứng minh cho tôi thấy rằng, M. biết cách tự bảo vệ bản thân và giữ an toàn cho người bạn của mình. Đó cũng là một điều khiến tôi rất sốc khi biết hai đứa quen nhau. Tôi cũng đã nói rõ ngay từ đầu: *"Má tuyệt đối tuyệt đối cấm hai đứa làm chuyện người lớn. Thằng bé chưa đủ tuổi vị thành niên. Má phát hiện được thì mà có thể kiện con với pháp luật. Má không muốn như vậy, má cũng thương con như con của má vậy, nhưng nếu có chuyện đó, má buộc phải dùng biện pháp mạnh."*

M. cũng giới thiệu tôi với nhiều bạn bè trong cộng đồng ấy. Đó là những bạn trẻ đồng tính rất lễ phép, vui tính, có người đã thành đạt từ rất sớm, và cũng có cả những người chuyển giới nữa, họ có mối quan hệ rất rộng trong giới kinh doanh. Những dịp gặp gỡ bạn bè, đi chơi, đi xem phim,... M. đều muốn tôi cùng đi, muốn giới thiệu tôi đến những địa điểm mà ở đó họ có thể tự do thể hiện mình. Dần dần, tôi cảm thấy họ cũng đã trở thành những người bạn của tôi. Họ giúp đỡ, động viên tôi rất nhiều trong cuộc sống.

Và tôi cũng hiểu được cảm giác đó, cái cảm giác phải hứng chịu những ánh mắt hình viên đạn, những cái bĩu môi, chỉ trỏ, những từ ngữ kì thị, chỉ trích. Tôi đã hiểu được một phần những khó khăn mà bọn trẻ phải trải qua. Bất giác, tôi cảm thấy quãng đường phía trước trở nên đầy trắc trở và mênh mông. Con tôi sau này, khi bước ra đời có lẽ cũng sẽ phải gánh chịu những ánh nhìn như thế, sẽ phải khép mình với xã hội, không dám để lộ bản thân vì có ai biết được miệng lưỡi thế gian sẽ như thế nào. *"Sống một cuộc sống che đậy, liệu có hạnh phúc không?"*, có lần, tôi hỏi bọn trẻ như vậy. *"Sau này nếu ba má bắt tụi con lấy vợ thì sao?"*, trong nhiều cuộc trò chuyện cùng bọn trẻ, tôi đã nhìn thấy những giọt nước mắt của chúng. Lần lượt hết đứa này đến đứa khác đều phải ngậm ngùi khi ba má chúng bắt chúng phải lập gia đình. Nhiều đứa buộc phải làm theo tâm nguyện của ba má, sau khi lấy vợ thì bị gia đình phát hiện là người đồng tính. *"Tụi con lấy vợ để ba má vui lòng, để che mắt thiên hạ. Nhưng càng sống càng thấy giả dối, và người con gái đó không có tội tình gì, cũng phải sống như vậy."*, rồi cuộc sống của chúng bỗng trở thành một tấn bi kịch không lối thoát.

"Và tôi biết mình sẽ không đơn độc một mình để bảo vệ cho niềm tin ấy."

Nhiều lần, tôi cũng khuyên bọn trẻ, và đó cũng là những gì tôi muốn nói với thằng bé khi nó lớn lên, bắt đầu tự chịu trách nhiệm với bản thân và với cuộc đời. *"Nếu tụi con cảm thấy hạnh phúc khi được sống thật với bản thân mình, hãy mạnh mẽ lên và hãy sống như thế, hãy cứ là chính mình. Hạnh phúc của tụi con cũng là hạnh phúc của ba má tụi con. Má tin là vậy. Dù rằng hạnh phúc nào cũng sẽ sinh ra khổ đau. Hạnh phúc của người này có khi lại là niềm đau của kẻ khác, vì vậy phải có người hi sinh hạnh phúc của mình. Má tin ba má tụi con rồi sẽ hiểu. Không người làm cha mẹ nào không muốn con mình hạnh phúc, và họ sẵn sàng hi sinh để tụi con được như thế".*

Và tôi biết mình sẽ không đơn độc một mình để bảo vệ cho niềm tin ấy. Liên hệ với ICS, tôi được biết đến hội PFLAG. Ở đó, tôi thấy mình không còn lẻ loi. Xung quanh tôi còn có rất nhiều chị em cùng hoàn cảnh như mình, cùng đồng cảm, sẻ chia với mình. Bọn trẻ ở ICS cũng là người thành đạt, nói chuyện có lễ phép, có trình độ. Tiếng nói của những người có tri thức thì xã hội không thể nào xem nhẹ được. Tôi cũng dẫn ra những bạn trẻ đó để làm tấm gương cho con mình noi theo. Dặn dò con mình cố gắng học hành, nên người. Làm một người thật tử tế và ngay thẳng. Ở cái xóm lao động này, người ta chẳng biết gì về đồng tính. Ngày xưa, khi thằng bé còn nhỏ, người ta vẫn gắn chữ pê-đê với những tệ nạn xã hội. Đôi lần, tôi đã cảm thấy mặc cảm và xót xa cho bọn trẻ. Nhưng từ khi tham gia cùng ICS, tôi đã vượt qua sự mặc cảm ấy. Có lần, tôi nói với con: *"Mẹ không mặc cảm vì con mẹ là người đồng tính, vì vậy con hãy cố gắng lên, thành đạt để nuôi bản thân con, chứ mẹ không kỳ vọng gì quá lớn lao. Anh con rồi cũng sẽ có gia đình, sẽ không thể nuôi con mãi được. Mẹ cũng không thể sống mãi. Con phải nuôi bản thân con, và chứng minh cho xã hội biết, là người đồng tính nhưng con không làm gì nguy hại cho xã hội, mà còn đóng góp xây dựng xã hội nữa".*

***

"Mẹ lên phòng nói chuyện với con được không? Con buồn lắm!" Tin nhắn của thằng bé đến khi tôi đang ở dưới nhà. Con tôi vẫn chưa vượt qua được nỗi buồn khi cậu M. đã không còn ở đây nữa.

Khi thằng bé đã vào lớp 10, cậu M. từng hỏi tôi liệu tôi có cho phép cho hai đứa quen nhau chính thức hay không. Tôi vẫn bảo rằng thằng bé còn quá nhỏ, và tôi vẫn muốn nó ưu tiên cho việc học hành. Những chuyện khác vẫn còn quá sớm đối với thằng bé. Một thời gian sau đó, cậu M. đã tìm được một người khác phù hợp với mình. Cậu ấy dọn ra khỏi phòng trọ để theo đuổi sự nghiệp riêng. Tôi cũng chúc cậu ấy tìm được hạnh phúc và thành công trong cuộc sống mới. Chúng tôi vẫn thường xuyên giữ liên lạc với nhau. Cậu ấy vẫn hay ghé thăm tôi và thỉnh thoảng, chúng tôi cùng đến gặp gỡ bạn bè của cậu. Tình cảm vẫn không có gì khác lúc trước.

Dù chưa lần nào thằng bé chính thức thừa nhận với tôi nó là người đồng tính, tôi cũng chưa bao giờ gặng hỏi thằng bé về chuyện đó, hay muốn con phải cho tôi một câu khẳng định. Tôi được biết rằng xu hướng tính dục cũng là một trải nghiệm của đời sống thiên biến vạn hóa này. Chúng tôi đã hiểu nhau theo cách tự nhiên nhất. Ôm thằng bé vào lòng, thủ thỉ khuyên bảo, động viên con. Nuôi thằng bé hơn mười mấy năm, chưa bao giờ tôi có thể tưởng tượng rằng, sẽ có một ngày nó sẽ ôm tôi và khóc vì nhớ thương một người con trai khác. Thú thật, tôi chưa chuẩn bị tâm lí cho chuyện đó bao giờ, và tất cả những gì tôi làm cũng chỉ theo bản năng của một người mẹ. Từ giây phút đó, tôi đã ôm thằng bé chặt hơn: *"Rồi mọi chuyện sẽ ổn thôi con à!"*.

Chiều hôm ấy, tôi có hẹn với một chị quen trong PFLAG. Chị ấy chỉ vừa mới phát hiện con mình là người đồng tính nên tâm trạng còn rất hoang mang. Dù đã chia sẻ, tâm sự với chị nhiều điều, nhưng có lẽ sẽ phải mất một khoảng thời gian thật dài để chị có thể chấp nhận được sự thật. Tôi cùng chị đến chùa, cốt để tìm một chút thanh thản, bình yên trong ngày. Nhưng khi gặp sư thầy, chị đã không thể kiềm chế được nỗi lòng của mình.

"Thưa thầy, con của con là một người đồng tính. Và với con, dù người ta có giải thích thế nào đi nữa, con vẫn cảm thấy sự thật đó thật đau lòng. Tại sao điều này lại xảy ra với chúng con? Chúng con đã cố gắng sống thật ngay thẳng và hướng thiện, âu cũng mong để lại phước lành cho con cái. Nhưng điều đó đã xảy ra với chúng con..."

"Thưa chị, điều đó có thể xảy ra với bất kì ai trong chúng ta, chẳng phải sao? Nếu nó là một nỗi đau, thì khi chị hỏi như vậy, chắc chị không muốn nói là nó nên xảy ra với người khác, còn mình thì đừng. Chị muốn chia sớt nỗi đau cho những người khác?"

"Nhưng con đã làm gì để mang nghiệp báo này? Có phải do kiếp trước con gây nên nghiệp chướng, nên kiếp này con mình phải gánh chịu như vậy không?"

"Đồng tính là tự nhiên và đó đâu phải là điều gì xấu xa đâu mà phải xem là gánh chịu. Chị đừng nên tự dằn vặt mình như vậy. Hãy tự hào về những điều tự nhiên của con mình. Hãy nhìn vào những cái tốt của nó mà những đứa con khác không làm được, đôi khi chị còn phải nghĩ xem mình đã tu kĩ ra sao thì con mình mới có được những điểm tốt đó."

"Con cũng hiểu điều đó, và con cũng đã chấp nhận con mình. Nhưng sao con vẫn không thể chấp dứt được nỗi buồn này? Sao con vẫn chưa thể thanh thản?"

"Chị có tin nếu chỉ biết căn nguyên của sự đau buồn sẽ giải thoát ta ra khỏi nó? Thanh thản là một việc, sự thật là một việc khác. Nếu chị đi tìm sự thanh thản, chị có thể thấy nó trong những lời giải thích, trong một liều thuốc an thần hay bằng một đức tin. Nhưng sự thanh thản đó có lâu dài hay không? Hay chỉ là trong chốc lát, để rồi sau đó đời sống sẽ lại gõ cửa, và phiền muộn lại đến? Nhưng khi nhận ra một sự thật và đến với nó bằng một tình yêu vô sở vô cầu, khi đó, con sẽ tìm thấy sự an ủi, bình yên. Mà tình yêu thương thì không bao giờ cạn kiệt."

Trời vừa xẩm tối, ba hồi chuông chùa đã ngân lên. Từ trong điện thờ, tiếng kinh cầu, gõ mõ bắt đầu vang vọng.

PHỤ LỤC 1

CÁC THUẬT NGỮ

Có nhiều người ngại nói về chủ đề đồng tính và LGBT vì cho rằng đây là đề tài "nhạy cảm" và không biết dùng từ ngữ thế nào cho phù hợp. Để giúp cho các cuộc trò chuyện và trao đổi của mọi người được thuận lợi hơn, chúng tôi cung cấp bảng các thuật ngữ thường gặp kèm theo lưu ý về cách sử dụng trong đời sống hàng ngày.

LGBT: Viết tắt tiếng Anh của người đồng tính nữ, đồng tính nam, song tính và chuyển giới. *(Lesbian, Gay, Bisexual & Transgender)*

PFLAG: Viết tắt tiếng Anh của Hội Phụ huynh, Gia đình và Bạn bè của Người đồng tính. *(Parents, Families and Friends of Lesbians and Gays)*

XU HƯỚNG TÍNH DỤC: Sự hấp dẫn tình cảm hướng tới người cùng giới, khác giới hay cả hai. Từ đó có các xu hướng như đồng tính, dị tính hoặc song tính. *(Từ khác: khuynh hướng tính dục, thiên hướng tính dục)*

BẢN DẠNG GIỚI: Là cảm nhận về giới tính mong muốn của một người.

ĐỒNG TÍNH: Người có cảm giác hấp dẫn về tình cảm và thể chất với người cùng giới.

DỊ TÍNH: Người có cảm giác hấp dẫn về tình cảm và thể chất với người khác giới.

SONG TÍNH: Người có cảm giác hấp dẫn về tình cảm và thể chất với cả hai giới.

CHUYỂN GIỚI: Một người có giới tính bẩm sinh không trùng với giới tính mong muốn của họ (ví dụ: có cơ thể là nam và nghĩ mình là nữ, hoặc ngược lại). Người chuyển giới không nhất thiết phải trải qua phẫu thuật thay đổi giới tính.

CÔNG KHAI: Quá trình nhận diện và thừa nhận xu hướng tính dục hoặc bản dạng giới của chính mình và thể hiện, chia sẻ cho người khác biết. (Từ khác: lộ diện, bộc lộ)

SỰ TỰ KỲ THỊ: Tình trạng khi một người LGBT thuận theo những định kiến xã hội và tự ghét sợ chính xu hướng tính dục hoặc bản dạng giới của mình.

PHÂN VÂN: Việc thấy không chắc chắn mình có xu hướng tính dục hay bản dạng giới nào. Phân vân là một giai đoạn bình thường trong quá trình một người tìm hiểu về bản thân mình.

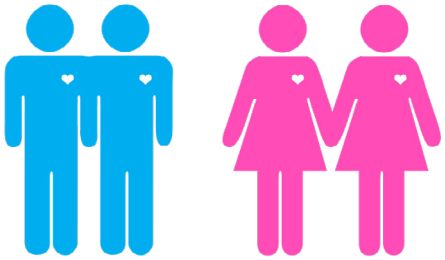
CÁC THUẬT NGỮ KHÔNG CHÍNH THỨC: Có những từ lóng, cách gọi trong dân gian chỉ người đồng tính, chuyển giới hay LGBT nói chung. Các từ này ít nhiều mang tính xúc phạm, kỳ thị và nên cân nhắc khi sử dụng.	
NHỮNG TỪ KHÔNG CHÍNH THỨC	**GỢI Ý NHỮNG TỪ PHÙ HỢP HƠN**
pê đê, thế giới thứ ba, ô môi, bóng, ái nam ái nữ...	đồng tính, chuyển giới, song tính, LGBT,...
"bị" đồng tính, "bệnh" đồng tính	đồng tính/là đồng tính/ là người đồng tính

NHỮNG HIỂU LẦM VÀ ĐỊNH KIẾN THƯỜNG GẶP

Chủ đề về người đồng tính nói riêng và LGBT nói chung còn khá mới mẻ ở Việt Nam. Kiến thức cơ bản về đồng tính vẫn chưa được giảng dạy chính thức, cũng như chương trình giáo dục phổ thông hầu như không đề cập đến sự hiện diện của LGBT. Điều khó tránh khỏi là còn rất nhiều những hiểu lầm và định kiến về người LGBT trong xã hội, gây khó khăn cho quá trình phụ huynh, người thân hiểu về con cháu của mình. Chúng tôi đưa ra đây các nhận định sai lệch thường thấy ở Việt Nam và nhiều nơi khác, kèm với lời giải thích dựa trên những tài liệu khoa học đã được công nhận rộng rãi.

NGƯỜI ĐỒNG TÍNH VÀ NGƯỜI CHUYỂN GIỚI LÀ MỘT?
Đồng tính và Chuyển giới là hai khái niệm khác nhau.

Ví dụ:
Người đồng tính nam: Người sinh ra là nam, cảm nhận mình là nam, yêu người nam.
Người chuyển giới nam sang nữ: Người sinh ra là nam, cảm nhận mình là nữ.

Người đồng tính liên quan tới việc:
TÔI YÊU AI?

Người chuyển giới liên quan tới việc:
TÔI LÀ AI?

ĐỒNG TÍNH LÀ MỘT "LỰA CHỌN"?

Bản thân xu hướng tính dục và bản dạng giới không phải là những lựa chọn, cũng như chuyện một người có xu hướng dị tính, hay thuận tay trái, hay có mắt màu nâu cũng chẳng phải là "lựa chọn" gì của họ cả. Sự lựa chọn chỉ nằm ở việc một người có dám khám phá bản thân, sống thật với chính mình và với những người quanh mình hay là không.

ĐỒNG TÍNH "CHỮA" ĐƯỢC?

Có một số người đồng tính hay LGBT nói chung tự kỳ thị bản thân và đè nén tình cảm thật của mình. Mặt khác, những cố gắng "chữa trị đồng tính" đều bị các tổ chức y tế uy tín phủ nhận và đã được chứng minh là không có tác dụng, thậm chí tác động tiêu cực làm người đồng tính trở nên trầm cảm, căng thẳng. Năm 2012, bác sĩ tâm thần học nổi tiếng Robert Spitzer lên tiếng rút lại nghiên cứu của ông năm 2001 về hiệu quả "chữa trị"

đồng tính thành dị tính và xin lỗi cộng đồng đồng tính. Cùng với sự kiện này, chứng cứ khoa học duy nhất mà những người muốn "chữa trị đồng tính" thường dựa vào, nay đã không còn nữa.

NGƯỜI ĐỒNG TÍNH BỊ RỐI LOẠN TÂM THẦN VÀ HAY TRẦM CẢM?

Năm 1994, Hội Y khoa Hoa Kì đưa ra tuyên bố, "Những khó khăn về cảm xúc của người đồng tính nam và nữ không phải do nguyên nhân tâm lý mà chủ yếu xuất phát từ cảm giác bị cô lập trong một môi trường xã hội không chấp nhận họ". Khi cộng đồng LGBT ngày càng cởi mở và tự tin hòa nhập trong xã hội, có thêm những người bạn đồng minh, mỗi cá nhân người đồng tính lại có thêm điều kiện và sự hỗ trợ để sống an toàn và hạnh phúc hơn.

NGƯỜI DỊ TÍNH LÀ NGƯỜI "BÌNH THƯỜNG"?

Nhiều người gọi người dị tính là "người bình thường", vô hình trung tạo ấn tượng rằng những người đồng tính sẽ là "bất bình thường". Thực tế là, các xu hướng tính dục tồn tại tự nhiên, bình thường và bình đẳng với nhau. Việc LGBT là nhóm thiểu số và xã hội chưa hiểu biết đầy đủ về họ không có nghĩa là họ "bất bình thường" hơn so với nhóm đa số (người dị tính).

CÁC MỐI QUAN HỆ CÙNG GIỚI DỄ TAN VỠ?

Điều khác biệt căn bản hiện nay giữa các cặp đôi khác giới với cặp đôi cùng giới là các cặp cùng giới có thể chưa được pháp luật công nhận quyền kết hôn, chung sống hợp pháp. Ngoài ra, các nghiên cứu chứng minh được rằng các cặp đôi đều có những đặc điểm và khuynh hướng giao tiếp giống nhau, không phân biệt hai người đang yêu là khác hay cùng giới với nhau. Cũng như người dị tính, mối quan hệ tình cảm của người đồng tính cũng cần dựa trên các giá trị cơ bản về lòng tin, sự cam kết, sự tôn trọng và tình yêu, và đều có hợp có tan.

ĐỒNG TÍNH THÌ KHÔNG THỂ CÓ CON ĐƯỢC?

Người đồng tính không phải là người vô sinh. Một quan điểm phổ biến là hay đánh đồng việc "duy trì nòi giống" và "giao hợp thụ thai". Hai người đồng tính không thể "giao hợp thụ thai" nhưng họ hoàn toàn có thể có con với sự hỗ trợ của khoa học.

NGƯỜI ĐỒNG TÍNH HAY BỊ BỆNH AIDS?

Đồng tính không phải là nguyên nhân của bệnh AIDS. Người dị tính cũng có thể mắc AIDS. Trong thực tế, mọi hành vi quan hệ tình dục không an toàn, dù là cùng giới hay khác giới, đều nguy hiểm như nhau.

ĐỒNG TÍNH LÀ TRÀO LƯU TỪ PHƯƠNG TÂY?

Các ngành khoa học khác nhau cho đến nay đã ghi nhận sự hiện diện của người đồng tính nói riêng và LGBT nói chung trong hầu như mọi nền văn minh cổ xưa nhất từ Đông sang Tây. Chỉ có tùy theo thời kỳ và nền văn hóa thì cách gọi tên người LGBT mới khác nhau, ví dụ như thuật ngữ tiếng Anh "homosexual" để chỉ người đồng tính phải đến nửa cuối thế kỷ 19 mới xuất hiện lần đầu ở Đức, còn chuyên ngành về tính dục học thì bắt đầu ra đời trong các Đại học ở Mỹ vào đầu thập kỷ 70 của thế kỷ 20. Người đồng tính không "nhiều lên", mà chỉ có nhiều người đồng tính hiểu biết hơn về bản thân, dám công khai sống thật và thể hiện mình hơn thôi.

NHỮNG BÍ QUYẾT

Thông thường các bậc phụ huynh và người thân của người LGBT sẽ trải qua nhiều cung bậc cảm xúc khác nhau khi nhận ra sự thật về con cháu mình, và qua thời gian tất cả những điều đó có thể được tóm tắt thành các giai đoạn chính yếu nhất. Mặc dù các giai đoạn được trình bày theo dạng tiếp nối nhau, trên thực tế mỗi người, mỗi gia đình có thể không đi qua hết từng giai đoạn, cũng như có người bỏ qua, quay ngược hoặc ở một giai đoạn nhiều lần trong đời.

A - GIẬN DỮ, BỐI RỐI
Mới biết tin con cháu, người thân của mình là người LGBT. Có rất nhiều cảm xúc có thể bùng nổ, và các bên đều thấy khó khăn để nhìn nhận sự thật và hiểu được nhau

B - CHẤP NHẬN
Dần dần làm quen và chung sống với thực tế rằng con cháu mình là người LGBT, và việc đó cũng tồn tại tự nhiên như màu mắt, màu tóc, màu da trên thân thể chúng vậy

NHỮNG GIAI ĐOẠN

D - ỦNG HỘ QUYỀN BÌNH ĐẲNG
Hiểu hơn về bối cảnh của cộng đồng LGBT và muốn góp phần đấu tranh chống lại những định kiến và kỳ thị trong xã hội

C - THỪA NHẬN, TRỢ GIÚP
Nhận ra rằng việc chấp nhận (đôi khi miễn cưỡng) thôi là chưa đủ. Để có được một hình ảnh rõ ràng, chân thật hơn về con cháu, cần hỗ trợ để chúng được sống là chính mình

Trong phạm vi cuốn sách này, chúng tôi muốn tập trung vào giai đoạn ban đầu, khi các bậc phụ huynh và người thân mới biết đến một sự thật: Con cháu, người thân của mình là người đồng tính, song tính, hoặc chuyển giới. Bởi lẽ đây có thể là giai đoạn thử thách bậc nhất cho bất kỳ ai, cả cho người làm cha làm mẹ lẫn cho những đứa con. Bởi lẽ đây có thể là giai đoạn kéo dài rất lâu (trước khi có thể tiến đến bước chấp nhận sự thật về nhau), đòi hỏi người trong cuộc phải trải qua những cú sốc và nỗi buồn đau nhất định. Cũng như mọi việc khác trong đời, bước đi ban đầu thường khó nhọc, cần bình tĩnh, kiên nhẫn nhiều và cần sự trợ giúp.

Nếu cần những câu trả lời cụ thể cho các băn khoăn thường gặp của phụ huynh, có thể tìm đọc cẩm nang: "Những đứa con của chúng ta: *Hỏi - Đáp dành cho phụ huynh của người đồng tính, song tính"* (Trung tâm ICS).

Riêng phần sau đây sẽ là những bí quyết ngắn gọn về một số vấn đề, khúc mắc mà mọi người thường gặp phải trong giai đoạn ban đầu. Những bí quyết này mang tính chất chia sẻ và hướng dẫn chung, còn thực tế mỗi gia đình trải qua là duy nhất, không ai giống ai hoàn toàn.

Nhưng bạn không đơn độc vì vẫn luôn có những người trải qua một số điều giống như bạn.

***

KHI CẢM XÚC BÙNG NỔ

Nhiều người LGBT thừa nhận: *"Sợ nhất là cha mẹ biết được!"*.

Ngay cả với những mối quan hệ cha mẹ - con cái thuận hòa nhất, đứa con vẫn lo sợ không biết cha mẹ mình sẽ phản ứng ra sao. Con bạn chắc hẳn đã biết đến nhiều trường hợp người LGBT bị phụ huynh, người thân chối từ, bạo hành tinh thần hay thể xác. Có thể chính nó cũng đã từng là nạn nhân của những định kiến và kỳ thị đâu đó trong xã hội, và một thời gian dài phải vật lộn với những bất công đó, và không có cha mẹ, người thân bên cạnh.

Hầu như ai cũng vậy:
Đứa con thì lo sợ. Cha mẹ, người thân thì hoang mang.
Nhưng chìm đắm trong cảm xúc thì không giải quyết được gì.

***

XIN HÃY NHỚ

- Con cháu bạn đồng tính, song tính hay chuyển giới, đó không phải lỗi của bạn, của người sinh thành, nuôi nấng hay là lỗi của bất kỳ ai khác. Đây không phải là chuyện lỗi phải của ai. *Người LGBT là hiện thực tự nhiên của loài người.*

- Bạn không cần phải làm bất cứ "biện pháp sửa sai" nào cho con cháu mình. Những nỗ lực cố "thay đổi" người LGBT có nguy cơ gây tổn hại sức khỏe tinh thần và thể chất cho họ và cả người thân của họ.

- Con bạn vẫn là con người của nó ngày hôm qua. Người khác nói gì về nó không quan trọng, vì họ sẽ không quan tâm, tọc mạch chuyện của bạn lâu như bạn nghĩ.

- Những mong đợi của bạn về con cháu mình, dù đẹp đẽ bao nhiêu, vẫn là của bạn và do bạn đặt ra mà thôi. Điều này nghe thật buồn, nhưng nếu không dựa trên những gì chân thật, những mong đợi đó không giúp ích gì cho ai cả.

- Điều quan trọng cuối cùng là sự tin tưởng, thành thật và cởi mở giữa bạn và con cháu mình. *Có lẽ không ai muốn phải sống cuộc đời hai, ba mặt ngay trong chính ngôi nhà mình.*

- Tưởng tượng, lo lắng quá nhiều về tương lai của con cháu cũng không giúp ích được gì cho cuộc sống của chúng. *Điều tích cực là bây giờ bạn đã biết rõ thêm về con cháu mình.*

***

LƯU Ý

- Nếu đang ở trạng thái mất bình tĩnh, bạn khoan hãy nói hay làm điều gì vội. Cố gắng hướng đến việc quay lại trạng thái bình tĩnh hơn, áp dụng những cách thông thường như: hít thở đều và sâu, bước đi chỗ khác đến một nơi thoáng khí,... hoặc cách thư giãn của riêng bạn.

- Những lời nói và hành động lúc nóng giận của bạn có thể làm mọi chuyện căng thẳng thêm. Giống như cố phủi bùn đất dính trên quần áo còn ướt chỉ làm vết bùn loang ra thêm.

- Quá đè nén cảm xúc, hay bùng nổ ra đều làm tình hình ngột ngạt hơn. Cứ nói thật với con cháu bạn là bạn thấy sốc, bất ngờ,... khi biết tin. Không nhất thiết phải trò chuyện nhiều ngay lúc đó, mà nói rằng cha/mẹ cần thời gian để trấn tĩnh.

- Nếu bạn cảm thấy muốn nói chuyện với người khác để giải tỏa cảm xúc, tìm lời khuyên, nghe chuyện của người giống mình...; có thể tìm đến *Hội Phụ huynh và Người thân của LGBT (PFLAG Việt Nam)*, hoặc những người ngoài người nhà của bạn ra mà bạn cảm thấy họ có thể hiểu được chuyện LGBT này.

Có rất nhiều người khác nhau trong cuộc sống này, họ thành công, hạnh phúc, viên mãn; và họ cũng là người đồng tính nam, đồng tính nữ, song tính, hay chuyển giới. Khi bạn bắt đầu để ý, bạn sẽ thấy người LGBT có ở trong mọi lĩnh vực: giáo dục, y tế, kinh doanh, chính trị, văn hóa – nghệ thuật, thể thao, v.v. Ngày càng có nhiều những hình mẫu như vậy, và điều đó có nghĩa rằng việc con cháu của bạn là LGBT không phải là vật cản gì cả trong đường đời và quá trình chúng hiện thực hóa những ước mơ của chính mình.

***

NÓI CHUYỆN CÙNG NHAU

Dù là con bạn chủ động nói ra với bạn, hay bạn là người biết trước, rồi cũng sẽ đến lúc bạn và con cần phải nói chuyện với nhau.

Chỉ nói chuyện với nhau khi các bên giữ được bình tĩnh để tránh những lời nói, hành vi có tính bạo lực.

Khi bản thân đã trấn tĩnh được rồi, cũng cần giúp cho người đối diện cảm thấy an tâm hơn. Quan tâm và yêu thương nhau thì mới ngồi lại với nhau, nên một lời cảm ơn là cần thiết, "Cám ơn con đã tin tưởng và can đảm nói ra với cha/mẹ".

Đừng sợ nói sai. Nếu thắc mắc điều gì, bạn cứ hỏi con mình. *Từ từ rồi cuộc nói chuyện sẽ sáng rõ hơn, cảm giác sẽ thân tình hơn.*

Nếu con bạn vẫn đang phân vân về bản thân, điều đó bình thường và cần được tôn trọng. Nếu con bạn thấy khó khăn trong việc tìm hiểu bản thân, có thể hướng dẫn con tìm đến các địa chỉ đáng tin cậy về LGBT, tìm đọc những cuốn cẩm nang hướng dẫn công khai.

SAU ĐÂY LÀ MỘT VÀI CÁCH ĐỂ GIÚP MỞ ĐẦU CUỘC NÓI CHUYỆN

HỎI NHỮNG CÂU TÌM HIỂU QUÁ TRÌNH TRƯỚC ĐÓ CỦA CON, MỘT CÁCH TÔN TRỌNG

- Con biết mình là đồng tính/song tính/chuyển giới từ khi nào?

- Lúc biết mình là LGBT vậy thì con đã làm thế nào nữa?

- Từ nhỏ đến giờ con cảm thấy sao?

- Con thích quen ai, muốn có mối quan hệ thế nào?

- Sao con chọn lúc này để nói ra với cha/mẹ?

- Những lúc khó khăn con đã làm sao?

- Cha/mẹ phải làm gì để giúp con đây?

THÀNH THẬT VỚI NHAU

- Nếu cảm thấy khó khăn, bối rối thế nào, hãy nói ra là như vậy.

- Hỏi xem người đối diện có thấy không thoải mái gì không.

- Nếu người đối diện cũng nói/làm gì khiến bạn không thoải mái, hãy nói thật ra để cùng giải quyết.

- Bạn thắc mắc gì cứ hỏi, dù có vẻ ngớ ngẩn.

- Nếu bạn nghe mà chưa hiểu lắm và cần thời gian suy ngẫm thêm, hãy nói ra là như vậy.

***

NẾU TÔI LÀ NGƯỜI BIẾT TRƯỚC THÌ SAO?

Nhìn chung những người LGBT đều mong ước một tình huống lý tưởng nhất, đó là khi cha mẹ họ sẽ chủ động trước và nói ra với họ: *Cha/mẹ có để ý và không rõ con có phải người đồng tính/song tính/chuyển giới hay không. Nếu con là vậy, cha/mẹ chỉ muốn con biết là tình cảm gia đình ta vẫn như vậy thôi. Cha/mẹ luôn muốn làm hết sức để giúp đỡ con. Dù con là người đồng tính hay là gì khác, cha/mẹ yêu con và nếu con muốn, mình có thể nói chuyện với nhau nhiều hơn.*

Thỉnh thoảng vẫn có trường hợp phụ huynh là người biết trước. Phụ huynh nhận ra con mình có thể là người LGBT, có thể qua việc thấy con truy cập những trang thông tin về LGBT, hay là có người ngoài nói.

Có khi viết ra thì tốt hơn là nói, tùy từng gia đình. Thời gian để đọc sẽ giúp đứa con thấy đỡ bất ngờ và trở nên nhẹ nhõm hơn. Ngay cả với những đứa trẻ đã biết rõ mình là LGBT rồi nhưng chúng vẫn sợ phải nói ra, đối diện với cha mẹ.

Bạn có thể nhận diện lầm gì đó, hoặc con bạn chối mình không phải LGBT vì nó chưa sẵn sàng nói ra với bạn. *Quan trọng hơn hết vẫn là giữ vững tình yêu thương bạn dành cho con và mối quan hệ giữa bạn và con được bền chặt.* Nếu bạn tạo được không khí ấm áp, tin tưởng lẫn nhau cho đứa con của mình, nó sẽ tìm đến bạn để tâm sự khi đã sẵn sàng.

***

NÓI VỚI NGƯỜI XUNG QUANH

Không chỉ ở Việt Nam hay các nước Á Đông, thường trong các gia đình thì con cái dễ tâm sự, nói ra với người mẹ hơn. Khi đó, những người mẹ đứng trước một tình huống khó: Làm sao cho người cha biết, rồi còn ông bà, họ hàng và những người đó biết rồi thì có làm sao không.

Nói chung, mỗi người có quyền lựa chọn nói ra theo cách của mình, với những người mà họ muốn thổ lộ, vào thời điểm mà họ thấy thích hợp.

Bạn cũng phải tự quyết định khi nào thì việc nói ra sự thật về con mình là chưa phù hợp, chưa cần thiết, chưa nên.

Hãy hỏi ý kiến con bạn trước xem cháu có muốn bạn nói/không nói ra với ai không. Vì việc nói ra một người là LGBT có thể gây những ảnh hưởng không mong muốn đến đời sống của người đó, hãy hỏi trước để đảm bảo con bạn không phải rơi vào thế bị động.

Nếu bạn thấy nguy cơ người trong nhà sẽ có hành vi bạo lực thể xác với con mình, ĐỪNG cho họ biết vội.

NẾU CẢM THẤY CẦN PHẢI NÓI RA, BẠN CÓ THỂ CHUẨN BỊ TRƯỚC BẰNG CÁCH:

- Thăm dò thái độ, hiểu biết của người nhà về LGBT. Nếu họ đang hiểu sai điều gì, bạn có thể từ từ đưa thông tin đúng về LGBT xen vào trong những cuộc nói chuyện giữa bạn và người đó.

- Quan sát xem người nhà có đang lo toan điều gì khác trong cuộc sống không. Nếu có, nên lựa chọn thời điểm khác để nói.

- Tìm thêm những người ủng hộ LGBT và có uy tín để họ hỗ trợ bạn khi cần thiết.

- Trang bị cho mình thêm thông tin, kiến thức, những câu hỏi - đáp mà bạn nghĩ là cần thiết. Khi đối diện với người xung quanh và phải nói về đề tài LGBT, bạn sẽ thấy tự tin hơn.

Khi bạn đối diện với sự thật về con mình, bạn cần thời gian để dần làm quen. Người khác cũng vậy, cũng cần thời gian để làm quen với chuyện bạn mới chia sẻ.

Cũng như người LGBT cần phải can đảm để sống thật, bạn cần rất nhiều can đảm để dần dần chấp nhận và ủng hộ người thân của mình được sống thật.

Làm cha làm mẹ chẳng bao giờ dễ cả, nhưng hẳn ai cũng cảm thấy niềm vui và sự giàu có trong mình khi thấy con cái lớn lên mỗi ngày. Làm cha mẹ của những đứa con LGBT thực sự không khác gì, không phải khó khăn gì hơn bạn tưởng. Có thể có một số thử thách riêng của nó, nhưng sợi dây gắn kết tình cảm giữa cha mẹ và đứa con thì vẫn thế.

Chúng ta đều đang sống trong một thế giới còn đó những định kiến, kỳ thị, bất công và những điều đó không ở đâu xa mà có thể ảnh hưởng đến chính sự an toàn của con cháu, người thân của bạn.

Thừa nhận và ủng hộ con mình không chỉ giúp mối quan hệ gia đình được gắn kết hơn – việc đó còn là một bước tiến thêm nữa hướng đến một thế giới hòa bình và dễ chịu hơn cho bạn, con cháu bạn, và tất cả chúng ta. Bởi vì ai trong chúng ta cũng xứng đáng được sống trong thế giới như vậy.

Nếu con đã tin tưởng bạn để mở lòng, xin bạn hãy lắng tai, và rộng lòng.

XÃ HỘI DẦN TIẾN BỘ

Cựu Tổng thư ký Liên Hiệp Quốc Ban Ki-moon đã phát biểu "chúng ta phải sửa chữa những lỗi lầm" để lên án việc phân biệt đối xử với những người đồng tính, song tính và chuyển giới ("LGBT") đồng thời cho rằng tôn giáo, văn hóa và truyền thống không thể là sự biện hộ cho việc từ chối hay trì hoãn những quyền con người cơ bản của họ. Bài phát biểu khi ấy đã được gửi tới Hội nghị Quyền con người, Xu hướng tính dục và Bản dạng giới tại Oslo (Na Uy) ngày 15/3/2013.

Những năm gần đây, có rất nhiều tin tốt lành. Mỗi năm, thậm chí mỗi tháng, người LGBT trên thế giới đón nhận thêm những kết quả tích cực từ công cuộc đấu tranh bảo vệ, thúc đẩy quyền LGBT.

Việt Nam là một phần của dòng chảy tiến bộ đó, và hơn thế còn là một đất nước được bè bạn quốc tế biết đến nhiều trong những năm trở lại đây vì các nỗ lực thúc đẩy, bảo vệ quyền LGBT. Xã hội Việt Nam đang trở nên cởi mở và thừa nhận người LGBT nhiều hơn. Pháp luật Việt Nam đã bắt đầu xem xét đến việc thừa nhận quyền của LGBT.

Chúng tôi dẫn ra đây một niên biểu ngắn gọn những cột mốc quan trọng nhất trong công cuộc vận động bảo vệ, thúc đẩy quyền LGBT ở Việt Nam. Hy vọng rằng các bậc phụ huynh và mọi người sẽ có thêm thông tin và thấy được động viên, hứng khởi. Mong rằng các bậc phụ huynh hiểu hơn, an tâm hơn về con cái mình và nếu được, hãy đồng hành bên con vì sự bình đẳng, yêu thương nhiều hơn giữa người với người trong xã hội.

PHỤ LỤC 2

DANH SÁCH CÁC TỔ CHỨC, HỘI NHÓM CỦA CỘNG ĐỒNG LGBT (ĐỒNG TÍNH, SONG TÍNH, CHUYỂN GIỚI)

TRUNG TÂM ICS

Tổ chức bảo vệ và thúc đẩy quyền của người đồng tính, song tính và chuyển giới tại Việt Nam.

Email: info@ics.org.vn
Website: www.ics.org.vn
Số điện thoại: (+84)028 3620 6797
Facebook: facebook.com/icsvn

VIỆN NGHIÊN CỨU XÃ HỘI, KINH TẾ VÀ MÔI TRƯỜNG (iSEE)

Viện iSEE là tổ chức hoạt động vì quyền của các nhóm thiểu số trong xã hội, nhằm hướng đến một xã hội công bằng, tự do và khoan dung, nơi các giá trị nhân bản được tôn trọng.

Email: isee@isee.org.vn
Website: isee.org.vn
Số điện thoại: (+84)024 6273 7933
Facebook: facebook.com/iseevn

IT'S T TIME

Là tổ chức cộng đồng hoạt động vì quyền và lợi ích của người chuyển giới, đa dạng giới.

Email: itsttime.vn@gmail.com
Website: itsttime.vn
Số điện thoại: (+84)0986 094 708
Facebook: facebook.com/ITSTTIMEVN

DOANH NGHIỆP XÃ HỘI HẢI ĐĂNG

Doanh Nghiệp Xã Hội (DNXH) Hải Đăng là tổ chức được dẫn dắt và vận động cho Quyền, Công bằng, Sức khỏe và sự Phát triển của cộng đồng LGBTI+ tại Việt Nam từ năm 2004. Hải Đăng làm việc thông qua trao quyền và xây dựng năng lực cho cộng đồng để lên tiếng và vận động cho Quyền dựa trên bằng chứng, cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe để nâng cao Sức khỏe toàn diện của cộng đồng, đồng thời huy động một cộng đồng bao trùm, gắn kết và Phát triển để đảm bảo không ai bị bỏ lại phía sau.

Email: lighthouse.vietnam@gmail.com
Website: www.lighthousevietnam.org
Số điện thoại: (+84)024 7308 3838
Facebook: facebook.com/lighthousesocialenterprise

HANOI PRIDE

Hanoi Pride là sự kiện cộng đồng thường niên lớn nhất tại Việt Nam. Bắt đầu từ năm 2012 cho tới nay Hanoi Pride đã trở thành sự kiện thường niên được mong đợi nhất đối với cộng đồng LGBTIQ+ và người ủng hộ bởi quy mô, tính kế thừa và sự đa dạng trong các hoạt động.

Email: contact@hanoipride.vn
Website: www.hanoipride.vn
Số điện thoại: (+84)0942 169 312
Facebook: facebook.com/hanoipride.vn

PFLAG SÀI GÒN

Được thành lập từ tiền thân là PFLAG Việt Nam, PFLAG Sài Gòn được tạm dịch là "Hội cha mẹ người thân và bạn bè của cộng đồng LGBTQIA+ tại Sài Gòn".

Số điện thoại: (+84)0776 931 879
Facebook: facebook.com/groups/pflagsaigon

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC VỀ GIỚI – GIA ĐÌNH – PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN (CSAGA)

CSAGA là một tổ chức khoa học - công nghệ tư nhân hoạt động nhằm hỗ trợ và truyền cảm hứng cho phụ nữ và trẻ em hướng tới cuộc sống hạnh phúc, không có bạo lực giới.

Email: csaga@csaga.org.nn
Website: www.csaga.org.vn
Số điện thoại: (+84)024 3754 0421
Facebook: facebook.com/CsagaVietnam

TRUNG TÂM HỖ TRỢ SÁNG KIẾN PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG (SCDI)

Là một tổ chức khoa học công nghệ hoạt động không vì lợi nhuận, được thành lập bởi Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, hoạt động nhằm thúc đẩy hòa nhập xã hội.

Email: scdi@scdi.org.vn
Website: www.scdi.org.vn
Số điện thoại: (+84)024 3572 0689
Facebook: facebook.com/SCDIVietnam

CỔNG THÔNG TIN HỢP NHẤT KIẾN THỨC & TÀI LIỆU VỀ LGBTI CỦA VIỆT NAM

Website: www.thuvien.lgbt

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI
Số 8 Tăng Bạt Hổ, Phường Phạm Đình Hổ, Quận Hai Bà Trưng, TP. Hà Nội
ĐT: 024.39423346 – 39424620 * Fax: 024.38224784
Website: www.nxbgtvt.vn * Email: nxbgtvt@fpt.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI
180/45/38 Nguyễn Hữu Cảnh, Phường 22, Quận Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN, NỘI DUNG:
Giám đốc, Tổng biên tập: NGUYỄN MINH NHẬT

Biên tập: Trần Anh Thu
Thiết kế & trình bày: Nguyễn Trung Tú

ĐỐI TÁC LIÊN KẾT: CÔNG TY TNHH TƯ VẤN VÀ ĐÀO TẠO ICS
ĐỊA CHỈ: Lầu 1, 94-96 Nguyễn Văn Thương, Phường 25, Quận Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh

---

In: 200 cuốn, khổ:17 x 21 cm, tại CÔNG TY TNHH MTV DỊCH VỤ XUÂN THỦY.
Địa chỉ: 213 Nguyễn Văn Cừ, Phường 4, Quận 5, Thành phố Hồ Chí Minh.
Số xác nhận đăng ký xuất bản: 1283-2025/CXBIPH/3-18/GTVT
Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế - ISBN: 978-604-76-3104-9
Quyết định xuất bản: Số 12 LK/QĐ-XBGT ngày 25 tháng 04 năm 2025
In xong nộp lưu chiểu năm 2025.

ISBN: 978-604-76-3104-9

Sách không bán